8554 A 60100200
OSREDNJA KNJIŽNICA
P.P.126
66001 KOPER

nedeljski

Primorski dnevnik

Poštnina plačana v gotovini Abb. postale I gruppo Cena 200 lir

Leto XXXIV. Št. 244 (10.156)

TRST, nedelja, 15. oktobra 1978

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni «Doberdob» v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni «Slovenija» pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasužnjeni Evropi.

PREDSEDNIK VLADE JE PRIČEL POSVETOVANJA S TAJNIKI STRANK

ANDREOTTI IN BERLINGUER ZA SKUPNO STALIŠČE STRANK PARLAMENTARNE VEČINE O ZADEVI MORO

Pač pa je tajnik KPI opozoril Andreottija na dolžnosti vlade na področju gospodarske politike - Craxi obljublja, da ne bo zaostroval polemik med parlamentarno razpravo

RIM — Predsednik vlade Andreotti je pričel posvetovanja s tajniki strank vladne večine. Dve uri je razpravljal z Berlinguerjem, vendar nista posvetila vsega časa «zadevi Moro», saj se glede linije odločnosti vlade strinjata. Pač pa je tajnik KPI opozoril Andreottija, da bo morala vlada delati resno, če si hoče zagotoviti tudi v nadalje podporo komunistov. Vsekakor pa KPI ne želi sprožiti vladne krize.

Andreotti je bil med pogovorom pomirjen, saj je verjetno že izvedel da je Craxi napisal za današnji «Avanti» izjavo, v kateri obljublja, da socialisti med parlamentarno razpravo o «zadevi Moro» in boju proti terorizmu, ne nameravajo načeti polemike o različnem zadržanju strank do vprašanja o zadržanju glede pogajanj s teroristi. «O teh vprašanjih se je parlament že enkrat izrekel in pri tem upošteval te razlike,» je napisal Craxi ter dal tako razumeti, da bi bil pripravljen spet glasovati za podoben enoten dokument.

Vsi so se, resnici na ljubo, bali nečesa drugega. Član direkcije PSI Lelio Lagorio, ki vodi urad o «problemih države», je namreč izjavil nekemu rimskemu časopisu: «Imamo dokaze, da zadnjih 48 ur ni nihče storil ničesar, da bi rešil Morovo življenje. In vendar je bilo mogoče.»

Vsi so tedaj mislili, da namerava PSI ponovno sprožiti polemično ofenzivo o «odgovornostih» za Morovo smrt. Toda pozneje so pojasnili, da bo PSI «dokumentacijo» obdržala zase in jo bo uporabila samo, če se bo nadaljevala polemika proti stališčem socialistične stranke v tem obdobju.

O «zadevi Moro» so časnikarji zastavili nekaj vprašanj tudi Berlinguerju, ko je zapustil palačo Chigi. Izognil se je vprašanju o verodostojnosti «zapisnikov» o prvih sejah vladne večine, takoj po ugrabitvi Mora. Rekel je samo, da sam ni delal beležk.

Pač pa je dejal, da bi bilo koristno objaviti vse gradivo o tej zadevi, vključno tudi «dosje» rdečih brigad. Začasno bi lahko obdržali tajnost samo za tiste dokumente, ki so neobhodno potrebni zaradi učinkovitosti preiskave, je dodal Berlinguer.

Andreotti in Berlinguer sta vsekakor govorila tudi o drugih stvareh. Tajnik KPI je predsednika vlade seznanil z vsebino svojih pogovorov v Moskvi in Beogradu v zvezi z razvojem odnosov med Italijo, SZ in Jugoslavijo. Zatem pa sta se lotila perečih vprašanj investicij in zaposlovanja. Berlinguer je od vlade zahteval takojšnjih dejanj, poleg tega pa je postavil vprašanje dogovorjenih imenovanj voditeljev državne industrije. Čez teden dni zapade, na primer, mandat predsedniku IRI Petrilliju in komuniste skrbi, ker noče, da bi KD obravnavala tako pomembne ustanove kot lasten fevd, ne oziraje se na potrebne dogovorjene politike na tem gospodarsko tako pomembnem področju.

MINO FUCCILLO

SODNIKI MOLČIJO O DOMNEVNI NAJDBI AKCIJSKEGA NAČRTA RB

MILAN — Milanski sodniki niso hoteli ne potrditi ne demantirati domnev in govoric, da so med gradivom, ki so ga zaplenili v arhivu RB v Ul. Monte Nevoso našli akcijski načrt teroristične organizacije. Le-ta naj bi, kot smo poročali, predvideval vrsto napadov na komunistične voditelje in sindikaliste, val uporov v zaporih in plaz atentatov na državne ustanove. «Ne morem vam povedati ničesar — je dejal na primer sodnik Pomarici — ker bi s tem kršil tajnost preiskovalnega postopka».

Rimski sodnik Gallucci, ki vodi preiskavo o ugrabitvi in umoru predsednika KD Mora pa je s svoje strani odločno demantiral, da bi med zaplenjenim gradivom videl akcijski načrt RB. Kaže, da so govorice in domneve, ki so se razširile v petek, precej vznejevoljile rimske sodnike, ki naj bi sumili, da so jim milanski kolegi kaj prikrili.

Kljub večkratnim demantijem kaže tudi, da odnosi med rimskim in milanskim sodstvom niso ravno najboljši in najbrž bo v kratkem prišlo do spora o pristojnosti. O tem vprašanju naj bi dr. Gallucci razpravljal včeraj s funkcionarji pravosodnega ministrstva, kamor se je uradno namenil, da bi zahteval stroj za fotokopije. Ni pa pojasnil, zakaj ga je spremljal dr. Imposimato, ki je eden od njegovih najtesnejših sodelavcev.

V milanskih sodnih krogih se je medtem zvedelo, da so v okviru preiskave o delovanju organizacije «prima linea» aretirali študenta Sergia Bianchija iz Vareseja, ki naj bi bil povezan s Corradom Alunnijem. Dejstvo, da je vest pronicnila skozi zid molčečnosti je razburilo milanske preiskovalce, ki poudarjajo, da bodo lahko uspešno delali le, če bo preiskava strogo tajna. (vt)

Priprli udeležence morilskega napada na Claudia Miccolija

NEAPELJ — Namestnik neapeljskega državnega pravdnika Italo Ormanni je v zaporu Poggioreale zaslišal 22-letnega Giancarla De Marca, ki je osumljen, da je sodeloval pri uboju Claudio Miccolija. Za zapahi je tudi domnevni morilec 18-letni Rosario Lasdica, preiskovalci pa so včeraj v zvezi z umorom Claudia Miccolija priprli še šest neofašistov.

WASHINGTON — Ameriški državni tajnik Cyrus Vance je včeraj odpotoval v Južno Afriko, da bi prepričal rasistični režim, da sprejme načrt OZN o Namibiji.

Včeraj začetek konklava

Ob 16.45 so kardinali prestopili prag Sikstinske kapele in po kratki molitvi je vatikanski obrednik msgr. Virgilio Noè zapovedal «Extra omnes», ven vsi, in konklavska vrata so se zaprla za 111 kardinali in 88 konklavskimi uslužbenci. Prvo glasovanje bo že danes, bržkone bo že ob 12. uri dim iz Sikstinske kapele sporočil izid. Na sliki: včerajšnja jutranja maša «pro eligendo papa» v baziliki sv. Petra (Telefoto ANSA)

ZAKLJUČEK KONGRESA ZSMS V NOVI GORICI

Trdno in odločno po poti samoupravnega socializma

Delegati odobrili zaključno resolucijo s smernicami za bodoče delo

NOVA GORICA — S sprejetjem kongresnih dokumentov se je v Novi Gorici včeraj zaključil X. jubilejni kongres Zveze socialistične mladine Slovenije. Mladi delegati iz vseh krajevnih skupnosti Slovenije so sprejeli smernice delovanja vseh osnovnih organizacij ter vodstva v novem mandatnem obdobju štirih let; obenem so tudi izvolili republiško konferenco ZSMS ter njeno predsedstvo.

«Kongres je pokazal tisti glavni rezultat, ki je za naš nadaljnji razvoj tudi najpomembnejši. To pa so enotna ZSMS, njena trdnost in odločnost nadaljevati samoupravno socialistično pot k razvoju. Sprejeti sklepi pomenijo mobilizacijo vseh naših bogastev naših sposobnosti, da bomo hitreje napredovali, hitreje uresničili tisto, kar smo si zadali. Sedaj nas čaka ogromno delo. Izpolniti moramo tisto, kar smo sklenili, kar smo na kongresu obljubili našemu članstvu, našemu delavcu, dijaku, študentu, kmetu, kar smo obljubili našemu delavskemu razredu.» Tako je v včerajšnjem posegu označil potek ter rezultate kongresa dosedanji predsednik RK ZSMS Ljubo Jasnič, ki je nato dodal, da je mogoče strniti misli, ki sta prežemali vse dni kongresa delo udeležencev tako «Prvič: dobro živimo, nič nam ne manjka, imamo vse, kar nam je potrebno za delo, učenje, študij. In drugič: zavedamo se, da je bilo mnogo žrtev za to, da danes tako živimo. Zato je naša obveza, da mi revolucionarji današnjega časa, nekaj damo generaciji, ki prihaja, da bi živela še dolgo, da bi imela še več.»

Na plenarnem zasedanju so bili predstavljeni vsi rezultati petkovega dela v petih komisijah. Izdelana stališča in predlogi so bili nato strnjeni v zaključno resolucijo X. kongresa, ki bo osnova za bodoče delo. Resolucija potrjuje enotnost mladine, enotnost različnih interesov, ki jih druži organizacija mladih.

Delegati X. kongresa so poslali predsedniku Titu in Edvardu Kardelju pismi, v katerih potrjujejo svojo pripadnost idealom narodnoosvobodilne borbe in socialistične revolucije. Pismo Titu se zaključuje takole: «Dosledne in kot doslej se bomo vključevali v akcijo za spreminjanje in dograjevanje naše družbe in za njen hitrejši samoupravni ter materialni razvoj. Vsakdo po svojih močeh in skupaj z mladimi vseh bratskih narodov

SUADAM KAPIĆ

(Nadaljevanje na zadnji strani)

IZROČILO SVOBODE

Podoba štirih mladincev, ki jih je Posebni fašistični tribunal obsodil na smrt in dal ustreliti 6. septembra 1930 na bazoviški gmajni, zavzema posebno mesto v zavesti vsega našega ljudstva. Po ustrelitvi Vladimira Gortana v Beramu, s čimer je fašistična oblast nameravala spraviti na kolena vso Istro, se je zloglasno sodišče preselilo v Trst in leto kasneje zrežiralo dramo, ki naj bi s svojo veličastnostjo nedvoumno uveljavila pravico močnejšega in dokončno opravila z vsemi neugnanimi uporniki primorske zemlje. Tragični streli v tistem krvavem jutru so sicer prekinili življenjski utrip štirih mladih src, dosegli pa so nasproten učinek, ker tako skrbno zrežirana drama je v svetu izzvenela kot žalostna burka. Fašistična Italija ni s tem uspela rešiti niti zunanjega videza, kaj še da bi zaustavila boj za svobodo in pravico. Ker so v njem zasejane najdragocenejše klice tega boja, je bazoviški spomenik postal simbol antifašizma.

Leta minevajo, podvržena strogim zakonom narave, naša vsakdanja stvarnost pa vseskozi zaostaja, kot da so zaman vsa prizadevanja po boljšem, lepšem in pravičnejšem. Kaj nam je drugega ugotoviti če ne tega, da sile mračnjaštva so še zmeraj prisotne, da še zmeraj poskušajo uveljavljati pravico nasilja, da zastrupljajo ozračje, stalno provocirajo, da s podlimi dejanji netijo razdore, rušijo demokratični red, skušajo zaustavljati sleherno možnost razvoja, da ustrahujejo, podkupujejo, pobivajo? Kdo so ti, ki ob zaskrbljujoči, nezadostni učinkovitosti obrambnih instrumentov demokracije postajajo iz dneva v dan bolj oholi in vsiljivi? Mar se zato tu pri nas znašajo nad bazoviške žrtve in partizanske spomenike, ker hočejo s tem dokazati, da je taka predrznost že sama na sebi junaško dejanje? Brez naroda ni svobode in niti ne junaškega boja zanjo. Ljudstvo to ve. Globoka zavest svobode in pravice je trdno zakoreninjena v najresničnejši življenjski stvarnosti, v tovarnah in na poljih, v velikih mestih in najmanjših zaselkih, povsod tam, kjer delovni človek pošteno opravlja svoj posel. Tudi to so zakoni narave in današnje zaskrbljujoče ugotovitve so porok za jutri.

Kaj nam pomeni antifašistični simbol na bazoviški gmajni je ponovno prišlo jasno do izraza s častno stražo po zadnji skrunitvi. Vsa slovenska javnost je ob podpori italijanskih demokratičnih družbenopolitičnih sil takoj reagirala. Pri vladnem komisarju je enotna delegacija ponovno zahtevala, da organi javne varnosti odločneje ukrepajo proti fašistični drhali. Z ozirom na to, da skrunilci opravljajo svoja podla dejanja v zavetju noči in najslabših vremenskih neprilik, je delegacija tudi zahtevala, da se spomenik bazoviškim žrtvam končno že razsvetli. Izhajajoč iz načela, da brez sodelovanja prebivalstva in širokih ljudskih množic nobena akcija ne more roditi uspeha, je vladni komisar odločno obsodil podla dejanja provokatorjev in sprejel ustrezne ukrepe za boljšo zaščito bazoviškega spomenika. Pri priči je izdal nalog, da se poskrbi za njegovo razsvetlitev. Vladni komisar je s tem konkretnim ukrepom izkazal vso svojo pozornost in dobro voljo, ki sta zelo potrebni v teh težkih trenutkih. Odbor za proslavo bazoviških žrtev je nato sklenil, da spomenik ostane tak, kakršen je. Za ureditev spominskega obeležja in njegovega okolja pa je razpisal ljudsko anketo, na osnovi katere bo izdelan dokončni načrt. Ta bo izveden do septembra 1980, datuma, ki označuje 50-letnico ustrelitve Bidovca, Marušiča, Miloša in Valenčiča. Sklep je predsednik odbora posredoval tržaškemu županu, ki je v pismu z dne 12. oktobra 1978 tako odgovoril: «Spoštovani predsednik! Jemljem na znanje sklep Odbora za proslavo bazoviških žrtev, ki določa, da v opomin nezaslišanim skrunilcem ostane spomenik tak, kakršen je. Ob izidu ankete o njegovi dokončni ureditvi, kot dogovorjeno, bomo ponovno navezali stike. Upam tedaj, da razsvetlitev spomenika, ki je zanjo poskrbela uprava, lahko predstavlja tako znak počastitve padlih, kakor tudi zadržek za kakršno koli neodgovorno dejanje».

Enotedenska manifestacija v obliki nepretrgane častne straže pomeni dosti več od golega seštevka prisotnih na bazoviški gmajni. Če se je ob spomeniku zgrnilo nad 40 slovenskih društev in organizacij iz vse Furlanije - Julijske krajine, če je postavila svoje straže vsa šolska mladina s Tržaškega in Goriškega, če sta pri tem masovno sodelovali sosednji občini Dolina in Zgonik, če so bile zastopane demokratične politične stranke, vsedržavno združenje partizanov, političnih preganjancev in deportirancev, če so se pred spomenikom poklonili spominu padlim italijanski osnovnošolski otroci z učitelji, delegacije manjšin iz sosednih dežel, ki so se udeležile konference v Trstu, zastopniki družbenopolitičnega in kulturnega življenja iz matične domovine, če se je torej v enem samem tednu zbralo na tem častnem stražarjenju v Bazovici blizu 2000 ljudi, Slovencev in Italijanov, je to povsem razumljivo. Kar pa daje vsemu najžlahtnejše obeležje je globoka zavest, da nihče ne bo mogel uničiti idealov boja za svobodo in pravico, ki edini združujejo, edini vodijo naprej.

F. BENEDETIČ

Danes bavarske deželne volitve

BONN — Danes bo 7 milijonov in pol Bavarcev šlo na volišča, da obnovijo deželni parlament. Večjih presenečenj ne bi smelo biti, saj je Bavarska osebni fevd Franza Josefa Straussa, opazovalce pa predvsem zanima usoda liberalcev, ker so leta 1974 imeli le 5,2 odstotka, kar je le za 0,2 odstotka nad maksimalno vsoto, ki še dovoljuje predstavništvo v parlamentu.

GENOVA — Neznanec je včeraj telefoniral v genovsko redakcijo dnevnika «Avvenire» in sporočil, da je «kamerad» Franco Freda jetnik skupine «combattenti prima linea». Kvestura preverja verodostojnost sporočila, saj zveni skoraj neverjetno, da bi bil neonacist jetnik skrajnolevičarske teroristične organizacije.

BRASILIA — Delegati brazilskega zveznega volilnega sveta bodo danes izbrali bodočega predsednika, ki bo nadomestil gen. Ernesta Geisela. Oba kandidata sta generala, enega, Joao Baptista Figueiredo, je predlagala stranka vojaške hunte, drugega, Euler Bentes Monteiro, pa opozicija.

Jesenska obnova teroristične dejavnosti

Nasilje in terorizem sta v zadnjem desetletju postala stalna spremljevalca italijanskega političnega in družbenega življenja. Res je sicer, da sta bila v taki ali drugačni obliki prisotna že prej, vendar šlo je bolj za neke občasne pojave, ne pa za stalnico, ne za uro, ki z bombami črnih prevratnikov in z rafali iz brzostrelk ultralevih teroristov dramatično skandira etape politične poti, ki jo je prehodila Italija od vlade levega centra do sedanje vladne koalicije strank ustavnega loka. S stalnimi in ponavljajočimi se posledicami: teroristi so znatno upočasnili politični in družbeni razvoj, večkrat so potisnili delavsko gibanje in napredne sile v defenzivo, zavrli so reforme, ki edine lahko zajamčijo Italiji večjo družbeno pravičnost.

Počasnejši tempo razvoja je tako rezultat bombnih atentatov devetinšestdesetega leta, katerih zakulisno ozadje devet let po pokolu na Trgu Fontana še ni bilo pojasnjeno in katerih krivci so še nekaznovani, (eden od teh, Franco Freda je pred dvema tednoma lahko nemoteno pobegnil), atentata na Trgu della Loggia v Brescii in pokola na brzcu «Italicus», kot tudi teroristične strategije rdečih brigad in njim sorodnih skupin. Pokol v Kmečki banki in ostali fašistični atentati ter poskusi državnega udara so zavrli rast delavskega in naprednega gibanja v času, ko se je znova obujalo k borbenemu življenju in dalo zahtevnim platformam novo, naprednejšo vsebino: delavci niso zahtevali več le mezdnih poviškov, pač pa so hoteli biti soudeleženi pri vodenju tovarne. Strategija napetosti in terorja, ki je sledila pokolu, je delno preprečila levemu centru reforme in je ustvarila pogoje za premik države na desno ter za sredinsko vlado. Teroristične akcije rdečih brigadistov pa so upočasnile družbeni in politični napredek, otežkočile so oblikovanje naprednejših ravnovesij, poplitvile so politično razpravo in odtegnile pozornost ljudi in sredstev obveščanja od najbolj žgočih družbenih in gospodarskih vprašanj.

Ni nam treba prehoditi vse poti od prvih atentatov zgodovinskega jedra rdečih brigadistov do zadnjih zločinov v preteklih dneh, da se prepričamo o tem. Dovolj je, da pogledamo, kako je ura terorizma bila mrtvaška pesem v zadnjem letu. Nasilje je vselej doseglo konico, ko so bile italijanska družba, politične sile in parlament pred ključnimi odločitvami; in vselej je bila levica zaradi razmer v državi prisiljena sprejeti reduktivne rešitve. Predsednik krščanske demokracije Aldo Moro je bil ugrabljen na dan, ko je parlament začel razpravo o zaupnici novi vladi, izraz koalicije, v kateri je bila komunistična partija, prvič po tridesetih letih, polnopravni član; nasilje in atentati so se spiralno stopnjevali in so skandirali potek upravnih volitev ter razprave med strankami o reformnih zakonih; po nekajmesečnem premoru se je spirala atentatov in krvi začela znova zavijati sedaj, ko se milijoni delavcev pripravljajo na obnovitev delovnih pogodb; ko stranke vladne večine razpravljajo o praktičnem uresničevanju pomembnih reformnih zakonov; ko levica pritiska, da bi končno od načelnih izjav prešli k dejstvom; ko se bije boj za naprednejšo vsebino triletnega gospodarskega načrta.

Rezultat tega dolgoletnega terorističnega pritiska je na dlani: upočasnil je reševanje bistvenih protislovij italijanske družbe in s tem potencialno pa tudi dejansko hudo zaostril nasprotja in napetost v državi. In sedaj skuša to strategijo uresničevati tudi z napovedanimi neposrednimi napadi na sindikalna in komunistične voditelje.

Podobne posledice je imel teroristični pritisk na mednarodno vlogo Italije. Država, ki je istočasno na meji med Zahodom in Vzhodom, med razvitimi državami in državami v razvoju, med svetom tehnologije in svetom, bogatim s surovinami, bi vzporedno z notranjim demokratičnim razvojem lahko vnesla novo vsebino v odnose sredozemskih držav in bi z avtonomnim nastopom lahko veliko prispevala k pravičnejši gospodarski ureditvi tega dela sveta. Zaradi vse ostrejšega notranjega pritiska, pa se je morala zapreti vase in se oddaljiti z odra mednarodnega dogajanja. (Sklenitev osimskih sporazumov je edini pomemben in samostojen italijanski zunanjepolitični korak).

Na osnovi navedenega je zaključek naraven: teroristična ofenziva je tako v notranjepolitičnem kot v zunanjepolitičnem pogledu koristila samo nazadnjaškim silam, ki si prizadevajo, da bi ohranila «status quo», ki se upirajo demokratizaciji in osvobajanju italijanske družbe, ki v logiki blokovske politike hočejo, da bi Sredozemlje bilo stalno žarišče napetosti in ena od smodnišnic sveta.

Pa vendar se v analizi pojava terorizma v Italiji ne smemo ustaviti le ob vprašanju «cui prodest». Če je bila taka analiza morda pravilna, dasi nekoliko površna, v primeru fašističnega terorizma, je v primeru ultralevega izkrivljajoča. Res je sicer, da so brigadisti objektivni zavezniki nazadnjaških sil in vseh tistih, ki se zavzemajo za avtoritarno državo; prav tako je pa tudi res, da imajo v skrajno levo usmerjenih ljudeh, v emarginiranih in v vseh tistih, ki so zaradi socialne nepravičnosti potisnjeni ob rob družbe, svojo zavestno in podzavestno osnovo.

Če primerjamo osnovo teroristov z državno skupnostjo, ni dvoma, da je zelo majhna. Zato je italijanski terorizem primer obrobnega terorizma. Vendar dejstvo, da so se rdeče brigade obnovile in učvrstile po aretaciji zgodovinskega jedra voditeljev, da je na pepelu NAP zrasla «prima linea», da se stalno pojavljajo nove skupinice, dokazuje da teroristi, čeprav delno in z različnimi odtenki, poosebljajo čustva in obup, dela pa čeravno majhnega, v skupnosti. Njihova sporočila in resolucije so enostranske in grobo izkrivljajo stvarnost, vendar pa imajo odmev in razumevanje v nekaterih slojih izrinjencev in obupancev. Skratka terorizem ima družbene in politične korenine, s katerimi črpa življenjskih moči. Zato terorizem ni zgolj vprašanje javnega reda, pač pa je družbena in politična bolezen, proti kateri sama represija, dasi nujna, ni učinkovito zdravilo.

Bistveno protislovje rdečih brigad in njim sorodnih skupin je, da medtem ko se na eni strani proglašajo za avantgardo proletariata, z orožjem in nasiljem zavirajo reforme in preprečujejo demokratizacijo družbe, ker jim vse ostrejša emarginacija in kričeča družbena krivičnost edini lahko zagotavljata življenje. Zato pa so demokratizacija, družbeni napredek in socialna pravičnost tudi edino učinkovito orožje v boju proti terorizmu in tistim, ki se za kulisami z njim okoriščajo.

VOJMIR TAVČAR

Pogajanja o miru na Bližnjem vzhodu

WASHINGTON — Včerajšnji premor v izraelsko-egiptovskih pogovorih zaradi judovskega sabata je egiptovska delegacija izbrala za obisk saudskega kralja Khaleda, ki je na okrevanju v Clevelandu po težki operaciji. Egiptovska poteza dokazuje, da Kairo skuša vpreči v voz pogovorov Saudsko Arabijo, ali pa jo vsaj seznanjati s potekom pogovorov.

Medtem pa je prevzela pobudo tudi romunska diplomacija, saj se je včeraj pogovarjal z voditeljem PLO Jaserom Arafatom in s predsednikom Sirije Asadom svetovalec romunskega premiera Ceausesca Vasile Pungan. Obema je romunski minister predsedstva izročil Ceausescovi poslanici. Ni popolnoma jasno, zakaj se je Ceausescu obrnil prav na najvidnejša predstavnika fronte zavračanja, a pred dnevi je dobil pismi predsednika Sadata in predsednika vlade Begina, kar naj bi bilo tesno povezano z včerajšnjo pobudo.

«Plavi» zlati

MANILA — Z zmago nad Sovjetsko zvezo po podaljšku z 82:81 je Jugoslavija včeraj postala letošnji svetovni prvak v košarki. «Plavi» so povsem zasluženo osvojili zlato kolajno, saj so na tem 8. SP ostali edini neporaženi. Da bi bilo slavje v jugoslovanskem taboru popolno, so še Dražena Dalipagića izbrali za najboljšega igralca tega SP.

V borvi za bronasto kolajno pa je Brazilija premagala Italijo s 86:85.

90 let prve slovenske Ciril - Metodove šole v Trstu

Natanko današnji dan pred 90 leti je bil za zgodovino tržaških Slovencev izredno pomemben. 15. oktobra 1888 se je namreč začel pouk na prvi slovenski šoli v Trstu. Bila je to zasebna Ciril-Metodova šola v Ul. Giuliani pri Sv. Jakobu. Prav je, da ta zgodovinski datum v našem dnevniku posebej obeležimo z osvetlitvijo dogodka, ki je pomenil prvi uspeh naših prednikov v trdovratnem boju za slovensko šolo v tržaškem mestu in z njim prizadevanj novih generacij skozi desetletja do danes, da si slovensko šolo ohranimo, izpopolnimo in ji zagotovimo nadaljnje življenje in nemoten razvoj.

Ustanovitev prve slovenske šole v Trstu ima seveda svojo prazgodovino. Že 20. marca 1883 je 1428 slovenskih očetov vložilo na mestni svet v Trstu prošnjo, naj se za njihove otroke ustanovi v mestu osnovna šola. O tej prošnji je razpravljal občinski svet na svoji seji 18. decembra istega leta in z ogorčenjem odbil upravičeno in utemeljeno prošnjo slovenskih meščanov. Sledilo je še veliko prošenj, ki so bile nadaljevane celo na Dunaj, vendar vse zaman. Odloka o ustanovitvi slovenske osnovne šole v Trstu oblasti niso izdale. Treba je bilo počakati na izjemno akcijo slovenskih rodoljubov.

V Ljubljani so leta 1885 ob tisočletnici Metodove smrti, ustanovili Ciril - Metodovo društvo. Za božič 1884. leta so se Ivan Hribar, tedanji ljubljanski župan, poslanec in senator, Tomo Zupan, znameniti monsignor, župnik Ivan Vrhovnik in Luka Svetec sestali in zasnovali ustanovitev družbe ki naj bi reševala naš narod z lastnimi sredstvi, kot protiutež nemškemu Schulvereinu in podobnim organizacijam. Ciril - Metodova družba je tako ustanavljala in vzdrževala tudi osnovne šole in otroške vrtce povsod tam, kjer je imela svoje podružnice in svoje člane.

Ob prvem uspehu z odprtjem otroškega vrtca pri Sv. Jakobu, so člani tržaške podružnice CMD takoj začeli snovati načrte za nadaljnji razvoj in predlagali naj se že v jeseni (1888. odpre prvi razred slovenske osnovne šole. Dokončni sklep o ustanovitvi šentjakobske sole je bil sprejet na 19. seji družbinega vodstva 3. julija 1888. Z odlokom c. kr. namestništva z dne 4. oktobra 1888 je bilo izdano dovoljenje za odprtje enorazrednice in že 15. istega meseca se je pričel pouk na šentjakobski šoli v Ul. Giuliani. Vanjo se je vpisalo 74 učencev (41 dečkov in 33 deklic).

Prvi učitelj na šoli je bil kasnejši šolski nadzornik Ivan Nekerman.

Vsako naslednje leto je šoli prirastel en razred. V šolskem letu 1891-92 je bila šola že štirirazredna. Ko je šola, ki je bila zasebna, leta 1893 dobila značaj javnosti, je bilo vanjo vpisanih že 311 učencev in je na njej poučevalo 5 učiteljev. Leta 1905 se je šola razdvojila v deško in dekliško. Pouk je bil poverjen šolskim sestram, ki so vodile šolo do konca šolskega leta 1911-12, nakar je tudi na tej šoli prevzelo pouk posvetno učiteljstvo. Nato so ustanovili še vzporednico šole, ki je imela svoj sedež v stavbi Ul. S. Frančiška, kmalu nato pa je bila ustanovljena še vzporednica v središču mesta trirazredno dekliška šola, ki je imela svoje prostore na Akvedotu v hiši št. 20.

Nekaj let pred 1. svetovno vojno je zrasla na prostoru stare šole v Ul. Giuliani nova, mogočna stavba, za takratne čase najmodernejše šolsko poslopje v Trstu. Za to stavbo, v kateri je danes uredništva z dne 4. oktobra 1888 je bilo izdano dovoljenje za odprtje enoba plačala 300.000 kron (v današnji vrednosti okrog 500 milijonov lir). Leta 1912 je družbo stalo vzdrževanje teh šol 83.000 kron (v današnji vrednosti okrog 150 milijonov). Že te številke zgovorno kažejo, kakšen narodni davek je plačal naš narod za svoj obstoj.

Vse tri prej omenjene šole so neprestano rasle po številu razredov in učencev in skupno z meščansko šolo, ki je bila dovoljena oktobra 1916, dosegle višek v šolskem letu 1917/18, ko je bilo v vseh šolah CMD v 46 razredih vpisanih 2499 učencev in učenk.

Za naslednje šolsko leto je bilo vpisanih še več učencev (2524), toda nova oblast po zatrti epidemiji španske bolezni ni dovolila odpreti družbinih šol. Po dolgih moledovanjih so končno leta 1920 oblasti dovolile, da se zopet odpre zasebna šola, vendar le tista pri Sv. Jakobu. Ta šola je ostala pri življenju še potem, ko so bile vse mestne in državne šole širom po Primorski na osnovi zloglasne Gentilejeve reforme ukinjene. Zadnjič je šentjakobska šola zbrala slovenske otroke v šolskem letu 1929/30. Prav na začetku naslednjega šolskega leta, medtem ko so bili učenci z učitelji pri šolski maši, je fašistična oblast zasedla šolske prostore in šolo ukinila.

Nastopila je noč fašističnega nasilja in z njim najtežje obdobje za primorske Slovence. Oropani vsega, šol, jezika, z lastnimi žulji ustvarjenih gospodarskih ustanov, smo bili obsojeni na smrt. Toda narod, ki hoče živeti, ne umre! Primorski Slovenci smo v uporu prestali fašistično noč in se z lastnim bojem odločili za brezkompromisno pot v svobodo. In prva misel na tej poti je spet bila prav slovenska šola, ki je zrastla v jeku puška in topov že v letu 1943 na osvobojenih področjih, v ilegali pa celo na tistih, ki jih je nadzoroval okupator. Le tako je mogoče razumeti, da je ob svoboditvi delovalo v Slovenskem Primorju 308 osnovnih šol s 428 učitelji in 17.107 učenci.

Povojna zgodovina našega šolstva na Tržaškem nam je znana. Znano je, koliko trdih bitk je bilo treba še izbojevati zanjo bodisi pri angloameriških, bodisi pri italijanskih oblasteh, koliko trpkih trenutkov je še doživela, koliko nihanj, padcev, pa vedno tudi novih vzponov kot odraz naše upornosti in trdoživosti! In koliko naporov nas stane še danes zaradi žal še vedno prisotne nenaklonjenosti državnih šolskih in političnih oblasti!

A se ne damo, kot se niso dali naši predniki pred 90 leti!

m.č. - j.k.

NA JUTRIŠNJI SEJI OBČINSKEGA SVETA

ALI BODO DEMOKRATIČNE STRANKE ZAHTEVALE CECOVINIJEV ODSTOP?

Vse kaže, da so se stranke ustavnega loka sporazumele
Danes bo pokrajinsko vodstvo KD izvolilo novega tajnika

V tržaškem občinskem svetu se bo jutri nadaljevala politična razprava o programu, ki ga je predložil župan Cecovini. Na pretekli seji so bile, kot vemo, predložene tri ločene resolucije s strani demokratičnih strank (dve resoluciji je predložila tudi misovska stranka). Ponedeljkov del politične razprave je bil zato uglašen na tri motive. Kako se bo ta razprava nadaljevala jutri? Bo tekla po ločenih tirih, ali pa se bodo tri resolucije zlile v eno samo z enotno zahtevo, da Cecovini s svojo pisano družino odstopi in prepusti krmilo demokratični večini? Vse kaže, da se bo del tega jutri tudi zgodil. Po neuradnih in nepotrjenih vesteh naj bi stranke ustavnega loka v teh dneh vendarle sklenile nastopiti enotno in odločno in v tem duhu predložiti nezaupnico manjšinskemu odboru. Drugo vprašanje je seveda, če bo Cecovini prepustil krmilo. Že na ponedeljkovi seji je razlagal, da ne bo na noben način mogel predložili proračuna v zahtevanem roku, ker mu vladni organi sploh še niso posredovali normativov za sestavo tega proračuna. Poleg tega je bilo v teh dneh že čutiti pritisk njegove volilne baze, naj se ne pusti «zrušiti s prestola». Sam glavni urednik lokalne televizijske postaje Telequattro Chino Alessi je v svojem včerajšnjem komentarju povedal, da bo odbor zdržal, medtem ko Cecovini (včeraj smo ga spet slišali po radiu) samozavestno ponavlja, kaj vse je že naredil in kaj vse bo še naredil, če ga bodo pustili na miru. Primer družinskih posvetovalnic je v tem pogledu prav gotovo zelo poučen.

V znatni meri je na jutrijšnje nadaljevanje politične razprave v občinskem svetu vezano to, kar se dogaja v teh dneh v demokristjanskem taboru. Dosedanji pokrajinski tajnik Rinaldi je podal ostavko, ker je njegova nova funkcija v deželnem odboru nezdružljiva s tajniško funkcijo. Njegovo mesto bo po vsej verjetnosti prevzel Pio Nodari. Vendar bomo to z gotovostjo vedeli šele danes popoldne, ko se bo pokrajinsko vodstvo KD spet sestalo (ves ta premor med eno sejo in drugo je samo priložnost za razne struje, da razčistijo medsebojne odnose). Z današnjega zasedanja vodstva KD bo izšlo tudi dokončno stališče o odnosih stranke do Liste za Trst in občinskega odbora.

Med pomembnejšimi političnimi dogodki včerajšnjega dne naj omenimo obisk člana vsedržavnega vodstva KPI Macalusa, ki je govoril na zborovanju komunističnih delavcev, ter pričetek 4. kongresa tržaškega združenja radikalne stranke, ki se odvija v znamenju dokaj varljivega gesla: «Enotnost in program levice za Trst in italijansko-jugoslovansko prijateljstvo». Resnica je bistveno drugačna in dogajanje v tržaškem občinskem svetu nam to potrjuje. (dk)

Danes v Avditoriju zborovanje KPI

V Avditoriju bo danes ob 11. uri zborovanje KPI na temo «Trst v krizi države». Govorili bodo pokrajinski tajnik Giorgio Rossetti, občinski svetovalec Stojan Spetič ter deželni tajnik posl. Antonino Cuffaro.

● **V petek ob 20. uri** bo v krožku Che Guevara, Ul. Madonnina 19. prof. Claudio Vili s padovske univerze spregovoril o «Ideoloških problemih moderne znanstvene misli». Sledila bo razprava.

Izvoljeno vodstvo SPZ

V četrtek se je v Trstu sestal glavni odbor Slovenske prosvetne zveze. Po poročilih dosedanjega predsedstva ter razpravi, iz katere se je izluščilo več zanimivih predlogov, je bilo izvoljeno novo predsedstvo. Za predsednika je bil potrjen Klavdij Palčič. Podpredsedniki so Mirko Kapelj (za Tržaško), Milko Renar (za Goriško) in Izidor Predan (za Beneško Slovenijo). Tajnika sta Dušan Kalc (Trst) in Marko Waltritsch (Gorica). Blagajnik je Silvana Valoppi, ostali člani predsedstva pa so Marko Kravos, Radivoj Pečar, Niko Sirk, Vojko Samec, Franc Vecchiet, Nanilo Nanut, Rudi Pavšič, Marko Marinčič in Zdenko Vogrič.

● **Tržaška občina** je odredila začasno prekinitev prometa med 7. in 15. uro danes, 15. t. m., po drevoredu na Lovcu in po notranji cesti, ki povezuje Trebče z Bani.

Nov odbor združenja tržaških kronistov

Včeraj zjutraj so v časnikarskem krožku objavili izide glasovanja za obnovitev odbora združenja kronistov. Za predsednika je bil potrjen Ranieri Ponis, v vodstvo združenja tržaških kronistov pa so bili izvoljeni še Riccardo Menegon, Luciano Nardelli, Bruno Natti, Marjan Dolgan, Tito Manlio Altomare in Sergij Kocjančič.

V TRSTU VAŽEN KULTURNI JUBILEJ

Številne prireditve v počastitev 50. obletnice smrti Itala Sveva

Jutri svečana otvoritev Svevovega leta
Premiera predstave «Zenova izpoved»

Jutri bo v dvorani tržaškega občinskega sveta slovesna otvoritev leta posvečenega Italu Svevu. Veliki tržaški pisatelj je pred 50 leti umrl v prometni nesreči. Njegovo literarno delo pa je ostalo mnogo let italijanskemu občinstvu skorajda neznano. Značilno je, da sta pisatelja najprej odkrila francoza Valery Larbaund in Benjamin Cremieux. Svevovo delo je občudoval tudi James Joyce. Pesnik Eugenio Montale je veliko pripomogel, da je tržaškega pisatelja pričelo spoznavati italijansko občinstvo. Trst pripravlja sedaj svojemu velikemu pisatelju vrsto proslav. Ustanovljen je bil odbor za prireditve, v katerem so prisotni poleg deželnih in občinskih predstavnikov še zastopniki raznih kulturnih in drugih ustanov. Deželno gledališče Teatro stabile pripravlja novo postavitev dramske priredbe romana «Zenova izpoved». Priredbo je pripravil Tullio Kezich, režiser drame je Franco Giraldi. Slednji je že režiral televizijska filma «Zenovo mesto» in «Šolsko leto». V novi odrski postavitvi «Zenove izpovedi» nastopajo, poleg drugih igralcev, Marina Dolfin, Renzo Montagnani, Elisabetta Carta in Gianni Galavotti. Scene je pripravil Sergio d'Osmo. Premiera predstave bo v sredo v gledališču Rossetti. Teatro stabile pripravlja z «Zenovo izpovedjo» tudi daljšo turnejo po Italiji.

Konec novembra bo gledališka skupina Mile Vannucci in Massima De Francovicha predstavila v gledališču Rossetti igro «Il matrimonio secondo Svevo».

Prihodnji četrtek bo v krožku «Circolo della Cultura e delle Arti» okrogla miza, kjer bodo o Svevovem delu govorili strokovnjaki iz Italije in tujine. V petek popoldan pa bo v Avditoriju razgovor o dramski postavitvi «Zenove izpovedi». V sklopu prireditev sta v pripravi tudi razstava o dramskih uprizoritvah Svevovih del in razstava o dokumentarnem gradivu iz pisateljevega življenja in dela.

Prireditve bi morale pripomoči k širši diskusiji o Svevovem književnem delu. Zapečatiti bi morale tudi njegov pomen na prizorišču evropske književnosti. (am)

PD Lipa iz Bazovice se pripravlja na proslavo 80-letnice ustanovitve

Prihodnje leto bo PD Lipa iz Bazovice praznovalo 80-letnico ustanovitve.

Do pred nekaj leti je bilo delovanje društva izključno pevskega značaja, saj je tudi nosilo ime pevsko društvo. Po nekajletni neaktivnosti pevskega društva, smo si nekateri mladi vaščani skupno s starejšimi pevci zadali nalogo, da bi obnovili delovanje društva.

Ustanovljen je bil mešani mladinski pevski zbor, ki kljub občasnim krizam deluje že četrto sezono in nastopa na raznih revijah in proslavah po Primorskem.

Društvo ima sedaj poleg pevskega zbora tudi druge dejavnosti. Poleg občasnih proslav deluje redno filatelistični odsek, za katerega vlada precejšnje zanimanje tudi med ljubitelji filatelije izven Bazovice.

Ustanovljen je bil tudi fotografski odsek, ki pa zaradi pomanjkanja primernih prostorov za tovrstno dejavnost za zdaj še ne more redno delovati. O teh dejavnostih PD Lipa bi raje podrobneje spregovorili kdaj pozneje.

Trenutno bi radi posvetili pozornost pevskemu zboru, katerega mislimo pomnožiti in primerno pripraviti za proslavo 80. obletnice delovanja društva.

Zato vabimo starejše pevke in pevce, mladino ter sedanje pevce na srečanje s pevovodjo Evgenom Princičem, ki bo v sredo, 18. oktobra, ob 20. uri v Bazoviškem domu.

Odbor PD Lipa

Danes na trgovinski zbornici

Priznanja zaslužnim dekoraterjem izložb

Danes bo na trgovinski zbornici krajša slovesnost, na kateri bodo podelili Tržačanu Robertu Vicenziju oskarja italijanske vetrinistike, to je vsedržavno nagrado po tržaškem dekoraterju izložb E. Padovanu. Hkrati s tem bodo podelili priznanja 14 trgovcem in prav toliko dekoraterjem, ki so se udeležili nedavnega natečaja z naslovom «Parada izložb: le tredise casade». Končno bodo nagradili dva obiskovalca zadnjega tečaja za dekoraterje izložb in sicer Tržačanko Adelio Hrvatič in Videmčana Ezia Florido. Slovesnost, katere se bodo udeležili predstavniki tukajšnjega in deželnega gospodarskega in socialnega življenja, se bo začela ob 10.30.

● **V torek** bo ob 18.30 v veliki dvorani občinskega muzeja na Largu Papa Giovanni XXIII. predavanje kritika Carla Milica o prisotnosti Judov v tržaški družbi. Predavanje je v okviru razstave zakladov verske skupnosti v Trstu.

Risarski tečaj v muzeju Revoltella

V občinskem muzeju Revoltella bo od 7. novembra do 25. maja letni risarski tečaj, ki ga bo vodil Nino Perizi. Lekcije bodo od 18. do 20. ure v torkih in petkih. Vpise na tečaj sprejemajo pri vratarju v Ul. Diaz 27 in sicer ob delavnikih od 8. do 14. ure, ob praznikih pa od 9. do 13. ure. Prošnjam je treba predložiti nekaj risb, prijavljenci, ki imajo manj kot 22 let morajo izjaviti, da se nameravajo pripravljati na izpit državne šole umetnostne usmeritve.

GOSTOVANJE TOSKANSKEGA GLEDALIŠČA

Molierov «Žlahtni meščan» v Avditoriju

Te dni gostuje v Trstu gledališče Teatro regionale Toscano z Molierovo komedijo «Žlahtni meščan». Delo uprizarjajo v Avditoriju.

Predstava «Žlahtni meščan» je v režiji Carla Cecchia prijetno in zanimivo delo. Igralci podajajo like s fantazijo in bogato mimiko. Iz zgodbe o meščanu, ki se na vsak način želi naučiti plemiških navad, je režiser izdelal predstavo, ki jo gledamo z veseljem. Molierovo družbeno kritiko, karikature meščanov in plemičev so režiser in igralci podali z iznajdljivo spretnostjo. Režiser je predstavo izvil do podrobnosti, tekst je interpretiral z živahno domiselnostjo. V zaključnem delu, ko nastopijo lažni Turki, se je režiser še preveč prepustil veselju do svobodne igre in fantazije. To je le delno motilo zaključek komedije, ki se je drugače odvijala z mero in brez resnejših pavz. Med igralci naj omenimo Mircheleja de Marchija, Gigia Morra, Alda Sassija in Tereso Toffano.

Ob zaključku moramo zapisati, da si je delo zaslužilo več gledalcev. Dejstvo je, da uprizarjajo v Avditoriju večkrat zanimive predstave, pa čeprav v njih ne nastopajo veliki zvezdniki. Je pač tako, da ljudi večkrat bolj privabi znano ime kot pa dobra predstava. (am)

● **Miljska občina sporoča**, da je za določitev najemnin v smislu zakona 392 o previčnih stanarini potrebno poznanje katastrske kategorije posameznih stanovanj. Prebivalci lahko dvignejo v pritličju občinske palače ustrezne pole tehničnega urada za izstavitev ustreznih potrdil o vpisanih in nevpisanih nepremičninah.

PO PETKOVI ZASEDBI ODBORNIŠTVA ZA ZDRAVSTVO

Tržaške demokratične sile ostro obsojajo ravnanje odbora LpT

Občinski upravitelji se izmikajo odgovoru glede načrta o družinskih posvetovalnicah - Jutri protestna manifestacija pred občinsko palačo

Predvčerajšnji beg odbornika za zdravstvo Galazzija pred članicami kolektiva za zdravje ženske je v našem mestu izzval val smeha in tudi protestov. Glede tega smo včeraj dobili več resolucij, ki ogorčeno oporekajo ravnanju občinskega odbora. Tako kolektiv za zdravstvo ženske še enkrat obsoja brezbrižen in porogljiv odnos javnih upraviteljev do žena. Občinski odbor, je rečeno v poročilu, noče proučiti zahtev žensk, niti zahtev celotnega prebivalstva. Ni sprejemljivo, da upravitelji bežijo pred svojimi nalogami in delujejo proti zakonu. Kolektiv za zdravstvo ženske zato ogorčeno obsoja ravnanje občinskega odbora in zahteva, da se javno seznani z načrti občinske uprave, predvsem glede zdravstva in ustanovitve družinskih posvetovalnic. Zaradi protizakonitega in avtoritarnega nastopanja občinske uprave, sklicuje kolektiv za zdravstvo ženske protestno manifestacijo, ki bo jutri ob 18. uri pred občinsko palačo.

Tudi tržaška avtonomna federacija KPI izraža podporo pravičnemu boju ženskega gibanja, ki se še enkrat v prvi vrsti bori za dobrobit celotnega prebivalstva. Družinske posvetovalnice, se nadaljuje tiskovno poročilo KPI, so važen in obenem značilen element obnove celotne italijanske družbe, zato je toliko bolj obsodbe vredno ravnanje Cecovinijevega odbora, ki kaže skrajno nezainteresiranost do takih vprašanj in zvrača vso odgovornost na druge. Tržaška avtonomna federacija KPI in njeni občinski svetovalci bodo v prihodnjih dneh primerno ukrepali, zato da bi se končno začelo resno ukrepati in razpravljati o vprašanju družinskih posvetovalnic, o vprašanju glede katerega se odbor Liste za Trst izraža zelo mlačno.

Sindikalne organizacije CGIL-CISL-UIL ugotavljajo, da je tržaški občinski odbor nesposoben soočati se z vprašanji, ki zadevajo zdravstvo in položaj ženske ter družine nasploh. Sindikalna pokrajinska federacija obsoja neverjeten sklep občinskega odbora, ki hoče poveriti formulacijo načrta za ustanovitev družinskih posvetovalnic zdravstvenemu konzorciju, ki pa za to nima nobene kompetence in povrh deluje samo na papirju. Sindikalne organizacije pozivajo občinsko upravo, naj se že enkrat sreča s sindikati, pristojnimi združenji in gibanji žena, da skupaj izdelajo načrt o družinskih posvetovalnicah. Sindikalna federacija zato poziva vse demokratične sile, naj se zavzemajo, da bi prišlo v občinskem svetu čimprej do obravnave teh perečih vprašanj. Obenem sindikati pozivajo vse delavce, naj se udeležijo protestne manifestacije, ki bo, kot že rečeno, jutri ob 16. uri pred občinsko palačo.

Petkova zasedba občinskega odborništva za zdravstvo s strani kolektiva za zdravstvo žene je torej izzvala val ogorčenja, ki se zvrača na upravitelje Liste za Trst. Ti so še enkrat dokazali, da so nesposobni upravljati naše mesto in da se izmikajo svojim odgovornostim, kar gotovo ni v prid tržaškemu prebivalstvu.

Določila za pridobitev ameriškega državljanstva

Konzulat ZDA v Trstu sporoča, da je 10. t.m. v ZDA začel veljati novi zakon o ameriškem državljanstvu, ki je manj restriktiven od dosedanjega in dopušča možnost, da tudi sinovi mešanih zakonov (v katerih je samo eden od staršev državljan ZDA) ohranijo ameriško državljanstvo, čeprav so bili rojeni v tujini. Spremenjena so tudi določila v zvezi z osebami, ki imajo dvojno državljanstvo. Vsa pojasnila daje tržaški konzulat ZDA, Ul. Valdirivo 19, tel. 68-728.

V OKVIRU NABIRKE ZA POSTAVITEV KIPA I. GRUDNA

V NEDELJO V NABREŽINI «ZA VSAKEGA NEKAJ»

Urejevanje prostora, kjer bo stalo obeležje

Priprave na postavitev doprsnega kipa Iga Grudna so v polnem teku. V društvu je delo razdeljeno tako, da nekateri skrbijo za «praktično» stran, drugi pa se ukvarjajo s kulturnim programom.

V sklopu počastitve 30-letnice smrti domačega pesnika bo torej SPD Igo Gruden pripravilo dva zanimiva večera, ki bosta kot nekakšen uvod k slavnosti odkritja spomenika.

Tokrat naj zapišem le o prvi prireditvi, saj bomo o naslednji pravočasno poročali.

V nedeljo, 22. t.m., bo v nabrežinski občinski telovadnici zabaven popoldan z naslovom «Za vsakega nekaj». Kot že sam naslov pove, bo program res za vsakogar. Naj omenim le nekatere goste, ki smo jih ob tej priliki povabili v Nabrežino. Nastopil bo torej prvič pri nas trio Mavrica z Opčin, ki se je s svojimi nastopi že zelo uveljavil.

Naš gost bo nato skupina modernih plesov Bo-Bo iz Kopra, ki je že nastopila v Nabrežini na lanskem društvenem prazniku na igrišču Sokola. Letos se nam skupina predstavlja s prenovljenim programom v popolnoma novi sestavi.

Pred publiko se bosta predstavila tudi čarodej Renò in harmonikarski ansambel, ki ga vodi prof. Claudio Furlan.

Večer bo torej zelo zanimiv in raznolik. Hoteli smo samo v glavnih obrisih nakazati, da pripravljamo tak program, da bi se lahko vsi skupaj v družbi naših gostov pozabavali.

Čisti dobiček tega večera je namenjen nabirki za postavitev doprsnega kipa Iga Grudna. SPD Igo Gruden vas torej vabi, da se predstave zagotovo udeležite. Tudi torej s svoje strani upamo, da bo udeležba polnoštevilna in da bodo tako gostje kot publika zadovoljni. (tr)

* * *

Včeraj so člani prosvetnega društva Igo Gruden zasadili prvo lopato na mestu, kjer bo stal spomenik pesniku. Čeprav sredstev — v tem trenutku je zbranih okoli milijon sto tisoč — še zdaleč ni dovolj in si društvo beli glavo s tem, kako izplačati oblikovalca doprsnega kipa, spomenik bo vsemu navkljub stal na svojem mestu. Naš namen je, da se ob tej priliki ustavimo in pojasnimo izhodišča za zasnovo arhitekture ob spominskem obeležju, na katero je imela občinska gradbena komisija, že kar takoj recimo, nekaj neutemeljenih pripomb. Recimo takole:

Načrt je občinska gradbena komisija obravnala in sprejela z za naše občinske razmere neobičajno ažurnostjo. Prav gotovo ima pri tem zaslugo občinska uprava, ki je na tem vztrajala, prav neosnovane pa so pripombe, ki so ob razgrnitvi skic nastale. Ob kaj se je občinska gradbena komisija, nepoučena z izhodiščno zamislijo oblikovalca arhitekture, pravzaprav spotikala? Ob skromnost? Zamisel je bila vendarle v tem, da se okolje uredi čisto preprosto, brez odvečnih mas in likov. Ko zdaj o stvari spet razmišljamo, se nam celo dozdeva, da je teže mas celo preveč in da bi bili morali ostati pri prvotni zamisli izključne obdelave tal. Ko tako priznavamo skromnost ureditve, priznavamo obenem, da bi bila mogoča vsebinsko (in torej finančno, ne pozabimo!) bogatejša rešitev. Pa ni šlo za to! Spotikanje ob skromnost je zatorej odveč! Nepoučenost se kaže tudi v zahtevi, naj bi se za spomenikom ustvarila visoka zidna pregrada, ki naj bi na neki način zastirala skromno zanikrnost arhitekture v ozadju. Spomenik Igu Grudnu pač ne bo kulisa iz Potjomkinove vasi! Ne samo, da nam je skromnost arhitekture za spomenikom všeč, bolj kakor pa nekakšna polizana nakičenost, pač pa povsem ustreza izhodiščni zamisli: spominsko obeležje Igu Grudnu naj se zlije in poenoti s tam ozadjem v prvobitni podobi, ki jo domačini poznamo kot najstarejšo in zato najlepšo veduto Nabrežine. Izhajajoč iz take zamisli, ponavljamo, da med spominskim obeležjem Igu Grudnu in to veduto ne sme biti prav nobene pregrade! Z ohranitvijo ozadja je obeležju dana pristnost, taka, kot bi si jo bil sam pesnik zaželel. Prav zato ne more biti prav nobene diskusije o tem, kako je oblikovna in vsebinska integralnost spomenika obravnavana. (ip)

SINOČI V GLEDALIŠČU «FRANCE PREŠEREN»

Baletna skupina Lidije Sotlar navdušila občinstvo v Boljuncu

Nastop je sodil v okvir proslave 10. obletnice obnovitve ricmanjske godbe - Danes bodo Ljubljančani nastopili na Opčinah

S sinočnjim nastopom baletne skupine Lidije Sotlar iz Ljubljane v gledališču France Prešeren v Boljuncu se je začela letošnja kulturno-prosvetna sezona Slovenske prosvetne zveze. Obenem pa je bil sinočnji nastop namenjen tudi 10. obletnici obnovitve ricmanjske godbe na pihala, ki jo že deset let uspešno vodi Enij Krizanovsky. Prav z nastopom godbe, ki je ubrano zaigrala nekaj odlomkov iz svojega repertoarja klasične glasbe ter s tem dokazala, da se godbe na pihala lahko uspešno lotijo tudi zahtevnejših del, se je začel sinočnji večer. Po kratkem pozdravu Enija Kureta, ki je poudaril pomen dejavnosti godbe na pihala v Ricmanjih in v imenu prosvetnega društva Slavec izrekel dobrodošlico gostom iz Ljubljane, je nastopila baletna skupina Lidije Sotlar, ki je v daljšem in vezanem programu prikazala izbor iz najbolj znanih baletov. V tem izboru seveda ni manjkal «Umirajoči labod», ki je še posebno ogrel občinstvo, ki se je polnoštevilno zbralo v boljunskem gledališču. Baletni nastop pa se je zaključil z Ravelovim Bolerom, plesom, ki je že sam po sebi navdušujoč in o katerem lahko rečemo, da je v postavitvi ljubljanskih plesalcev res nadvse uspešen.

Baletna skupina Lidije Sotlar bo danes popoldne nastopila v Prosvetnem domu na Opčinah, v Ricmanjih pa se bo nadaljevala proslava ob 10. obletnici obnovitve godbe na pihala, na kateri žal ne bo nastopila godba iz Voja, pač pa bo nastopil pevski zbor iz Divače. (bbr)

Drugi dan kongresa o antropologiji

Na drugem dnevu vsedržavnega kongresa o antropologiji, ki je v teku v našem mestu, je bilo več zanimivih referatov. Posebno odmevnost je imelo predavanje prof. Antonia Radmillija z univerze v Pizi, ki je govoril o zgodovinskih dogajanjih v F-JK, oziroma o prazgodovini te dežele. Prav zadnje arheološke iznajdbe pri Vižoljah lahko v marsičem osvetlijo pot, ki jo je v teh krajih prehodil človek v teku tisočletij, pa čeprav ni mogoče točno rekonstruirati celotne razvojne poti ljudi iz teh krajev, Krasa in Istre. Svoje predavanje je govornik zaključil z ugotovitvijo, da v prejšnjih časih ni bilo na tem ozemlju nobenih mej, za razumevanje vseh zgodovinskih dogodkov pa je treba poiskati sodelovanje z antropologi iz Jugoslavije.

Spomladi zapadejo stari bankovci po 50 tisoč lir

Ministrski odlok, ki je izšel včeraj v Uradnem listu, omejuje veljavo starih bankovcev po 50 tisoč lir, ki so jih izdali leta 1967 in so še v obtoku, le do 31. marca 1979. Do spomladi se je treba torej iznebiti bankovcev večjega formata (tedaj so sicer imeli tudi večjo kupno vrednost) zelenkaste barve, ki imajo na prednji strani portret Leonarda Da Vincija. V veljavi bo od 1. aprila prihodnjega leta ostal le novi bankovec, ki je v obtoku od 1977. leta. Ta je manjšega formata, barva se preliva od plave k vijoličasti in ima na prednji strani ženski portret, na hrbtni pa stilizirano kompozicijo.

Tragična smrt mladega pomorščaka z Reke

Mlad jugoslovanski pomorščak je včeraj zjutraj izgubil življenje na avstrijski ladji «Austrian pioneer», ki je zasidrana ob 2. pomolu v Starem tržaškem pristanišču. Med raztovarjanjem ladje se je odlomil kavelj, na katerega je bila pritrjena jeklena žica, ki je kot bič silovito oplazila po obrazu 30-letnega Vlada Barenovića z Reke. Slednji je obležal v mlaki krvi v podpalubju ladje. Delovni tovariši so mu nemudoma prihiteli na pomoč, a niso mu mogli več pomagati: Barenović je obležal pri priči mrtev.

OB VESTEH O UMESTITVI RAZISKOVALNEGA SREDIŠČA

Komprenzorij pri Sv. Ivanu namenjen družbenim potrebam

Tržaška pokrajina, ki je njegova lastnica, potrjuje namen vrniti nepremičnine bivše umobolnice v javno uporabo

V zvezi s časopisnimi vestmi o morebitni umestitvi središča za znanstvene raziskave v komprenzoriju bivše umobolnice pri Sv. Ivanu (v krajevnih političnih in gospodarskih krogih prevladuje pa prepričanje, da mora biti raziskovalni center bliže predvideni mešani industrijski coni), je tržaška pokrajinska uprava izrazila, kot lastnica premičnin, utemeljeno nasprotovanje. V noti za tisk: predvsem poudarja, da meri komprenzorij p. Sv. Ivanu vsega 22 ha, kar je odločno premalo za predvidene potrebe središča za znanstvene raziskave, nameni pokrajine glede njegove uporabe so pa povsem drugačni.

V skladu z urbanističnim načrtom o javnih storitvah je namreč zgornji del že sedaj namenjen bivališčem za bivše bolnike in javnim servisom, kot so pralnica, kuhinja in gledališče, ki jih misli pokrajina postaviti na razpolago rajonskemu prebivalstvu in kulturnim pobudam. Na osrednjem področju so 4 paviljone oddali univerzi, enega pa misli pokrajina preurediti za potrebe trgovskega zavoda «Žiga Zois» (občina je sicer odbila ta predlog, pokrajinska uprava je pa vložila priziv na deželno upravno sodišče). Spodnji del komprenzorija pa zavzemajo bolnišniške strukture, v njem mislijo namestiti otroške jasli in stanovanjske prostore za gojence šole za poklicne bolničarje.

Nekaj paviljonov je sicer še prostih in jih je pokrajinska uprava pripravljena «vrniti mestu» z vsem komprenzorijem, ki ga je v zadnjih letih opremila z razsvetljavo, ogrevanjem in higienskimi napravami, toda pri tem, se zaključuje sporočilo pokrajine, morajo druge javne ustanove pokazati voljo, da ga prevzamejo.

Nota pokrajine o obisku pri Pediniju

Po petkovem srečanju med predstavniki slovenske šole v zamejstvu in ministrom za javno vzgojo Pedinijem, je izdala tržaška pokrajina sporočilo za tisk, v katerem poudarja, da sta delegacijo spremljala odbornika za šolstvo Spadaro in za vprašanja razvoja slovenske narodnostne skupnosti Brezigar. Poleg nujnega priznanja avtonomije slovenski sekciji strokovnega zavoda «Galvani» sta zastopnika pokrajine še posebej naglasila potrebo po ustanovitvi novih tečajev za elektrotehnike in za geometre, za katere vlaga pokrajinska uprava ustrezne prošnje že od leta 1973 dalje. Nota se zaključuje z navedbo, da je minister zagotovil, da se bo zavzel za čimprejšnjo rešitev predloženih mu vprašanj.

Pri Vrabčah danes odkritje spomenika partizanki Drini

Danes ob 11. uri bodo na Velikem polju pri Vrabčah v sežanski občini odkrili spomenik narodni herojinji Mihaeli Škapin - Drini. Slavnostna govornica na prireditvi bo predsednica občinske konference ZSMS iz Nove Gorice Vida Mikuž. Spomenik, delo kiparja Jožeta Pohlena, pa bo odkril član sveta federacije dr. Aleš Bebler. Poleg številnih gostov, nekdanjih borcev, narodnih herojev, sorodnikov in prijateljev partizanke Drine in drugih, se bodo odkritja udeležili tudi bivši borci s te strani meje.

17. «IZREDNA OPERACIJA» ALPE-ADRIA

Izmenjava v vrednosti 4.040 milijonov lir

Na italijanski strani nadzoruje operacijo zunanjetrgovinski urad vladnega komisariata - Objavljena spiska kontingentiranega blaga

Ministrstvo za zunanjo trgovino je izdalo dovoljenje za izmenjavo blaga med obmejnimi pokrajinami Trsta, Gorice, Vidma in Pordenona na eni ter SR Slovenijo in SR Hrvatsko na drugi strani v okviru 17. «izredne operacije» Alpe-Adria. Dovoljenje se nanaša na izmenjavo blaga v vrednosti 4 milijard 40 milijonov v vsaki smeri. Na italijanski strani bo izvajanje «operacije» nadzoroval urad za zunanjo trgovino pri generalnem vladnem komisariatu za deželo Furlanijo - Julijsko krajino, ki bo zainteresiranih uvoznikom in izvoznikom izdajal dovoljenja za poslovanje v okviru tega sporazuma na osnovi ustreznih prošenj, ki so se na komisariatu nabrale do 30. septembra letos.

Ministrska odredba fiksira tudi blagovne vrste, ki so lahko predmet izmenjave do skupne vrednosti 4.040 milijonov lir v vsaki smeri. Za uvoz iz SR Slovenije in SR Hrvatske pridejo v poštev naslednje postavke: sadje in povrtnina, sokovi, alkoholne pijače, gozdni sadeži in krompir 400 milijonov lir; semena, industrijske rastline, zdravilna zelišča in podobno 590 mil., mleko, mlečni izdelki in sir 80 mil., med in drugi čebelarski proizvodi 33 mil., mineralna voda 20 mil., vino, pivo in druge alkoholne pijače 20 mil., goveja in druga živina ter ustrezno meso 400 mil., konji za rejo in zakol, plemenski konji in žrebeta 940 mil., mesne konserve 250 mil., divjačina in polži 50 mil., pripravljena jedila in jajca 32 mil., ribje konserve 20 mil., kemični proizvodi 50 mil., tekstil 80 mil., manufakturno blago in obrtniški izdelki 50 mil., les 540 mil., kovinski izdelki, pohištvo, stroji in naprave 200 mil., steklo in izdelki 40 mil., proizvodi iz kavčuka in usnja 40 mil., drobovina in kosti 40 mil., elektromaterial 85 mil., perutnina 20 mil., kraški kamen 10 mil. in vino za cikanje 10 mil. lir.

Za izvoz iz naših krajev v Jugoslavijo pa so določeni naslednji blagovni kontingenti: agrumi 100 mil., sadje in povrtnina 190 mil., kemični in farmacevtski proizvodi, eterična olja 100 mil., izdelki iz gumija in plastike 60 mil., tekstil 100 mil., usnjena galanterija 320 mil., kovinski izdelki 260 mil., elektromaterial 225 mil., stroji in nadomestni deli 400 mil., merilne in zdravstvene naprave 395 mil., nadomestni deli za avtomobile, kolesa in motorna kolesa 1.620 mil., pocinkana pločevina za embalažo 20 mil., plastične mase in surovine 30 mil., eksotičen les in izdelki 40 mil., pisarniški papir 40 mil., izdelki iz porcelana, keramike in stekla 70 mil., fotografski aparati in projektorji 30 mil., prehrambeni izdelki 10 mil., izdelki iz barvastih kovin 25 mil. ter športni artikli 5 milijonov lir.

Po dolgi bolezni je 13. t.m. preminila naša ljubljena sestra in teta

JOSIPINA SANCIN - DREJAČ

Pogreb bo jutri, v ponedeljek, 16. t.m., ob 12.30 iz mrtvašnice splošne bolnišnice naravnost v škedenjsko cerkev.

Po njej žalujejo sestra Teodora in nečakinje

Trst, 15. oktobra 1978

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage matere in none

MARIJE (MILKE) BERDON vd. ZUNJA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so jo spremili na zadnji poti ter darovalcem cvetja.

SVOJCI

Log, 1. oktobra 1978
(Pogrebno podjetje — Ul. Zonta 3)

ZAHVALA

Ob bridki izgubi našega dragega

IVANA PAROVELA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ga spremili na zadnji poti.

Posebna zahvala zvezi borcev, darovalcem cvetja, župniku in pevskemu zboru.

Žalujoči svojci

Boršt, 15. oktobra 1978

ZAHVALA

Zahvaljujemo se vsem, ki so z nami sočustvovali in spremili na zadnji poti našega dragega moža, sina, očeta in brata

KARLA PETAROSA

Posebna zahvala sorodnikom, g. župniku, prijateljem, znancem, darovalcem cvetja ter vsem, ki so na katerikoli način počastili njegov spomin.

SVOJCI

Boršt, 15. oktobra 1978

Ob 4. obletnici smrti našega dragega

VINKA KALCA

se ga toplo spominjajo mama, oče, žena, hčeri in brata z družinami.

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA
PD «Slavec» - Ricmanje — SPD «Tabor» - Opčine

NASTOP BALETNE SKUPINE LIDIJE SOTLAR IZ LJUBLJANE

DANES OB 17. URI V PROSVETNEM DOMU NA OPČINAH

VLJUDNO VABLJENI!

1878-1978 DOLINA

SOBOTA, 21. OKTOBRA:
V OBČINSKI TELOVADNICI V DOLINI OB 20.30

PROSLAVA 100-LETNICE PROSVETNEGA DRUŠTVA VALENTIN VODNIK

Recital: Rodovi skozi stoletje
Recitatorji in zbor p.d. Valentin Vodnik
Ansabel Supergroup
Godba na pihala iz Brega
Pevski zbor Bojan iz Dornberka

NEDELJA, 22. OKTOBRA:
NA TRGU PADLIH ZA SVOBODO OB 15. URI

PROSLAVA 100-LETNICE TABORA

Govornika: JOŽE VILFAN
MIROSLAV KOŠUTA

V kulturnem sporedu nastopijo godbe, otroški, mladinski, moški in mešani pevski zbori iz Brega

Od srede dalje razstave:
TORKLA: Fotografska razstava Maria Magajne
MLADINSKI KROŽEK: Antološka likovna razstava
SEDEŽ PD V. VODNIK: Retrospektivna razstava zgodovine prosvetnega društva

Gledališča

AVDITORIJ
Danes, 15. t.m., ob 16.00 Teatro Regionale Toscano predstavlja «Il borghese gentiluomo» Moliera v režiji Carla Cecchija. Rezervacije pri osrednji blagajni v Pasaži Protti 2. Za abonente 20 od sto popusta.

TEATRO STABILE
Pri osrednji blagajni v Pasaži Protti, v šolah ter v raznih društvih so v prodaji abonmaji za gledališko sezono 1978-79.

ROSSETTI
Od 18. oktobra Tullio Kezich: «La coscienza di Zeno» Itala Sveva. Režija Franco Giraldi. Prva abonmajska predstava. Rezervacije pri osrednji blagajni v Pasaži Protti 2 ali pa tudi telefonsko.

GLEDALIŠČE VERDI
Pri blagajni gledališča Verdi so v prodaji abonmaji za operno sezono 1978-79. Za letošnjo sezono je na razpolago tudi nov abonma red G, ki vključuje šest od devetih napovedanih predstav

Kino

Ariston 15.30 — 18.45 — 22.00 «L'albero degli zoccoli». Barvni film. Režija Ermanno Olmi.
Ritz 16.00 «Io tigro, tu tigri, egli tigra». Barvni film. Igrajo: R. Pozzetto, E. Montesano in P. Villaggio.
Eden 15.00 «Una moglie». Režija J. Cassavetes. Gena Rowland in Peter Falk. Barvni film.
Fenice 15.30 «Lo chiamavano Bulldozer». B. Spencer.
Mignon 10.30 «Haidi in città». Barvni film. Premiera.
Nazionale 15.30 «Fantasia». Barvni Walt Disneyev film.
Grattacielo 16.30 «Alta tensione». Igra Mel Brooks. Prepovedan mladini pod 14. letom. Barvni film.
Excelsior 15.30 - 17.45 - 19.45 - 22.00 «Swarm incombe». Barvni film.
Cristallo 15.30 «Due vite una svolta». Sherley McLaine, Anne Bankroft. Barvni film za vse.
Filodrammatico 15.45 «Sex exibition». Barvni film. Prepovedan mladini pod 18. letom.
Moderno 15.30 «Ecce bombo». N. Moretti. Barvni film.
Aurora 16.00 «L'ultimo combattimento di Chen». Igra Bruce Lee. Prepovedano mladini pod 14. letom.
Capitol 15.30 «Betsy». Laurence Olivier, R. Duval. Prepovedan mladini pod 14. letom. Barvni film.
Vittorio Veneto 15.00 «Il principio del dominio, la vita in gioco». Barvni film. Prepovedan mladini pod 14. letom.
Ideale 15.00 «La tigre è ancora viva: Sandokan alla riscossa». Kabir Bedi. Barvni film.
Volta 15.00 «007 — La spia che mi amava». Igra Roger Moore.

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE
Kulturni dom

OTVORITVENA PREDSTAVA
Sezona 1978/79

MIROSLAV KRLEŽA
L E D A
ob 85-letnici avtorjevega rojstva

Prevod — Fran Albreht
Scena — ing. arh. Niko Matul
Kostumi — Ružica Nenadović - Sokolić
Glasba — Aleksander Vodopivec
Lektor — Ana Mlakar
REŽIJA — VLADO ŠTEFANČIČ

Danes, 15. oktobra, ob 16. uri ABONMA RED G — popoldanska predstava na dan praznika.

Vljudno prosimo vse abonente, da dvignejo izkaznice pri blagajni Kulturnega doma, Ulica Petronio 4, eno uro pred pričetkom predstave. Abonmaji in vstopnice so še na razpolago.

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE
Kulturni dom

V sredo, 18. oktobra 1978, ob 15.30

ERIK VOS
PLEŠOČI OSLIČEK
mladinska igra

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

Gostovanje **ANDRESA VALDESA**, priznanega pantomima iz Ljubljane, **jutri, 16. oktobra 1978, ob 20.30** v prostorih prosvetnega društva «France Prešeren v Boljuncu.

V sredo, 18. oktobra, ob 20.30 v Kulturnem domu (Ul. Petronio 4) — mala dvorana.

V četrtek, 18. oktobra, ob 20.30 v Ljudskem domu v Križu.

PD SLAVEC - RICMANJE - LOG

V gledališču «F. Prešeren» v Boljuncu

10-LETNICA OBNOVITVE GODBE IZ RICMANJ

DANES, 15. oktobra
Ob 9. uri ex tempore (v društveni dvorani v Ricmanjih).
Ob 16. uri nastop godbe iz Ricmanj, pevskega zbora Divača in pevskega zbora Slavec.

VLJUDNO VABLJENI!

Prosveta

Filatelistični odsek PD Lipa iz Bazovice vabi ljubitelje filatelije na srečanje, ki bo danes, 15. oktobra, od 10.30 do 11.30 dopoldne v Bazoviškem domu.

V torek, 17. t.m., ob 20.30 bo imel v Prosvetnem domu ženski pevski zbor Tabor prvo vajo. Vabljene so stare in nove pevke.

OBVESTILO

Obveščamo vse naročnike Primorskega dnevnika iz Doline, da bodo od danes dalje prejemali časopis na dom preko raznašalca VIKTORJA OTE iz Krogelj.

V primeru da bi bilo v prvih dneh kaj narobe, prosimo naročnike za razumevanje.

VZPI DOLINA
se ob lepem uspelem partizanskem srečanju, ki je bilo v Dolini 30. 9. 1978, toplo zahvaljuje vsem, ki so prispevali tako s prostovoljnim delom kot s prispevki, da so obnovitvena dela obeh spomenikov lepo stekla in da se je srečanje samo odvijalo v najlepšem redu. Posebna zahvala gre nastopajočim — pevskemu zboru V. Vodnik, godbi na pihala Breg, tabornikom RMV, otroškemu zboru osnovne šole Prežihov Voranc, govornikom in ženam, ki so pripravile odličen partizanski golaž.

ODBOR

GLASBENA MATICA - TRST

SEZONA 1978/79 — KULTURNI DOM V TRSTU

KONCERTNI ABONMA

28. 10. 1978: **TRIO TARTINI** iz Ljubljane — 10. 11. 1978: **SLOVENSKI OKTET** — 5. 12. 1978: **SIMFONIČNI ORKESTER SLOVENSKE FILHARMONIJE, PEVSKI ZBOR CONSORTIUM MUSICUM** iz Ljubljane, dirigent Uroš Lajovic, solisti: Jurij Reja - tenor, Črtomir Šiškovič - violina, Miloš Mlejnik - violončelo — 20. 12. 1978: **MASSIMO GON** - klavirski recital — 19. 1. 1979: **KOMORNI ORKESTER RADIOTELEVIZIJE LJUBLJANA**, dirigent Uroš Lajovic, solist Vojko Cesar - fagot — 9. 2. 1979: **DUO PAHOR - SLAMA** — 14. 3. 1979: Pevski zbor **COLLEGIUM MUSICUM** iz Beograda, dirigent Darinka Matić — 29. 3. 1979: **SLOVENSKI KOMORNI ORKESTER**, dirigent Anton Nanut, solista: Nora Jankovič - mezzosopran, Hubert Bergant - orgle — 18. 4. 1979: **ZBOR IN ORKESTER GLASBENE MATICE**, dirigent Janko Ban

IZVEN ABONMAJA
(vstopnice s popustom za abonente)

4 in 5. 11 1978 — Gostovanje baleta ljubljanske Opere
2. in 3. 2. 1979 — Gostovanje solistov, zbora in orkestra ljubljanske Opere

CENE ABONMAJEV

Parter redni	15.000 lir	Balkon redni	10.000 lir
Parter znižani	12.000 lir	Balkon znižan	8.000 lir

Mladinski in invalidski — parter 8.000 lir
Mladinski in invalidski — balkon 4.000 lir

Dvig abonmajev v pisarni Glasbene matice, Ulica R. Manna 29, tel. 418-605, od 9. do 12. ure.

V BOLJUNCU PREZGODNJA SMRT DORE SAMEC POROČENE SANCIN

Prejšnji petek smo pokopali v Boljuncu Doro Samec por. Sancin. Z njeno mnogo prezgodnjo smrtjo, saj ji je bilo komaj 57 let, je vaška skupnost izgubila eno svojih ženskobork za svobodo in napredek. Pokojna Dora se je rodila v Dolini 23. januarja 1921 v kmečko - delavski zavedni in napredni družini. Po končani osnovni šoli se je izučila za šiviljo; ta poklic je delala več let tako v rojstni vasi kot v mestu pri tvrdki Beltrame. Leta 1944 je odpotovala v Rim k sestri, marca 1945 pa je odšla v Bari in se vključila v partizanske enote, od koder so jo poslali v Split in druge kraje Dalmacije. Dodelili so jo v prvo četo Cankarjeve brigade in maja 1945 je z jugoslovansko vojsko prišla v Trst, kjer je tudi zbolela za tifusom, in se zdravila v tržaški vojaški bolnišnici. Ko je okrevala, se je vrnila v vojsko v Ljubljano, kjer je ostala do leta 1948, nakar se je dokončno vrnila v svojo rojstno Dolino. Po vrnitvi v domači kraj Dora ni mirovala; vedno je delala in se borila za napredek in boljšo bodočnost našega človeka. Vsa njena družina je med NOB mnogo delovala. Oče je bil v partizanih, brat Srečko pa je bil ujet v borbi in odposlan v Nemčijo, medtem ko sta sestri Roza in Andreina bili odpeljani tudi v Nemčijo. Za njeno požrtvovalno in neumorno delo za časa NOB je prejela odlikovanje za zaslugo naroda.

Nekaj let po osvoboditvi se je poročila z Mariom Sancinom iz Boljunca in šele leta 1964 se je preselila v to vas, kjer je živela in delala za svojo novo družino. Imela je tri sinove. Leta 1968 se je sin Slavko z motorjem smrtno ponesrečil in od takrat Dora ni bila več vesela in živahna. Že prej je bolehala na srcu kot posledica težkega življenja v partizanih. Po smrti sina pa se ji je zdravje poslabšalo, tako da se je večkrat morala zdraviti v Ljubljani in v Trstu, na žalost pa vse zaman, kajti 5. t.m. je končalo za vedno biti njeno plemenito srce. Naj ji bo lahka domača zemlja, hudo prizadeti družini pa naše iskreno sožalje. (mm)

dobro voljo, kot se seveda ob zaključku zahvaljujejo tudi vsem gostom, ki so izkoristili lepo vreme ter preživeli v domačem okolju, ob dobri jedači in pijači in v družbi gostoljubnih prireditelјev, res prijetno soboto in nedeljo.

PD VESNA in ŠD MLADINA
vabita vse vaščane
na predavanje, ki bo v sredo, 18. t.m., ob 20.30 v Ljudskem domu v Križu na temo

POLOŽAJ SLOVENCEV V SEDANJEM POLITIČNEM TRENUTKU

Predaval bo **dr. KAREL ŠIŠKOVIČ**

Vabljeni!

SLOVENSKI RAZISKOVALNI INŠTITUT
priredi v petek, 20. oktobra 1978, s pričetkom ob 16. uri v mali dvorani Kulturnega doma v Trstu

INFORMATIVNI PRIKAZ RAZISKAV NA PODROČJU ŠOLSTVA

po «Posvetu o slovenskem šolstvu v Italiji», septembra 1975.

VABLJENI!

Likovniki iz Dobrove v soboto na Opčinah

V soboto, 21. oktobra, ob 20.30 bodo v Prosvetnem domu na Opčinah odprli razstavo likovnih samorastnikov iz Dobrove pri Ljubljani. Razstava, ki je odprta do 29. oktobra se uvršča v okvir kulturnega sodelovanja med openskim prosvetnim društvom «Tabor» in KUD «Dolomiti» iz Dobrove. Marsikdo se še spominja nastopa pevskega zbora in folklorne skupine iz Dobrove na letošnjem Kmečkem taboru. Sedaj gostujejo likovniki, prihodnje leto pa bo opensko društvo vrnilo obisk.

Svoja dela bodo razstavljali Lado Hudnik, Francka Volčič, Janez Korenčan, Milko Križman in Janez Slabe. Na otvoritveni slovesnosti bo nastopil tudi domači moški pevski zbor Tabor.

Zahvala gropajske «klape»

Gropajska «klapa», ki je preteklo soboto in nedeljo organizirala v Gropadi izredno uspel domači praznik, «oktoberfest», kot so ga sami imenovali, se želi zahvaliti vsem, ki so pri tem sodelovali, predvsem seveda domačinom, ki so prijeli za vsako delo samo, da bi prireditev čimbolje uspela. Srnjaki, polenta, domače klobase z zeljem, vino in vse ostale dobrote so bile tako dobro pripravljene, da so se morali resnično potruditi, da so ugodili vsem gostom, ki so prišli za to priložnost v Gropado v res zelo velikem številu. Zahvaljujejo se tudi ansamblu Lojzeta Furlana, ki je poskrbel za ples in dobro voljo, kot se seveda ob zaključku zahvaljujejo tudi vsem gostom, ki so izkoristili lepo vreme ter preživeli v domačem okolju, ob dobri jedači in pijači in v družbi gostoljubnih prireditelјev, res prijetno soboto in nedeljo.

V nekaj dneh dve sveži gomili v Borštu

Ivan Parovel (Šuštarjev)

Prejšnji teden smo v Borštu pospremili k zadnjemu počitku dva ugledna in priljubljena domačina. Velika množica vaščanov, prijateljev in znancev je najprej pospremila na domače pokopališče Ivana Parovela. Pokojnik se je bil rodil 24. januarja 1919 v Zabrežcu. S trinajstim letom se je prišel učit čevljarstva v Boršt k Glavinovim. Kmalu se ga je do te obrti prijela velika ljubezen, k temu pa je seveda pripomogel tudi talent, ki ga je mladi Ivan kazal za čevljarstvo. Talent je tudi botroval, da se je Ivan Parovel še izpopolnjeval v svoji stroki v Trstu. Usoda je nanesla tako, da se je leta 1936 vzel s hčerko mojstra Glavine, Antonijo.

V tistih hudih časih pa se je mnogokrat dogajalo, da so naši možje ostajali brez dela ali pa so delali vse drugo, manj kot tisto, za kar so se izučili. Tako je pokojni Parovel mnogo časa delal na železnici, ki je vozila čez Boršt na Kozino. Takrat se je razbesnel vihar druge svetovne vojne. Osvoboditeljski duh partizanske borbe je prevzel tudi Ivanovo srce in leto pa pol je prebil v vrstah Belokranjskega odreda. Videl in doživel je marsikakšno grozodejstvo, ne nazadnje tisto, ko so mu ustaši obesili dva najboljša prijatelja. Ko so partizanske edinice v zgodnjih jutranjih urah osvobodile Ljubljano, je bil med njimi tudi Ivan Parovel. Dne 14. septembra 1945 je bil odpuščen iz vojske in se je — po kratkem postanku doma — preselil v Ajdovščino, kjer je bil šef čevljarjev, ki so izdelovali škornje za vojsko. Pod njegovim vodstvom so se noč in dan izmenjavali trije delavci. Iz tistega obdobja se je točno spominjal pogreba narodnega heroja Janka Premrla-Vojka, «ko so bili slavoloki od Ajdovščine do Vipave». Domotožje in družina pa so ga priklicali spet v rodni Boršt in ko se je po štirinajstih mesecih vrnil iz Ajdovščine, se je zaposlil kot cestar in v tem poklicu ostal do pokojnine, ki jo je zasluženo dosegel pred štirimi leti.

Življenjske neprilike, trpljenje in še žalost, ko mu je umrla žena Tonca, so načeli njegov nekdaj krepki in delu predani organizem. Ivan Parovel - Šuštarjev nas je zapustil 3. oktobra 1978. Strtim svojcem iskreno sožalje, njemu pa bodi lahka domača gruda. (ris)

V torek so pokopali Emilijo Zobec vd. Kuret

Veliko ljudi se je v torek, 3. t.m., popoldne zbralo pred župno cerkvijo v Boljuncu in čakalo, da pripeljejo truplo pokojne Emilije Zobec vdove Kuret, ki je po kratki bolezni umrla v tržaški bolnišnici. Niso je pa pričakali le Boljunčani, temveč so bili med njimi tudi številni prebivalci drugih vasi in Trsta, kjer je bila pokojna Mila, kot so jo ljudje po domače imenovali, zelo znana in priljubljena. Svojci, prijatelji in znanci so ji v zadnji pozdrav poklonili mnogo cvetja, medtem ko ji je domači pevski zbor PD «Prešeren» zapel ob odprtem grobu žalostinko.

Mila Zobec se je rodila 22. avgusta 1906 v delavsko-kmečki družini v Boljuncu, kjer je tudi dokončala osnovno šolo. Nato je začela pomagati pri domačem delu. Omožila se je z Josipom Kuretom iz Ricmanj, živela pa sta skupaj v Boljuncu, kjer sta se jima rodila tudi dva sinova in sicer Gorazd in Rino. Vzgojila sta ju v zavedna in napredna ter poštena človeka. V narodnoosvobodilnem boju je vsa družina delala in pomagala borcem za svobodo. Zbirala je oblačila in hrano za partizane. Ko je bil leta 1944 Pepi Grizančič hudo ranjen, so ga skrivaj pripeljali v Boljunec in je bila prav Mila tista, ki ga je negovala in mu pomagala, dokler ni okreval. Po osvoboditvi je ostala zvesta svojemu narodu ter je rada prisostvovala vsem našim prireditvam.

Naj ji bo lahka domača gruda, svojcem naše iskreno sožalje. (mm)

Nenadna smrt Antonia Cattonarja

Prejšnji ponedeljek je dobesedno sredi dela omahnil Antonio Cattonar, povojni voditelj šentjakobskih komunistov in zadnje čase tajnik sindikata upokojencev CGIL.

Toni Cattonar je po rodu iz Rovinja, vendar je že po prvi svetovni vojni bil v Trstu, kjer se je pridružil socialističnemu in nato komunističnemu gibanju. Zaradi fašističnega preganjanja se je zatekel v ZDA, kjer je ostal 27 let, se oženil z Nell Amter, hčerko enega izmed ustanoviteljev KP ZDA in se aktivno vključil v ameriško delavsko gibanje. V letih makartizma so ga izgnali iz ZDA, vendar je izbojeval še zadnjo bitko, da je lahko odpeljal s seboj v Trst ženo in hčerki.

V domačem mestu se je aktivno vključil v dejavnost KPI in CGIL, kjer so ga vsi cenili zaradi osebne dobrote in prizadevnosti. Zadnje svoje sile, že v visoki starosti, je posvetil sindikalni organizaciji upokojencev. Na zadnji poti ga je pospremilo ogromno prijateljev in tovarišev, katerim so govorniki prebrali sožalno brzojavko predsednika KPI Luigija Longa.

Svojcem pokojnika izražamo iskreno sožalje.

Karel Petaros (Polčev)

Dan po pogrebu Ivana Parovela so spet zaklenkali zvonovi in naznanili, da je odšel od nas Karel Petaros - Polčev. Pokojni Karel se je tudi rodil v Borštu in sicer 29. januarja 1910. Že zmladega se je izučil za zidarja, delal pa je pri različnih podjetjih v mestu in tako pomagal družini, ki se je tolkla skozi življenje z malo kmetije.

Še mlad se je Karel Petaros vključil v domače prosvetno društvo Slovenec in bil med najaktivnejšimi člani, odlikoval pa se je tudi kot dober pevec. Marsikaj nevšečnega in tudi strašnega so domači prosvetarji doživeli v času fašizma. Vendar so vztrajali — in Karel z njimi.

Leta 1932 je sklenil zakon z domačinko Marijo Marc. V času NOV je pokojnik deloval na terenu. Toda 10. januarja 1944 ni ušel niti on nemili usodi toliko drugih Borštanov. Ko so Nemci prečesavali vas, so ga zajeli in odpeljali v koronejske zapore, od tam pa v Humin, kjer je moral delati za nemško fronto. Vklenjen v neizprosni nemšk. jarem je dočakal svobodo, po koncu vojne je prišel peš iz Humina domov. Partizanskega boja se ni mogel udeležiti zaradi bolehavosti, je pa vestno in požrtvovalno opravljal naloge doma, saj je tudi zaledje zahtevalo bistrih in odločnih ljudi. Po vojni je bil Karel Petaros spet zaposlen kot zidar pri podjetju Levi. Doma pa je vzdrževal malo kmetijo, zato da je bilo pri hiši vedno kaj pristnega in domačega. Spet se je vključil v prosvetno društvo, v zbor in z navdušenjem pel in sodeloval, kjerkoli in kadarkoli je le mogel. Toda pred sedmimi leti ga je začel pestiti hud artritis, zaradi česar se je moral zdraviti tudi v Benetkah. Neodpustljiva, zahrbtna bolezen pa ga je dokončno spravila na kolena; 6. oktobra 1978 se je Karel Petaros poslovil od trpljenja pa tudi od življenja, ki ga je do zadnjega trenutka skušalo z bolečino. Za njim je v domači hiši nastala nezapolnljiva praznina. Prizadetim svojcem gre iskreno sožalje, Karlu Petarosu pa miren počitek v domači zemlji. (ris)

80 let življenja Kristine Milkovič vd. Križmančič

Te dni je v krogu svojih dragih praznovala 80-letnico rojstva Kristina Milkovič vd. Križmančič. Med prebivalci Gropade in drugih okoliških vasi je tako dobro znana in cenjena, da bi bilo težko povedati nekaj, kar o njej že ne vedo in za kar jo imajo radi in spoštujejo.

Naša slavljenka se je rodila 13. oktobra 1898 v Gropadi kot hči domačega gostilničarja. Gostilna, v kateri je potem dolga leta tudi pridno delala in pomagala, je prav letos slavila 80-letnico svojega obstoja. V družini je bilo šest otrok in tako dela in skrbi ni manjkalo. Poročila se je leta 1922 z domačinom Karlom Križmančičem in mu rodila tri otroke. Hčerka Zora živi z družino v Izoli, sin Milko je v Gropadi, enega, komaj 12-letnega, pa je izgubila v težki nesreči in to komaj osem dni pred zaključkom vojne. Kot je bila sama vzgojena v slovenskem in naprednem duhu, tako je vzgojila tudi svoje otroke in je z vso družino sodelovala tudi v narodnoosvobodilnem boju. Sin Milko je bil v partizanih, od tam pa so ga poslali kot pilota v Sovjetsko zvezo. Po vojni se je vrnil v domačo vas, kjer živi s svojo družino in materjo.

Kristina Križmančič je od nekdaj rada sodelovala v vaškem prosvetnem življenju in rada je tudi čitala. Tako je tudi od začetka zvesta čitateljica našega dnevnika. Zato se številnim čestitkam, ki ji v teh dneh iz vsega srca izrekajo njeni dragi, pa tudi številni prijatelji in znanci, z veseljem in zadovoljstvom pridružujemo v imenu našega uredništva tudi mi. Še na zdrava leta, draga slavljenka Kristina! (nl)

Razstave

V domu družbenih organizacij v Ilirski Bistrici je odprl razstavo svojih del naš tržaški slikar prof. Avgust Černigoj.

Darovi in prispevki

ZA NAGRADO ALBINA BUBNIČA
Ob 1. obletnici smrti svakinje Marije Rauber daruje Breda z družino 10.000 lir.

ZA POSTAVITEV SPOMENIKA PADLIM V NOB IZ ŠKEDNJA, S KOLONKOVCA IN OD SV. ANE
V spomin na Dorotejo Samec por. Sancin darujeta Roža in Pepi Božič 5.000 lir.

ZA VZDRŽEVANJE SPOMENIKA PADLIM V NOB V BORŠTU
Namesto cvetja na grob Karla Petarosa daruje Milka Žerjal 5.000 lir.

ZA VZDRŽEVANJE SPOMENIKA PADLIM V NOB V KRIŽU
Celestin Sedmak iz Ormoža (Jugoslavije) daruje 15.000 starih din.

ZA VZDRŽEVANJE SPOMENIKA PADLIM V NOB NA PROSEKU
Ob obletnici smrti matere Josipine Husu darujeta Slavica in Renzo Connestabo 20.000 lir.

ZA UREDITEV OKOLJA SPOMENIKOV V DOLINI
V spomin na sina Josipa daruje Marija Barut 10.000 lir.
V trajen spomin pok matere Marije daruje sin Angel Furlan 10.000 lir. Stano Štranj 10.000, Ivan Slavec 10.000, Karel Slavec 10.000, Lucija Žerjal 5.000, Josip Jercog 10.000 in NN 10.000 lir.

ZA VZDRŽEVANJE SPOMENIKA PADLIM V NOB V BAZOVICI
V spomin na drago sestrično Fani Adam vd. Svetlič darujeta Štefanija in Olga Adam 10.000 lir.
V spomin na pok. strica Josipa Čuperle darujejo Stana, Sander, Ivanka in Mara 10.000 lir.

ZA POIMENOVANJE ŠOLE V ROJANU PO BAZOVIŠKIH ŽRTVAH
Marijina družba - Rojan 50.000 ter bivši učenci Marjan Andolčič, Ivan Tavčar in Anica Tavčar 15.000 lir.
V počastitev spomina pok. Eme Štoka daruje cerkveni pevski zbor 100.000 lir.

ZA POIMENOVANJE OSN. ŠOLE NA OPČINAH PO FRANCETU BEVKU
Adrijana Benčina 10.000, Centralsped 20.000, družina Vidali (Bani) 20 tisoč, Felice Ostrouška 10.000, NN 30.000 in NN 5.000 lir.

ZA KULTURNI DOM — PROSEK - KONTOVEL
V počastitev spomina pok. Ivane Majowsky darujejo Ivanka Ukmar (Portorož) 250 N-din, Anica in Lučano Bukavec 5.000 lir ter Palmira in Štefjo Kermac 5.000 lir.
Ob obletnici smrti drage mame Josipine Husu daruje hči Slava Connestabo 10.000 lir.

ZA MLADINSKI KROŽEK PROSEK - KONTOVEL
Ob ustanovitvi mladinskega krožka daruje: Danilo Žužič 1.000, Štefi Pertot 1.000, Andrej Kapun 1.000, Sergij Husu 1.000, Pepi Ferfolja 5 tisoč, Srečko Sedmak 2.000, Henrik Lisjak 1.000, Mili 1.000, Livio Trampuž 2.000, Alojz Kapun 5.000, Vojko 1.000, Edi Starc 2.000, Bruno Rupel 5.000, Drago Danieli 1.000, Ivan Ban 2.000, Edi Bukavec 1.000, Marjo Černjava 3.000, Katja Danieli 2.000, Danilo 1.000, Bruno Pertot 3.000, Vojko Bukavec 2.000, Vekoslav Rupel 2.000 in Drago Milič 1.000 lir.
Ob 3. obletnici smrti Gigita Štoke daruje sestra Nada Kemperle 10.000 lir.

ZA SKUPNOST DRUŽINA OPČINE
V spomin na strica Pepija Žerjala darujeta Aldo in Loredana Maver 10.000 lir.
V spomin na dragega Silvana Pettirossa darujeta Mario in Marija Skerl 10.000 lir.
V spomin na Fani Adam vd. Svetlič darujejo bivše delovne kolegice 12.000 lir.
V spomin na pok. očeta Jožefa Kocjančiča daruje sin Andrej Kocjančič 10.000 lir.
Ob rojstvu sina Petra darujeta Walter in Darka Milković 20.000 lir.
Namesto cvetja na grob Ivana Puriča daruje Lojzka (Kontovel) 2 tisoč lir.
Marija in Ivan Križmančič (Trebče) 1.000, Karla (Opčine) 10.000, N N 20.000, NN 20.000 in NN 6.000 lir.
Namesto cvetja na grob Ivana Parovela in Karla Petarosa daruje družina Mihael Glavina 10.000 lir.
V spomin na Ivana Parovela in Karla Petarosa daruje Slava Marc (Boršt 1/a) 20.000 lir.
Namesto cvetja na grob Ivana Parovela in Karla Petarosa darujeta Zoja in Bruno Janković 10.000 lir.
V počastitev spomina Pepija Žerjala, Ivana Parovela in Karla Petarosa darujeta Mario in Marija Petaros 10.000 lir. V isti namen darujeta Stojan in Fiorella 5.000 lir.
Ob 3. obletnici smrti Justa Kalca in ob 26. obletnici smrti Pierine Kalc daruje družina Kalc iz Gropade 10.000 lir.

* * *

Namesto cvetja na grob Ivana Parovela daruje Anica Čurman 20 tisoč lir za popravilo svečnikov borštanske cerkve.
Namesto cvetja na grob Ivana Parovela daruje Slavica Maver 5.000 za popravilo svečnikov in 10.000 lir za cerkveni pevski zbor iz Boršta.
V spomin na dragega tovariša Silvana Pettirossa daruje družina Kobal 10.000 lir za društvo P. Tomažič.
V spomin na dragega Silvana daruje družina Pellegrini 10.000 lir za Dijaški dom v Trstu.
V spomin na pok. Karla Petarosa darujeta Majda in Zofka Černeka 6.000 lir za PD Slovenec.
Foto Egon (Ul. Oriani 2) daruje dva albuma slik o poimenovanju za osnovno šolo Pinko Tomažič v Trebčah.
Za kriško glasilo Skdanc darujejo Vida Gerlanc - Menucci 5.000, družina Candotti 3.000 in Marta Štefančič 5.000 lir.
Ob 10. obletnici smrti Ivane Sedmak in ob 7. obletnici smrti Zofije Daneu daruje sestra Dora 10 tisoč lir za Skdanc.
Ob 2. obletnici smrti drage mame Pepce daruje hči Milka 10.000 lir za PD Slovenec.

V spomin na Dorotejo Samec por. Sancin darujejo mož in sinova ter sestri Roža in Solza 5.000 za PD F. Prešeren, 5.000 za pevski zbor V. Vodnik in 5.000 lir za ŠD Breg.
Ob prvi obletnici smrti drage sestre Marije Rauber darujeta sestri Zora in Ivanka Rauber 20.000 lir za SPD Tabor.
Namesto cvetja na grob Pepija Žerjala daruje družina Mauri (Boršt 149) 5.000 lir za ŠD Breg.
Ob smrti drage mame Primoža in Zorana darujejo prijatelji iz Boljunca 50.000 lir za ŠD Breg.
Namesto cvetja na grob Ivane Majowsky darujeta Dorka in Guerino Husu 10.000 lir za ŠD Primorje.
Ob 4. obletnici smrti moža in očeta Josipa Čuperle darujeta žena Pepca in hčerka Nada z družino 10.000 lir za ŠK Kras. V isti namen darujeta sestrična Kristina z družino 5.000 lir.
Ob 3. obletnici smrti Justa Kalca in ob 26. obletnici smrti Pierine Kalc daruje družina Kalc s Katinare 10.000 lir za Glasbeno matico.
Za godbeno društvo iz Nabrežine darujejo Stanko Pertot 14.000, Vojko Pertot 5.000 in Guido Švara 4 tisoč lir.
V spomin na Dorotejo Samec por. Sancin daruje svak Aurelio Kariš 10.000 lir za PD Rovte - Kolonkovec. V isti namen darujeta Jolanda in Lučano Gustinčič 5.000 lir za PD Rovte - Kolonkovec.
V počastitev spomina drage tovarišice Dore Samec por. Sancin, borke in aktivistke NOB, darujejo Alma, Marica in Grozdana 15.000 lir za UD F. Prešeren.
Ob 3. obletnici smrti drage žene in matere Wande Ulian se je spominjajo mož in sinova ter darujejo 5.000 za Dijaško matico, 10.000 za ŠD Polet in 5.000 lir za SPD Tabor z Opčin.
V spomin na Emo Puntar daruje Mili 20.000 lir za ŠD Kontovel.
V spomin na Pepija Žerjala daruje družina Godina 5.000 lir za ŠD Adria. V isti namen daruje družina Kovačić 5.000 lir za ŠD Adria.

Včeraj - danes

Danes, NEDELJA, 15. oktobra
TEREZIJA

Sonce vzide ob 6.21 in zatone ob 17.21 — Dolžina dneva 11.00 — Luna vzide ob 17.09 in zatone ob 5.09

Jutri, PONEDELJEK, 16. oktobra
JADVIGA

Vreme včeraj: najvišja temperatura 1,6 stopinje, najnižja 15 stopinj, ob 13. uri 21,6 stopinje, zračni tlak 1022,6 mb rahlo pada, vlaga 47-odstotna, nebo jasno, veter vzhodnik severovzhodnik 12 km na uro, morje mirno, temperatura morja 18,4 stopinje

ROJSTVA. SMRTI IN POROKE

Dne 14. oktobra 1978 se je v Trstu rodilo 8 otrok, umrlo pa je 9 oseb.

RODILI SO SE: Davide Asselti, Enrica Tamaro, Micaela Stibiel, Erica Scabar, Michela Norbedo, Eleonora Bihler, Luigi Cicerale, Alberto Zacchi.

UMRLI SO: 48-letna Anna Bonin por. Pulich, 36-letna Valeria Bukovc vd. Persi, 84-letni Filippo Perić, 67-letni Giuseppe Devetta, 80-letna Amalia Baskar, 79-letna Assunta Cecconi, 23-letni Luciano Millo, 70-letni Mario Furlan, 81-letna Ludmilla Volaric vd. Marinelli.

OKLICI: uradnik Claudio Bignolini in uradnica Claudia Cucignatto, šolnik Enrico Macario in gospodinja Cecilia Maurantonio, pek Luigi Napolano in gospodinja Angela Ibba, trgovec Sergio Caretta in kemijski tehnik Marinella Pop, delavec Giuliano Casagrande Albano in gospodinja Anna Schillaci, uradnik Giovanni Sossi in univerzitetna študentka Teodora Meulia, uradnik Gianfranco Depinguente in univerzitetna asistentka Romana Pacia, upokojenec Narciso Pizzioli in upokojenka Libera Da Pozzo, tiskarski vajenec Ivano Albarelli in šivilja Carmela Greco.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(od 8.30 do 20.30)
Ul. Giulia 14.; Ul. S. Giusto 1; Ul. Felluga 46; Ul. Mascagni 2.
(od 8.30 do 13. in od 16. do 20.30)
Ul. Mazzini 43; Ul. Tor S. Piero 2.

NOČNA SLUŽBA LEKARN
(od 20.30 dalje)
Ul. Mazzini 43; Ul. Tor S. Piero 2.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA
Nočna služba za zavarovance INAM in ENPAS od 22. do 7. ure: telef št. 732-627.

V predpraznični in praznični dneh dnevna in nočna služba deluje nepretrgoma od 7. ure dneva po prazniku. To velja za zavarovance INAM INADEL, ENPAS Dnevni poziv na telefonski številki 68-441, nočni pa na številki 732-627.

LEKARNE V OKOLICI
Boljunec: tel. 228-124; Bazovica: tel 226-165; Opčine: tel. 211-001, Prosek: tel 225-141; Božje polje Zgonik: tel 225-596; Nabrežina: tel. 200-121; Sesljan: tel. 209-197; Žavlje: tel. 213-137. Milje: tel. 271-124

LOTERIJA

BARI	15	64	36	30	58
CAGLIARI	90	24	22	87	68
FIRENCE	17	77	26	45	42
GENOVA	17	37	90	68	26
MILAN	81	58	74	35	4
NEAPELJ	87	12	81	52	36
PALERMO	49	40	24	87	4
RIM	59	64	50	30	4
TURIN	29	75	86	55	12
BENETKE	90	85	89	21	1

ENALOTTO
121 122 XX1 212

**KVOTE: 12 točk — 92.200.000; 11 točk — 437.600

IZ UVODNE MISLI PROGRAMSKE IZJAVE PREDSEDNIKA GORIŠKE POKRAJINE

Skupna prizadevanja za splošni napredek ob spoštovanju ustave in idealov odporništva

Zaradi izjemnega gospodarskega in družbenega položaja nujna enotnost vseh demokratičnih sil - Posegi v podporo gospodarstvu in na področju mentalne higiene

Dejavnost novega pokrajinskega odbora se začenja v izredno težavnem trenutku, tako na gospodarskem kakor tudi na družbenem področju. Živimo v neobičajno težkih okoliščinah, ki terjajo široko sporazumevanje vseh političnih strank in skupin, ki se sklicujejo na demokratično ureditev in ustavo, je dejal na uvodu programske izjave, predsednik goriške pokrajine, profesor Silvano Pagura. Zato smo pri sestavljanju odbora tudi iskali najširše možno sodelovanje. Prav zvestoba republiški ustavi in zvestoba idealom odporništva, bosta vodilo pri našem bodočem delovanju. Pagura je nato omenil, kako ob spoštovanju omenjenih osnovnih načel ni mogoče pozabiti na pomembno obletnico teh dni — 35-letnico goriške fronte, organizirane oborožene vstaje proti nacifašizmu, pri kateri so sodelovali tako Italijani, kot Slovenci iz vseh krajev pokrajine. Potem ko je obrazložil porazdelitev posameznih resorjev v enobarvnem pokrajinskem odboru, ki ga sestavljajo predstavniki KD, se je Pagura dotaknil nekaterih načelnih političnih vprašanj. Tako je poudaril nujnost ohranjevanja in utrditve deželne enotnosti, kot odgovor razbijaškim in separatističnim težnjam določenih političnih skupin v deželi.

Pri obravnavi posameznih področij, ki so v pristojnosti pokrajinske uprave, se je profesor Pagura obširno zadržal pri vprašanjih gospodarske obnove ter pri tem omenil možnosti, ki jih odpira osimski sporazum, «ki ga v celoti in z odgovornostjo sprejemamo».

Poleg pozornosti za izboljšanje položaja v velikih podjetjih kovinarske in tekstilne stroke, kar bo mogoče napraviti le s sodelovanjem na vsedržavni ravni, bo treba veliko naporov vložiti za obnovo male in srednje industrije ter obrtništva, ki so nepogrešljiv člen sodobno urejenega in funkcionalnega gospodarstva.

Pagura je nato omenil vrsto posegov za izboljšanje cestnih in železniških povezav, posebej pa je poudaril, da zaradi preosnove na gospodarskem področju in zaradi urbanističnega načrtovanja ne bo smelo trpeti kmetijstvo. Skratka odločiti se je treba za usklajeno prostorsko politiko, kjer ena dejavnost ne bi smela nepopravljivo oškodovati drugih dejavnosti.

Na področju zdravstva in socialnega varstva, predvsem pa na področju mentalne higiene, si bo pokrajinska uprava prizadevala za nemoteno nadaljevanje oskrbe duševno prizadetih oseb, ob istočasnem uvajanju drugačnih pristopov. Predvsem velja omeniti, da bo zdravstvena služba še vedno urejena v pokrajinskem merilu, vendar bo prišlo do široke decentralizacije z ustanovitvijo manjših socialnih centrov. Predvidena je sklenitev pogodbe o sodelovanju z goriško splošno bolnišnico ter z nekaterimi zdravstvenimi ustanovami v pokrajini. Pri preosnovi psihiatričnega varstva naj bi upoštevali predloge in stališča osebja bivše psihiatrične bolnišnice.

To je v glavnih potezah okvirni program delovanja enobarvnega pokrajinskega odbora, ki uživa podporo krščanskih demokratov, komunistov, socialistov, socialdemokratov in republikancev, v kratkem pa naj bi k večini pristopila še Slovenska skupnost. Razprava na prihodnji seji pa bo pokazala, kako trdna je programska večina.

Na ogled dokumentacija o regulacijskem načrtu

V uradu za urbanistiko na goriškem županstvu so na ogled vsem, ki jih to zanima, že nekaj dni, vsi načrti in elaborati v zvezi s splošno varianto regulacijskega načrta za goriško občino. Gre za načrt zmanjšanja zemljišč, ki so bila svoj čas namenjena za ljudske gradnje (zakon štev. 167) v Štandrežu, Ločniku in Ul. III armata, za načrt zasege novih zemljišč za gradnjo ljudskih hiš v ulicah Ascoli, Baiamonti, Rabatta, Palladio, del Prato, Ristori, Attems (Podgora), Lungo Isonzo Argentina, Manzano, Campi (sirotišče), Pevma, Korzo Italia, Ulice Torriani, Brigata Pavia, Garzolli, Faiti, Cordaioli. Prav tako je na ogled načrt splošne variante za vse območje občine z novimi zazidalnimi možnostmi in z novim pravilnikom.

Dokumentacija je na ogled vsakomur. Kdor želi vložiti priziv mora za točke, ki zanimajo gradnjo ljudskih hiš, to napraviti najkasneje do 30. oktobra, za splošno revizijo do 19. novembra. Prizive sprejemajo na protokolarnem uradu občine.

Jutri seja občinskega sveta

Ponovna seja občinskega sveta v Gorici bo jutri zvečer. Na dnevnem redu so točke, ki jih niso utegnili odobriti na prejšnji seji ter vrsta drugih točk upravnega značaja.

Porazdeljene funkcije v odboru SPZ za Goriško

Poročali smo že, da je bila pred dnevi seja goriškega dela glavnega odbora Slovenske prosvetne zveze, ki ji je sledil posvet goriških društev včlanjenih v to zvezo. Sredi tega tedna pa je bila v Trstu seja celotnega glavnega odbora SPZ, na njej so izvolili organe zveze. Za predsednika je ponovno prof. Klavdij Palčič.

Kar se goriškega dela SPZ tiče je bil za podpredsednika izvoljen prof. Milko Rener, za tajnika Marko Waltritsch. Funkcije so bile med odborniki takole porazdeljene: Marko Marinčič in Diego Marvin, podtajnika in referenta za stike z mladino; Zdenko Vogrič, referent za fotografsko in filmsko dejavnost; Danilo Nanut, gospodar; Rudi Pavšič, referent za stike z društvi in za predavanja; Adrijana Bukovec, referent za knjižničarstvo; Zdravko Petejan in Ivan Klanjšček, referenta za glasbo.

Novi odbor bo navezal tesne stike z vsemi društvi, vsak mesec bodo posveti med odborom in predsedniki društev.

PO GROŽNJI S 70 ODPUSTI

Nejasna perspektiva razvoja tekstilne tovarne v Sovodnjah

Prizadeto bi bilo domače prebivalstvo - Morda ugodne perspektive za podgorsko predilnico

Bo lastnik sovodenjske predilnice «Manifattura Goriziana» zares čez petnajst dni, to je do konca oktobra, odpustil iz službe 70 delavcev in delavk? Vest, ki smo jo včeraj objavili, je vzbudila med vsemi približno 350 zaposlenimi v tej tovarni in tudi na področju Sovodenj in Štandreža, kjer je doma veliko število ljudi, ki dela v tej tovarni, upravičeno zaskrbljenost .

Strah pred prihodnostjo je bil viden že prejšnji teden, ko je lastnik dal v dopolnilno blagajno do prvih januarskih dni, praktično za tri mesece, 65 delavk. Dohodek dopolnilne blagajne je sicer gotov, je pa manjši in ni gotovosti za bodočnost. V tem primeru je bila bojazen zelo upravičena, kot je razvidno iz drugega sklepa.

Kako je sploh do tega prišlo? Na sestanku na goriški zvezi industrijcev v petek opoldne je razprava tekla tako o delavcih v dopolnilni blagajni kot o predlogu lastnika tovarne, da zgradi v njej še dodatni obrat, predilnico, v kateri bi našlo zaposlitev, čez dve leti, nadaljnjih 30 delavcev. Investicija v ta obrat naj bi znašala približno dve milijardi in baje je dežela že obljubila denar tovarnarju. Z novim obratom bi bolje uspevali tudi drugi oddelki tovarne. S svoje strani pa so sindikati, ki niso nasprotovali tej novi investiciji, zelo zaskrbljeni s položajem 65 delavcev v dopolnilni blagajni za tri mesece. Zahtevali so njih rotacijo in ob koncu meseca anticipacijo prejemkov; te naj bi izplačalo podjetje, kajti zavod INPS jih izplačuje s precejšnjo zamudo.

Na petkovem sestanku pa je med diskusijo prišlo do prekinitve razgovorov, zastopniki tovarne so se oddaljili in kasneje izročili sindikalistom pismo, da pričenjajo z odpustnim postopkom in da bo do konca oktobra odpuščenih 70 delavcev.

Vest je torej alarmantna. Delavci so še isti petek popoldne dobili pismo podjetja, v katerem to skuša zvaliti krivdo za prekinitev pogajanj na sindikate, češ da niso bili dovzetni za predloge podjetja v trenutku krize. Nekateri zaposleni v tovarni so nam povedali, da so v tem tednu, ko ni bilo na delu 65 ljudi, morali proizvajati iste količine blaga, kar pomeni, da morajo delati več kot doslej.

Jutri bo sindikat tekstilcev sklical v tovarni sestanke delavstva, da bi razpravljali o teh hudih perspektivah.

V drugi goriški tekstilni tovarni, t.j. v podgorski predilnici, se niso še stvari premaknile z mrtve točke, čeprav so neki znaki, ki kažejo na morebitno izboljšanje. Sedaj je v tovarni zaposlenih 720 ljudi, ni pa še znano, če bodo spoštovali konec oktobra sporazum, ki predvideva, da bi takrat bilo na delu že 1.050 delavcev. Na vrhu družbe Bustese je prišlo do simptomatičnih premikov vodilnega kadra, haje je bil imenovan tudi komercialni direktor za podgorsko predilnico, v t.m. naj bi bili tudi premiki v lastništvu družbe. Ta teden se je komisija deželnega sveta sestala najprej s sindikalisti, zatem še z zastopniki družbe. Pričakujejo skupni sestanek vseh zainteresiranih in morda bo prišlo do njega kmalu.

V Sovodnjah dobilo delovanje mladincev novega poleta

Že pred mnogimi leti se je mladinska dejavnost v Sovodnjah zelo okrnila. Mladinci so namreč opustili kulturno politično delovanje in to se je v izrecno slovenski vasi, kot so Sovodnje, zelo občutilo. Po vseh vaških organizacijah so primanjkovali in še danes primanjkujejo kadri mladih, ki bi bili zmožni prijeti vajeti v roke in voditi neko društvo. Krivdo lahko pripisujemo raznim faktorjem, od apatije mladih, pa do slabe angažiranosti vaških organizacij, da bi te pritegnile v svoje kroge.

Toda situacija ni prav tako tragična, kakor je videti iz zgornjega opisa. Mladinci smo se namreč pred letom dni začeli zbirati in organizirati razvedrilne in kulturne večere, pri katerih je sodelovalo precejšnje število mladih. Ko smo opazili tako množično udeležbo, smo sklenili, da bomo tudi v Sovodnjah ustanovili Mladinski odsek kot po drugih vaseh. Odsek naj bi združeval mlade in jih pripravljal za bodoče delovanje v vaških organizacij. Seveda bi se odsek ne ustavil le pri tem. Delovanje bi se moralo razviti tudi v kulturno in politično osveščanje mladine predvsem, kar se tiče problematike zamejskih Slovencev.

V torek, 17. t.m., ob 20.30 bomo imeli v sovodenjskem Kulturnem domu prvi občni zbor mladinskega odseka «Sovodnje». Vabljene so vse vaške organizacije in predvsem vsi mladinski odseki, ki delujejo po raznih prosvetnih društvih.

Rafko Butkovič

Spet uspeh članov fotokluba Skupina 75

Goriški slovenski fotografi se lepo uveljavljajo. Po uspehu na razstavi «Foto treh dežel» v Ljubljani, o katerem smo že poročali, beležimo danes drugo vest. V Novem mestu, v salonu tamkajšnje tovarne Krka, bo 27. oktobra, otvoritev 20. republiške fotografske razstave. To je vsakoletni pregled slovenske fotografije in pomemben dogodek v fotografskem svetu.

Zvedeli smo, da so v zelo ostri konkurenci bila sprejeta dela članov Skupine 75 Viljema Zavadlava in Jožka Prinčiča. Zavadlav je celo osvojil 2. nagrado za fotografijo z naslovom «Drevje». To je še ena zavidljiva trofeja za našega fotografa in prefinjenega tehnika v fotografskih predelavah. Razstava bo odprta do 11. novembra.

V vodilnih krogih slovenskega fotokluba «Skupina 75» ugotavljajo z zadovoljstvom, da je bila «fotografska bendima» dosedaj zelo bogata. Zamejski Slovenci in še posebej člani tega fotokluba so lahko zelo zadovoljni.

V sredo odprtje fotografske razstave Jaka Čopa

Znani mojster planinske fotografije Jaka Čop bo v tem tednu razstavljal v deželnem avditoriju v Gorici ob priložnosti 14. srečanja planincev treh dežel. Razstava za katero je poskrbelo Slovensko planinsko društvo v Gorici v sodelovanju s fotografskim krožkom «Skupina 75» bodo odprli v sredo, 18. t.m., ob 19. uri. Ob tej priložnosti bo nastopil tudi sovodenjski nonet.

Prireditve

Slovensko planinsko društvo priredi v nedeljo, 22. oktobra, tradicionalno «kostanjado» pri Štekarjevih v Števerjanu. Na razpolago bo kostanj in pristno vino, medtem ko bo vsem dana možnost, da na ogromni «gradeli» preizkusijo svoje kuharske sposobnosti.

Planinsko društvo bo tudi letos priredilo 12. novembra popoldne tradicionalno martinovanje v Lipici. Prijave sprejemajo na sedežu društva do vključno 4. novembra. Društvo bo poskrbelo tudi za avtobusni prevoz.

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

V sodelovanju s Slovensko prosvetno zvezo in Zvezo slovenske katoliške prosvete

OTVORITVENA PREDSTAVA

Sezona 1978-79

V torek, 17. oktobra 1978, ob 20.30 v gledališču Verdi v Gorici. — Goriški abonma

MIROSLAV KRLEŽA

LEDA

ob 85-letnici avtorjevega rojstva

Prevod: **Fran Albreht**
Scena: **ing. arh. Niko Matul**
Kostumi: **Ružica Nenadović - Sokolić**
Glasba **Aleksander Vodopivec**
Lektor: **Ana Mlakar**
REŽIJA: **VLADO ŠTEFANČIČ**

Avtobusi bodo vozili po že ustaljenem voznem redu s Krasa in iz Sovodenj. Tudi letos se bodo predstave pričenjale točno ob napovedani uri! Prosimo gledalce, da to upoštevajo.

Danes popoldne v Katoliškem domu napovedanega koncerta goriškega simfoničnega orkestra ne bo zaradi bolezni dirigenta.

Katoliško prosvetno društvo MIRKO FILEJ

Razstave

Lovro Novinšek iz Vrhnike bo danes ob 10.30 odprl samostojno razstavo likovnih del v galeriji «Il Torchio» v Mamelijevi ulici.

Adriano Velussi, goriški slikar, odpre jutri ob 17. uri samostojno razstavo slik v razstavni sobi bara Jolly v Ul. Oberdan.

2. trienale jugoslovanske fotografije je naslov razstave, ki je te dni odprta v Pilonovi galeriji v Ajdovščini.

Kino

Gorica

CORSO 15.30—22.00 «La montagna del dio Cannibale». C. Casinelli in Ul. Andress. Prepovedan mladini pod 14. letom.
MODERNISSIMO 15.20—22.00 «Kid, il monello del West». A. Balestri in Cristiana. Barvni film.
VERDI 14.30—22.00 «Una moglie». P. Falk in J. Rowlands.
VITTORIA 15.00—22.00 «Nero veneziano». O. Karlatis in F. Gamma. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Tržič

PRINCIPE 14.00—22.00 «Good by amore mio».
EXCELSIOR 14.00—22.00 «Quel dannato pugno di uomini».

Nova Gorica in okolica

SOČA 16.00—18.00—20.00 «Vonj poljskega cvetja». Jugoslovanski film.
SVOBODA 16.00—18.00—20.00 «Srebrna puščica». Ameriški film.
DESKLE 17.00—19.30 «Cash plačilo v gotovini».

Razna obvestila

Športno združenje Dom Gorica obvešča, da se je že pričela otroška telovadba in sicer vsak ponedeljek in petek. Od 15. do 16. ure telovadijo otroci vrtca, od 16. do 17. pa osnovnošolski otroci. Vaje so v Prosvetni dvorani na Verdijevem korzu 13.

Izleti

Prosvetno društvo «Sovodnje» priredi v nedeljo, 29. oktobra, avtobusni izlet v Rižarno in v Škocjanske jame. Kosilo bo v znani restavraciji. Cena za avtobusni prevoz je 4.000 lir. Vpisujeta Darij Cotič (pekarna) in Zlatka Pelicon do zasedbe razpoložljivih mest.

Včeraj - danes

Iz goriškega matičnega urada

ROJSTVA: Francesca Bruno, Tiziana Tomsič, Selena Lesa, Clara Pezzulla, Bruno Guarnieri, Alessia Zucco, Sara Previt, Tamara Bolzan, Elena Borin, Tiziana Peressin.

SMRTI: 72-letni upokojenec Aldo Magris, 65-letna gospodinja Maria Pontel, 76-letni upokojenec Pietro Cappellozza, 75-letna upokojenka Giovanna Pajani, 69-letna gospodinja Pasqua Ferrante por. Morea, 92-letna gospodinja Vittoria Petreccig vd. Decolle, 71-letna upokojenka Francesca Adam vd. Svetlič, 53-letni delavec Giuseppe Planis, 63-letni električar Francesco Bressan, 56-letna gospodinja Ines Furlan por. Ciarduli, 77-letna Bruna Gregoricchio, 86-letni upokojenec Theodor Seidler, 78-letna gospodinja Luigia Forte, 84-letni upokojenec Antonio Malovrh, 85-letna gospodinja Maria Udossich vd. Merconi, 70-letni kmet Nilo Gorza in 76-letna upokojenka Clementina Orzan.

OKLICI: trgovski potnik Fabio Del Ben in uslužbenka Licia Lupieri, študent Silvio Nanut in profesorica Augusta Scaramuzza, upokojenec Bruno Pavoni in gospodinja Vilma Severin, Alessio Coroninni-Cronberg in posestnica Maria Anna Tacco, delavec Sergio Iob in bolničarka Claudia Ursig, vojaški častnik Pacifico Passeri in bolničarka Franca Fornaci, delavec Rosario Certo in bolničarka Lucia Zanuttini.

POROKE: mehanik Giuseppe Cumar in učiteljica Angelina Zitter, izvoznik Maurizio Mininj in Arianna Palla, železničar Livio Bizaj in prodajalka Alessandra Fasano, trgovec Bruno Mian in gospodinja Nerina Sumelli, vojaški častnik Valerio Bentivoglio in uslužbenka Flavia Palamara.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI

Danes ves dan in ponoči je v Gorici dežurna lekarna Alesani, Ul. Carduci 38, tel. 22-68.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU

Danes ves dan in ponoči bo v Tržiču dežurna lekarna Rismondo, Ul. E. [illegible] tel. 72-701

Prispevki

V počastitev spomina pok. Bruna Brajnika so prireditelji pohoda «Vržot '78» darovali 45.000 lir v sklad za postavitev spomenika padlim v NOB v Štandrežu.

VSAK DAN POLNO JUGOSLOVANOV V NAŠEM MESTU

Gorica postaja za jugoslovanske kupce iz meseca v mesec bolj privlačna

Po podatkih obmejne policije je prišlo na dan v Gorico 15.000 Jugoslovanov - Ko bo razširjeno obmejno področje bo na prehodu pri Rdeči hiši več možnosti za prestop vozil - Pobuda za enotno in boljšo menjavo jugoslovanskega dinarja

Tudi včeraj je bila Gorica polna jugoslovanskih turistov, ki so izkoristili prosto soboto, da so prišli v naše mesto tako na izlet kot po razne nakupe. Naval Jugoslovanov je postal že nekaj običajnega ob sobotah, ulice strogega mestnega središča so polne vozil z jugoslovansko registracijo. Zaradi večjega prometa se prebivalci obmejnega pasu poslužujejo skoro izključno stranskih prehodov, skozi katere je moč iti s prepustnicami. Ko bo stopil v veljavo obnovljeni videmski sporazum o obmejnem prometu, na podlagi katerega bo razširjeno obmejno področje in bo torej več ljudi dobilo prepustnice, bo sicer promet na stranskih prehodih večji, bo pa zato možen večji prehod drugih ljudi na mednarodnem prehodu prve kategorije pri Rdeči hiši - Rožni dolini.

Goriški trgovci so seveda zadovoljni, saj se je v zadnjih mesecih število jugoslovanskih turistov in kupcev zelo povečalo. To je treba pripisati položaju v sosednem Trstu, kjer fašistični pobalini režejo gume in mažejo jugoslovanske avtomobile ter tudi drugačnemu vzdušju, ki je zavladalo v Trstu po afirmaciji Liste za Trst in povečani dozi šovinizma in antijugoslovanstva. V Gorici vsega tega ni, tu je vse prebivalstvo prepričano v nujnost politike sodelovanja in prijateljstva s Slovenijo. Poleg tega pa so goriški trgovci znani po svoji resnosti in po kvaliteti blaga, ki ga je moč najti v naših trgovinah. Tudi parkirnih prostorov za avtomobile je dovolj in če jih ne dobiš v strogem centru, le nekaj metrov stran od trgovine, je moč vozilo parkirati v stranskih ulicah, ki so le sto, dvesto metrov od središča.

Po podatkih obmejne policije je bil promet v letošnjem septembru sicer nekoliko manjši od onega, zabeleženega v avgustu, precej višji pa od onega, ki so ga zabeležili pred letom dni. Prehodov v obe smeri je bilo skoro milijon in pol. Število italijanskih in tujih državljanov, ki gredo preko meje tako s potnimi listi kot s prepustnicami, je približno enako, jasno pa je, da med tujimi državljani, ki gredo preko meje, prednjačijo Jugoslovani. Le v juliju in v avgustu je bilo znatno število turistov drugih narodnosti, v septembru pa pokrijejo Jugoslovani skoro v celoti kvoto tujih turistov. V septembru je prišel v Gorico 139.701 tujec s potnim listom in 172.383 z obmejno prepustnico. Nad 300.000 tujih državljanov torej (v številu obojestranskih prehodov se to število seveda podvoji). Ker Jugoslovani ne prihajajo v mesto ob nedeljah in ponedeljkih, ko so trgovine zaprte, lahko ugotovimo, da pride vsak delovni dan, ko so trgovine odprte, v Gorico poprečno 15.000 Jugoslovanov.

V zvezi z obiskom jugoslovanskih odjemalcev je treba omeniti tudi vprašanje menjave dinar - lira. Po ugodni menjavi pred poletnimi počitnicami se je vrednost lire nekoliko okrepila, goriške banke plačujejo v teh dneh dinarje po 38. To je enako kot v večini trgovin, v nekaterih večjih pa izkoriščajo jugoslovanske kupce z manjvredno menjavo. Na zvezi trgovcev pa hočejo spet vpeljati že pred leti uspelo akcijo enotne menjave dinarjev in to tudi z nekoliko višjo kvotacijo. Govor je, da bi dinar menjali po 39 ali celo po 40. To bi še bolj pritegnilo jugoslovanske kupce in istočasno dalo večje jamstvo za resen odnos med kupcem in trgovcem. Na goriški zvezi trgovcev bo sestanek o tem vprašanju sredi prihodnjega tedna.

Vabilo staršem otrok vrtca v Štandrežu

Verjetno se je zadeva druge sekcije slovenskega otroškega vrtca v Štandrežu premaknila z mrtve točke. Občinska uprava je namreč pripravila vse potrebno za začasno adaptacijo notranjih prostorov nove stavbe otroškega vrtca, šolski skrbnik je obljubil učno moč brž ko bodo prostori nared. S tem v zvezi je predsednik štandreške konzulte Walter Reščič imel včeraj pogovore z goriškim županom in z didaktičnim ravnateljem za slovenske šole. Da bi starši imeli jasno sliko o adaptaciji notranjih prostorov vrtca, vabi predsednik konzulte Reščič jutri ob 20. uri v vrtec vse starše otrok, ki obiskujejo prvo sekcijo in tudi tiste, ki so vpisani v bodočo drugo sekcijo, na ogled adaptacijskih del.

Kmalu metan v štandreške hiše

Po dvomesečnem premoru so v teh dneh delavci mestnega podjetja spet pričeli z deli za namestitev metanovodske napeljave v štandreške hiše. Dela so prekinili letos poleti po nesreči na delu, ki je terjala smrt dveh delavcev tega podjetja. Številni Štandrežci, ki so že spomladi plačali zahtevane vsote za povezavo na metanovodsko omrežje, so menili, da se ne bodo v tej zimi posluževali metana za kurjavo. Na mestnem podjetju upajo, da bodo dela končana v nekaj tednih v vseh hišah tistih, ki so zahtevali povezavo na metanovodsko omrežje.

Tudi v Podgori bodo imeli že to zimo metan v vseh hišah. Enako tudi v Ločniku.

Danes v Novi Gorici odkritje doprsnega kipa pesnika Alojza Gradnika

Danes ob 10. uri bo tudi pesnik Alojz Gradnik v Erjavčevem drevoredu v Novi Gorici dobil mesto, ki mu pripada med zaslužnimi slovenskimi možmi Goriške. Klub starih goriških študentov mu bo odkril doprsni kip na tako imenovani Aleji velikih mož, kjer so že kipi Frana Erjavca, Simona Gregorčiča, Henrika Tume, Andreja Gabrščka, Antona Gregorčiča, Karla Lavriča, Gradnikov kip je delo kiparja Negovana Nemca.

Prosvetno društvo HRAST iz DOBERDOBA

vabi drevi ob 19. uri v Mladinski dom v Doberdob, na predstavo dveh Lušičevih komedij

ANALFABET in GUMB

Komediji bodo uprizorili člani dramskega odseka prosvetnega društva Štandrež .

Pismo uredništvu

Tovariš urednik

Že dolgo časa se govori o postavitvi spomenika zaposlenim v tržiški ladjedelnici, ki so padli v narodnoosvobodilni borbi; pobuda je vse hvale vredna in bo predstavljala izredno važen moment, če bo izvedena v duhu vrednot odporništva. Po naključju sem izvedel, da bo na spomeniku napis, ki bo sicer pravilno imenoval «Italijane in Slovence padle v NOB», napisan samo v italijanskem jeziku. Izražam svojo in tudi željo mnogih slovenskih tovarišev, da bi to, ki je za naše pojme nezaslišano napačno, če ne celo diskriminatorsko, ne odgovarjalo resnici.

Ne glede na število enih ali drugih padlih, ki so imeli svoj domicil v Tržiču ali v Kostanjevici, v Ronkah ali Doberdobu, vsi so žrtvovali svoja življenja za isti ideal svobode in enakopravnosti; to jih združuje na pokopališčih, v gozdovih ali kjerkoli se nahajajo njihovi skromni ostanki. Zakaj ne bi bila ta enakopravnost odražena tudi na tem spomeniku? Ta dvojezična praksa se uvaja v pristno slovenskih vaseh, čeprav gre v tem primeru za padle izključno slovenske narodnosti.

Zato bo prav da pristojni protifašistični odbor zadevo še enkrat temeljito preuči skupno z ladjedelniškim svetom in z zaposlenimi delavci med katerimi je veliko število Slovencev. Brez dvoma bo ta odbor prišel do edinega pravilnega zaključka, da je dvojezični napis na tem spomeniku želja demokratičnega prebivalstva, v duhu načel za katera so se tržiški ladjedelniški delavci borili in padli, v duhu sodobnih načel osimskega sporazuma. To je tembolj potrebno v trenutku, ko se neofašistična drhal spet zaganja na obeležja, ki spominjajo na padle slovenske in italijanske partizane in še posebej na vse kar je slovenskega.

KAROL ČERNIC
tajnik doberdobske sekcije VZPI - ANPI

PRVI BO 16. NOVEMBRA

Pet koncertov v abonmaju Glasbene matice v Gorici

Glasbena matica je tudi za letošnjo sezono pripravila abonma v Gorici. V okviru abonmaja bodo priredili pet koncertov, dva bosta v palači Attems, dva v Avditoriju, eden pa v Verdijevem gledališču.

Sezona se bo pričela 16. novembra, ko bo Trio Tartini nastopil v dvorani palače Attems. V tem priznanem ljubljanskem triu igrajo pianist Aci Bertoncelj, violinist Dejan Bravničar in violončelist Ciril Škerjanc.

6. decembra bosta nastopila v Avditoriju simfonični orkester Slovenske filharmonije in pevski zbor Consortium musicum iz Ljubljane; kot solisti bodo ob tej priliki nastopili tenorist Jurij Reja, violinist Črtomir Šiškovič in violončelist Miloš Mlejnik. Dirigent je Uroš Lajovic.

1. februarja bomo imeli v Verdijevem gledališču izredno prireditev: nastopili bodo namreč orkester, zbor in solisti ljubljanske Opere.

Še isti mesec, 21. februarja, bo v palači Attems klavirski recital Marine Horak, abonma pa bo sklenjen 13. marca v Avditoriju s koncertom pevskega zbora Collegium musicum iz Beograda, ki ga vodi Darinka Matič Marović.

Glasbena matica, ki prireja abonmajsko sezono v organizacijskem sodelovanju s Slovensko prosvetno zvezo in Zvezo slovenske katoliške prosvete, nam bo torej tudi letos posredovala svetovno znane umetniške skupine iz Slovenije in Jugoslavije.

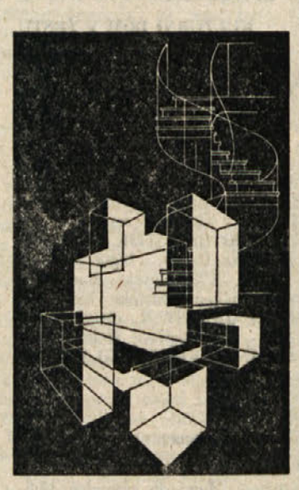

TRGOVINSKA ZBORNICA ZA INDUSTRIJO, OBRTNIŠTVO IN KMETIJSTVO - GORICA

ambiente 2

SALON POHIŠTVA IN OPREME

GORICA 28. oktober - 5. november 1978

RAZSTAVIŠČE «ESPOMEGO»

Tajništvo sejma:
BIWU PUBBLICITA'
Gorica, Korzo Italia 101 - tel. 87466

GO & GO BAZAAR

GORICA Piazza Vittoria 5 (na Travniku)

Končno v Gorici nova velika dvonadstropna samopostrežna trgovina, kjer je 12 mesecev na leto naprodaj po tovarniških cenah preko 10.000 kosov oblačil najnovejše mode

NEKAJ PRIMEROV:

JEANS — platno	po 3.900 — 5.900 —	9.900 lir
JEANS — žamet	po 7.500 — 9.900 —	10.900 lir
KRILA	po 5.500 — 7.500 —	9.500 lir
MAJICE	po 1.900 — 4.200 —	6.700 lir
SRAJCE	po 4.000 — 4.900 —	6.900 lir
JOPIČI — pravo usnje		38.000 lir

TRGOVINA IMA TUDI:

ODDELEK ZA OTROKE (otroško spodnje perilo, hlače, majice, srajce, jopice itd. itd.)
ODDELEK MOŠKEGA IN DAMSKEGA PERILA (nogavice, raznovrstno spodnje perilo, steznik itd. itd.)
ODDELEK METRAŽNEGA BLAGA (zavese, odeje, rjuhe, posteljna pregrinjala, prti preproge, artikli za kopalnico itd. itd.)

OBIŠČITE NAS! GO & GO BAZAAR OBIŠČITE NAS!

«LEDA» V IZVEDBI STALNEGA SLOVENSKEGA GLEDALIŠČA

Krleževa tragična komedija o meščanski zlaganosti in nemoči za usodna dejanja

Negotovost režije otežkočala delo igralcev - Kljub temu ustvarjenih nekaj solidnih vlog

Bistvo meščanskega gledališča je nezmožnost usodnih dejanj. Meščan ni želel videti na odru peripetij, ki bi spreminjale usodo ljudi. Meščan si je želel blagih intrig, trenutne napetosti in lagodnega reševanja drobnih konfliktov. Aristotelova poetika je bila za meščanske gledališke teoretike samo tehnični vademekum. Ontološko bistvo Aristotelove poetike; strah, sočutje in katarza, ter pojem posnemanja kot dojemanja bistva stvari, so bili meščanskemu okusu tuji. Salonska gospoda ni mogla sprejemati muhavosti usode in tragičnega padca iz sreče v nesrečo. Ojdipova peripetija je bila preveč usodno označena, da bi navdušila salonske okuse.

V svoji «komediji karnevalske noči» Ledi je Krleža ostro podčrtal meščansko nemoč za usodna dejanja. Konflikti v «Ledi», ljubezenske spletke, pogovori o umetnosti ničesar temeljitega ne spremenijo v življenju dramskih junakov. Zaključek «Lede» je emblematičen; Klara sledi soprogu Avrelu, Melita se vrne k veleindustrialcu Klanfarju, samo vitez Oliver ostane zvest svoji ciinični skepsi. On je edini, ki daje slutiti, da ve resnico meščanskega sveta in je zato v igri prikriti akter dogajanja.

«Leda» je tragedija komedije. Komedija tu pomeni, da je meščansko življenje prazna igra, ki temelji na povprečnosti in banalnosti, gnili temelj se skriva za konvencionalnim žargonom. Besede ne označujejo dejanj, za kramljanjem zeva praznina. V «Ledi» se dogaja kot v Musilovem «človeku brez lastnosti», kjer so besede, umetnost in filozofija samo maske za neko resničnost. Namesto neposredno ljubezenske izpovedi se ljubimca skrivata za branjem spogledljivih pesmic. Veliki miselni poleti izgubljajo slehemo vez z resničnostjo. Simptomatično v «Ledi» je to, kako vitez Urban zapeljuje Klaro. Loteva se tam, kot sta umetnost in smisel življenja, njegov pravi cilj pa ostane vseskozi seks na divanu. Klara se vdaja Urbanovemu vabilu z izrazom naveličanosti ter z ohranjevanjem svoje spoštljivosti in svetobolja. Okvir dvorjenju in skakanju čez plot so uglajene, «vzvišene» besede. Dejanja so lahko nečista, samo da videz ostane spodoben. Krleževa drama je tu ostra kritika meščanskega žargona, izostri se predvsem v pogovorih junakov o umetnosti. Urban jasno pove, da umetnost ne odkriva resnic sveta, ampak je samo tržna zadeva, umetnik je dober, če s svojim delom mastno služi. Takšen je Avrel, kot umetnik je navaden pajac, družba pa njegovo neumnost nagradi in ga proglaša za uspešnega slikarja. Meščan želi pač videti na platnu narisana lastna stremljenja, udobnost, površnost in neproblematičnost, skratka to, kar se lepo vidi in kar ne vznemirja. Vse mora slediti točnim kalupom, prepovedana so tveganja in avanture. Važna postavka v «Ledi» je erotika. Ljubezen seveda ni usodni ogenj junaških romantikov, ljubezenski polom pomeni kvečjemu žalitev samoljubja. Ko je meščanstvo postalo skrajno konservativni družbeni element, ni več znalo prevesti razpoloženja v globja čustva. Telo ostane sredstvo trenutnega užitka. Melita samo ljubimka, gradi si naivne iluzije, a se vsemu brez tragedije odpove. Za svojo ljubezen ni pripravljena žrtvovati niti modnega klobučka.

Banalnost je tragična podlaga Krleževih junakov. Njihova psihološka podoba je tesno povezana z nemočjo, da bi izvršili temeljite preobrate. Samo Oliver se cinično giblje na robu niča. Faliran diplomat je zavestni lakaj meščanske povprečnosti. Avrelu poje v časopisu hvalnice, čeprav ve, da slednji ni umetnik. Zaljubljenima in razočaranama damama pripoveduje to kar jima najbolj paše, s tem pa usmerja njuna dejanja. Avrel je, kot smo že napisali, nič, lepo se vede, družbi prija njegova bleščeča puhlost, vse kar zmore v slikarstvu pa so gnile pomaranče in portret lepe, mlade «Lede». Kreativne iskre Avrel še zdaleč ne pozna. Veleindustrialec Klamfar je človeški avtom, njegova moč je samo v denarju. Klamfar je denar, brez denarja bi ga ne bilo. V Klamfarju se uteleša načelo, da «človek velja, kar plača». Njegova žena Melita živi od trenutnih iluzij, konvencionalnega vedenja in plehke zaljubljenosti. Avrelova žena Melita pozna samo erotični nemir, naveličanost in drobno preračunljivost. Psihologija Krleževih junakov je torej psihologija nemoči. «Leda» je komedija, ker njeni junaki tragičnih in zato «velikih» dejanj niso sposobni izvesti. Ta nesposobnost vsebuje seveda grozljivost nemoči. «Karnevalska noč» je noč smrti in praznine. Sedaj si moramo zastaviti vprašanje o uprizoritvi «Lede», ki jo je izvedlo tržaško Stalno slovensko gledališče.

Režiser Vlado Štefančič se je odločil za salonski, konverzacijski način igranja. Tak prijem se lahko pri izvajanju «Lede» spremeni v past. Dejansko Štefančiču ni uspelo udejanjiti praznine in groze, ki diha za pogovori in dejanji Krleževih junakov. Če je vodilna nit «Lede» nemoč za usodna dejanja, potem je ostala ta nit v izvedbi SSG skrita. Režiser bi se moral odločiti za groteskno komiko, ali pa za takšen način igre, ki bi pošastno odmeval v praznini. Pravega dejanja v delu ni, edini možni ritem je v njem atmosfera. Salonsko igranje dopušča nekaj smeha, nekaj joka, odteka pa linearno, za igro, ki je kritika puhle lagodnosti in površnosti, ni to primerno. Režiserjeva negotovost se je seveda odražala v igri, ki je bila kljub vsemu na dostojni ravni, čeprav ni dosegla prave koralnosti. Lidija Kozlovič (Melita) je zelo uspešno zaigrala v «resnih» trenutkih; ko je upodabljala «družabno» in konvencionalno vlogo aristokratske dame, je morda preveč karikirala naivnost in afektiranost, tako da ni prišla prav do izraza tragično puhla «gosposkost» meščanske dame. Stane Staršinič (Klamfar) je zelo točno in dognano podal lik človeškega avtoma; industrialca brez človeške topline in «duše». Anton Petje je zaigral viteza Urbana dovolj premišljeno, poudaril je svoj položaj lutkarja, ki razvozlava niti dogajanja z zavestjo, da se kreta v zlaganem svetu. Zelo dobro je podala svojo vlogo Bogdana Bratuževa, prerastla je režijske negotovosti in ustvarila Klaro v vsej njeni omejeni in zato tudi tragični dimenziji. Bratuževa se je izogibala rutine, gledalec je občutil stisko, a hkrati omejenost žene, ki se v zatohlem meščanskem svetu zna prebiti iz vsak-

ACE MERMOLJA

(Nadaljevanje na 7. strani)

Bogdana Bratuževa v vlogi Klare v Krleževi «Ledi»

ZA PROSLAVO STOLETNICE PROSVETNEGA DRUŠTVA VALENTIN VODNIK

Recital «Rodovi skozi stoletje»

Besedilo Boris Pangerc, glasba Edvin Križmančič, recitatorji in zbor Valentin Vodnik, godba na pihala Breg, ansambel Supergroup

Kot smo že poročali slavi letos p.d. Valentin Vodnik iz Doline stoletnico svojega obstoja. Dolinčani so si praznovanje stoletnice zamislili v znamenju, ki je celo stoletje odlikovalo njihovo delo: vztrajnost in skromnost. Prosvetno društvo iz Doline ni nikdar prirejalo faraonskih prireditev, temveč je raje delovalo redno brez večjih pretresov vseh sto let. Tako imamo eno izmed redkih ustanov, ki so bile ustavljene samo med obema vojnama, sicer so vedno delovale, čeprav v težkih okoliščinah. Zato je društvo sklenilo prirediti več manjših prireditev skozi vse leto.

Boris Pangerc

V tem smislu je dolinski pevski zbor priredil letos že dva jubilejna koncerta: enega šaljivih in veselih pesmi, ter enega umetnih in polifonskih, ki sta oba žela obilo priznanja. Tudi likovna sekcija se je izkazala z rekordno udeležbo slikarjev - amaterjev na vsakoletnem srečanju v Torkli.

Problem je nastal kaj prirediti v tednu, ko bo Dolina slavila svoj dvojni praznik: 100 let tabora in društva in ko bodo prišli na obisk gostje iz vseh društev, s katerimi Dolinčani že leta sodelujejo, ter ljubitelji naših kulturnih prireditev. Likovna sekcija se je takoj znašla: v sodelovanju z društvenim odborom in raznimi sodelavci bo pripredila istočasno kar tri razstave, o katerih bomo še poročali.

Za osrednjo prireditev pa so poskrbeli domači ustvarjalci. Boris Pangerc, mladi a že poznani literarni ustvarjalec iz Doline je napisal tekst za recital, kateremu je dal naslov «Rodovi skozi stoletje». Na posvetilu recitala pa piše: «Vsem bivšim in sedanjim pevcem zbora Valentin Vodnik z ljubeznijo in spoštovanjem». Recital je nanizanka zgodovinskega preseka, pravil Bralnega društva ob ustanovitvi, citatov iz raše literature, ki sovpadajo v obdobja na katera se recital nanaša. Del je posvečen dolinskemu taboru, del uporu proti fašističnemu zatiranju, preganjanju slovenske besede, zmagi nad črnimi silami, zaključi pa se s pretresljivo novelo o razlaščanju.

Recital je seveda napisan nalašč za to priložnost, vendar je po svoji gradnji primeren tudi za prireditve izven Doline. Je istočasno spomenik dolinskemu društvu in prerez skozi obdobje, ki so ga vsi zamejski Slovenci bolj ali manj enako doživljali.

Da bi bil recital blizu tudi mladim rodovom, se je društvo obrnilo na prebeneški ansambel Supergroup in na njegovega člana Edvina Križmančiča za glasbeno spremljavo. Edvin je bil takoj za to, da sestavi glasbeno spremljavo recitalu, ostali člani pa so bili tudi navdušeni nad novim pristopom v svojem sicer intenzivnem delu narodnozabavnega ansambla. Edvinova glasba je modernega izvora a vendar tako prirejena, da bo za vsako obdobje usklajena s tekstom. Da bodo posamezni momenti dovolj podčrtani pa bosta poskrbela godba na pihala Breg s svojim vložkom in pevski zbor Valentin Vodnik, tako s spremljavo kakor s samostojnimi vložki.

Gre torej za nov, originalen pristop proslavljanja nekega dogodka, ki je toliko bolj vreden, ker je ustvarjen z lastnimi silami od sestave do izvedbe, od teksta do glasbe in izvajalcev. Dolina sicer nima svoje dramske skupine, a vendar je našla primerne recitatorje, ki bodo nosili pomembno vlogo pri izvajanju. Za njih pripravo je priskočila na pomoč dolgoletna sodelavka dolinskega prosvetnega društva, gledališka igralka Mira Sardoč, ki je kljub svojim številnim obveznostim vzela zahtevno vlogo uskladiti recitatorje - amaterje. Režijo je prevzel Mario Uršič, prav tako član SSG.

Pa še nekaj informacij o obeh avtorjih. Medtem ko je Boris Pangerc že poznan kot literarni ustvarjalec tudi širšim krogom tako s svojimi pesniškimi zbirkami kot s prozo, ni še poznan kot pevec in prosvetni delavec. Kot pevec je pel s pevskima zboroma Vinko Vodopivec in Valentin Vodnik, pri oktetih Majenca in Ancilla Vocis, solo petje pa vadi pri Majdi Hercog.

Edvina Križmančiča pa pozna zlasti mladi rod, ki rad sledi po šagrah ansamblu Supergroup. Ni pa poznan kot glasbenik, kar pa ni čudnega, saj je star šele dvajset let. Glasbe se je pričel učiti sam, kar na paši. In sicer harmoniko. Eno leto se je potem pri dolinski godbi na pihala učil klarinet, nekaj časa je zahajal k Ignaciju Oti na vaje klavirja. Vse ostalo se je naučil sam, saj ima prirojeni talent za glasbo. Po poklicu je strugar. Kljub mladim letom je bil vedno zelo aktiven. Šest let je pel pri dolinskem zboru Valentin Vodnik, eno leto pri oktetu Majenca, že pet let je redni član ansambla Supergroup, sodeloval pa je tudi pri folklorni skupini Stu ledi

Edvin Križmančič

Osrednjo proslavo društva Valentin Vodnik bo dopolnil kot gost pevski zbor Bojan iz Dornberka, ki se je letos lepo uveljavil na tekmovanju v Mariboru.

Prireditev bo zaradi velikega števila nastopajočih, pa tudi zato, da se širši množici ljudi omogoči obisk, v občinski telovadnici v Dolini.

K. V.

NA OZEMLJU GORIŠKEGA VOJNEGA PODROČJA

Razstava o delovanju partizanskih delavnic

Zametek bodočega celovitega prikaza partizanskega gospodarstva na osvobojenem ozemlju Primorske

Med NOB so na območju Goriškega vojnega področja delovale številne delavnice za potrebe partizanov: kovaške, mehanične, šivilske, krojaške, čevljarske, sedlarske in orožarske. Iz podatkov, ki smo jih zbrali na razstavi izdelkov partizanskih delavnic med NOB na osvobojenem ozemlju slovenskega Primorja v Cerknem, naj navedem nekaj podatkov:

Na ozemlju Goriškega vojnega področja je med NOB delovalo 21 mehaničnih, kovaških in orožarskih delavnic, 35 šivilskih in krojaških delavnic, 10 čevljarskih in usnjarskih delavnic, 11 žag in mizarskih delavnic, 14 mlinov in mesnic. Na žagi v Gačniku so nažagali in pripravili sestavne dele barak za tiskarno Slovenijo, za Partijsko šolo v Šebreljah - Zabržnice - Podstanajca in še druge skrite partizanske bolnišnice.

V krojaških in šivilskih delavnicah je bilo zaposlenih 133 šivilj in 47 krojačev. Lokovški kovači so med drugim izdelovali za potrebe šivilskih in krojaških delavnic tudi škarje in igle za šivalne stroje. Pletilje so večkrat kar same izdelovale potrebne pletilke iz ogrodij starih dežnikov in špic dvokoles. Partizanska iznajdljivost je znala premostiti največje ovire pri pomanjkanju drobnega orodja in pripomočkov pri pletenju nogavic, rokavic, majic in drugih volnenih izdelkov za partizane.

V Spodnji Trebuši so iz šrapnelov izdelovali rušilne granate za partizanske topove. Štefan Kovač je v lastni kovačiji ob pomoči tovarišev izdeloval take rušilne granate. Na razstavi je njegova fotografija.

Posebno so se pri izdelovanju raznih kovanih predmetov, ključavnic, žebljev, spojk, okovov za vrata in okna pri barakah in popravljanju orožja izkazali lokovški kovači. V kovačiji Leopolda Pavšiča iz Srednjega Lokovca sta sin Ludvik in Filip Leban popravljala orožje, puške in preurejala municijo. Kovač Ignac Šuligoj iz Spodnjega Lokovca je že pred razpadom fašistične Italije partizanom popravljal orožje. Kovač Ivan Humar iz Srednjega Lokovca je po nalogu komande mesta Čepovan koval žeblje za čevlje. Oglje za potrebe kovačije je žgal kar sam. Ko mu je okupator v oktobru 1944 požgal domačijo, se je preselil v Mrcine na Banjšice in koval dalje.

Nekaj časa sta čevljarske žeblje kovala tudi Franc Šuligoj iz Srednjega Lokovca in Jože Rijavec iz Zgornjega Lokovca. V kovačiji Antona Mraka iz Srednjega Lokovca je Baldomir Vinkler podkoval konje in vole partizanskim prevoznikom. Podkve je izdeloval sam. V Spodnji Trebuši je bila večja kovaška delavnica, kjer je delalo 15 kovačev. Izdelovali so razne železne spojke za les in kovino, žeblje in čibele. Izdelke iz te kovačije so uporabljali pri gradnji mostov čez Idrijco na Želinu in v Drnulku pod Kobilico. Zelo dobro je bila opremljena mehanična delavnica v Cerknem. Imela je celo tri stružnice na lasten električni pogon. V tej delavnici so obnavljali akumulatorje, predelovali avtobuse in kamione iz bencinskega in naftnega pogona za pogon z drvmi.

V enotah Goriškega vojnega področja, kamor so spadale vse omenjene delavnice, je bilo na dan 31.1.1945 skupno 1760 mož. Poveljstvo področja je štelo 161 mož, komanda mesta Cerkno 119 mož, komanda mesta Ajdovščina 71 mož, KM Čepovan 86 mož, KM Idrija 79 mož, KM Postojna 55 mož in KM Sežana 87 mož. Novgrad je imel tri bataljone, v katerih je bilo skupaj 1035 mož.

Naj omenimo, da je razstavljeno gradivo šele nekakšen zametek bodočega celovitega prikaza partizanskega gospodarstva na osvobojenem ozemlju slovenskega Primorja med NOB. Razstavo so pripravili in zbrali eksponate: Rado Jelinčič, Bruno Batistič in Slavica Spacapan. Akvarele kovaških, mehaničnih in orožarskih delavnic je naslikal France Smolè. Akvareli predstavljajo delavnice v Batujah, v Cerknem, v Počah pri Cerknem, v Lazu pri Novakih, v Spodnjem Lokovcu in Srednji Trebuši.

Ob občinskem prazniku občine Idrija so v stari šoli v Cerknem odprli razstavo, ki so jo priredili mladi zgodovinarji, člani zgodovinskega krožka Šole-spomenika NOB v Cerknem. Krožek mladih zgodovinarjev deluje že več let. Razstava je pokazala, da uspešno deluje, saj smo videli razstavljene elaborate, dokumentarno gradivo, fotografije in zanimive podatke o šolstvu pod nekdanjo Avstrijo, v času italijanske okupacije od 1918 do 1941 in med NOB. Posebno je zanimiv prikaz šolstva na Cerkljanskem med NOB. Med drugim so razstavljeni portreti devetih učencev in učenk partizanske šole v Jagarščah, ki jih je med NOB narisal partizanski učitelj Miloš Macarol.

ANDREJ PAGON - OGAREV

BRANKO HOFMAN PRI CANKARJEVI ZALOŽBI

Pogovori s slovenskimi pisatelji: dokumentarno, duhovito in prijetno

Po «Obiskih» Izidorja Cankarja je to po dolgih letih prva tovrstna predstavitev literarnih ustvarjalcev

Vsi, ki jim je vsaj malo pri srcu domača literatura poznajo Obiske, ki jih je pred davnimi desetletji napisal Izidor Cankar. V njih je objavil svoje pogovore s tedanjimi slovenskimi pisatelji. Knjiga Izidorja Cankarja je bila izjemnega značaja. Nihče kasneje ni poskusil napisati kaj takega. Nihče se tudi ni lotil teme, da bi v knjigi objavil drugačne pogovore s slovenskimi pišočimi ljudmi. Zdaj je to storil Branko Hofman, ki ga poznamo predvsem kot pesnika. Pri Cankarjevi založbi je v okviru njenega «spomladanskega paketa» objavil izjemno zajetno knjigo velikega formata, knjigo, ki že s svojim naslovom pripoveduje svojo vsebino in kaže na svoj značaj. Gre za knjigo Pogovori s slovenskimi pisatelji, ki prinaša Hofmanove pogovore s tridesetimi slovenskimi pisatelji, s podatki o njihovih knjigah, rojstnimi podatki in karikaturo. Zajetna knjiga je po svoji vsebini izjemen dogodek na slovenskem knjižnem trgu in v slovenski literaturi sploh, obenem pa knjiga trajne vrednosti, ki predstavlja v neposrednih pogovorih trideset slovenskih literarnih ustvarjalcev.

Branko Hofman je s pogovori začel že pred leti, ko je pogovore pisal predvsem za revijo Knjiga. Potem je delo zastavil globlje in širše. Sam pravi, da se je dela lotil zato, ker slovenski pisateljski proletarci živijo več ali manj anonimno v prostoru in času, pa ne preostane pisateljem nič drugega, kot da sami spregovorijo o sebi. O svojih ustvarjalnih dilemah in o svojem življenju. Tako je nastala knjiga, ki ima čez 550 strani, na koncu pogovor avtorja s samim seboj, v katerem pojasnjuje svoje delo in razčlenjuje njega značaj. Prvotno je v knjigo vključil tudi pogovore z nekaterimi esejisti in kritiki. Delo pa je preveč naraslo in tako so izpadli ti, ostali pa so pisatelji. Bralec bo opazil, da nekateri med njimi manjkajo in da bi pogovor z njimi obogatil in zaokrožil prikaz sodobne slovenske književnosti. Hofman pojasnjuje tudi to pomanjkljivost svoje knjige: nekaterim pisateljem se je težko približati in kjer ni bilo dovolj sproščene pripravljenosti za sodelovanje se je rajši umaknil. V nekaterih primerih so intervjuvani avtorji hoteli pogovor uporabiti za samopoveličevanje, pa je prav tako prišlo do umika. Tako je torej ostalo trideset avtorjev, kar je sorazmerno malo, če vemo, koliko članov šteje Društvo slovenskih pisateljev. Pa vendar veliko za tako knjigo. Nekateri pogovori, približno ena tretjina, so bili že objavljeni, dve tretjini sta povsem novi. Vsi pogovori pa so seveda zanimivi, vsak po svoje. Seveda ni zanimivosti tega branja poglavitna odlika. Morda še večja je dokumentarna vrednost teh pogovorov in njihovih zapiskov. Bralec sodi pisatelja po njegovem delu. Ti pogovori dopolnjujejo podobo, počlovečujejo pisateljevo osebnost, morda dajejo tudi določeno razočaranje, na drugi strani pa osvetljujejo kot je zapisal Hofman, njihovo problemsko in izpovedno naravnanost in govore o človeških stiskah, doživljanju sveta, genezi tega ali onega tiska, o uspehih in neuspehih in osebnih človeških problemih. Da so pogovori avtorizirani ni odveč poudariti.

Hofman se kaže v teh svojih intervjujih ne samo kot spreten izpraševalec in oblikovalec pogovorov, temveč tudi kot odličen poznavalec dela, pobud, izdaj, idej in načrtov posameznih avtorjev, tako da svoje pogovore spretno oblikuje. Posebej mu je treba priznati, da je znal svoje sobesednike spodbuditi tako, da so se znali odpreti in javnosti zaupati svojo notranjost

Posebna odlika knjige je oprema. Karikature avtorjev je prispeval Borut Pečar, oprema knjige pa je delo Jožeta Brumna. Tako imamo pred seboj knjigo z mnogimi odlikami. Govori o slovenskih sodobnih pisateljih, ti se nam predstavljajo sami, dokumentarna je, duhovita in prijetna in lepo opremljena. Sodobna in trajne vrednosti. Kaj hočemo še več?!

Sl. Ru.

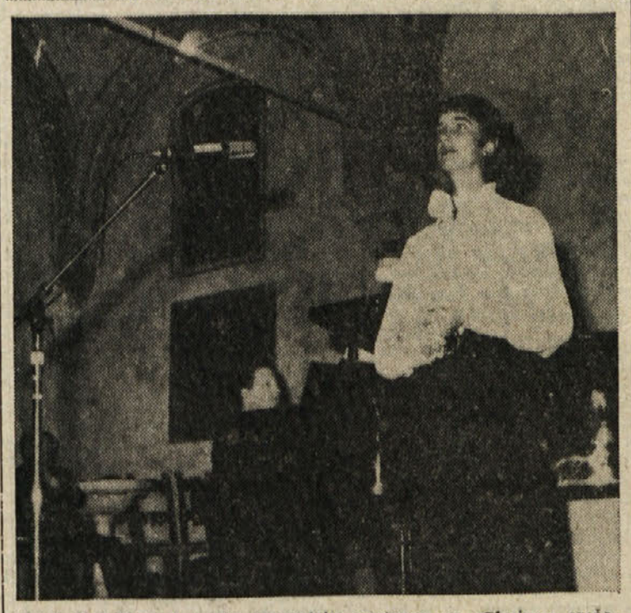

Marta Valetič med svojim koncertnim nastopom za «Glasbena srečanja v baziliki sv. Silvestra

Doprsni kip Alojza Gradnika v Novi Gorici

Pred enajstimi leti so v goriških Brdih pokopali pesnika Alojza Gradnika. Klub starih goriških študentov obuja v teh dneh spomin nanj s postavitvijo doprsnega kipa v Novi Gorici.

Proslava nekoga ali nečesa ponavadi ni le aktivno interpretiranje preteklosti, ki pa vključuje aktiviranje in aktualiziranje nekih dejstev, ki naj veljajo tudi za danes; ko proslavljamo spomin umetnika se to aktualiziranje giblje predvsem v okviru odnosa umetnik - družba. Pri Gradniku se moramo temu odpovedati, sam pesnik se zavestno odpoveduje «areni življenja», družbeni zavezanosti umetnika, in opredeljuje samega sebe kot pesnika «svetlih samot», svojo poezijo pa oznacuje kot «pogovor samega s seboj». Gradnikov svet moramo spoznavati v okviru njegove lirike same, v njegovem svojevrstnem pesniškem izrazu, ki je spremljal slovensko poezijo skozi več kot pol stoletja, ne da bi se pesnik zavestno vključeval v katerokoli umetniško gibanje ali skupino.

Kljub svoji navidezni odmaknjenosti je Gradnikova poezija vse prej kot idilična oaza, pa pa področje razklanosti in nemira. Osrednji tematski krogi vključujejo disonantna nasprotja; ob ljubezni stoji smrt, ki edina lahko potrjuje možnost prve, ob iskanju neke trdne biti stoji privid niča. Tak se nam kaže Gradnik v svojih zbirkah od Padajočih zvezd iz leta 1916 pa preko Poti bolesti (122) ali v De profundis (1926) pa še kje drugje. Dekadentna povezanost ljubezni in smrti, erotike in duhovitosti se spaja v svojevrstni gradnikovski govorici snovnosti in posebnega ritma, ki se je odpovedal vsakemu spevnemu lepotnemu učinku ter leporečju kot domeni pesniškega ter se razvezal v trdo, skoraj prozno raztrgano govorico.

Čaru tega izraza se moramo podrediti tudi tedaj, ko je premaknjen na druga tematska področja in sicer v drugi vel. sklop Gradnikove ustvarjalnosti, na motive iz briškega okolja, iz Istre in s Krasa ter tamkajšnje zgodovine. V ciklusih o domači zemlji pesnikova disonantna razklanost doživi najglobljo pomiritev kot navezanost na tradicijo in na zemljo. Tudi v sklopu socialne in narodnostne je pesnik vezan na dojemanje domače zemlje kot posebne biti ki je nad zgodovino; zemlja je Gradniku «večna, nepremična», od tod črpa Gradnikov kmet vdanost, s katero premaguje revščino in skrb, ter obenem ponos kot posebno narodnostno vrednoto. Pa če sprejemamo ta pesniški svet pa triarhalnih vrednot pa onega disonantnosti in nemira, ali pa ne, je gotovo da Gradnikova pesniška govorica ena izmed najbolj sugestivnih izrazov v slovenski liriki 20. stoletja.

ANKA PRIMOŽIČ

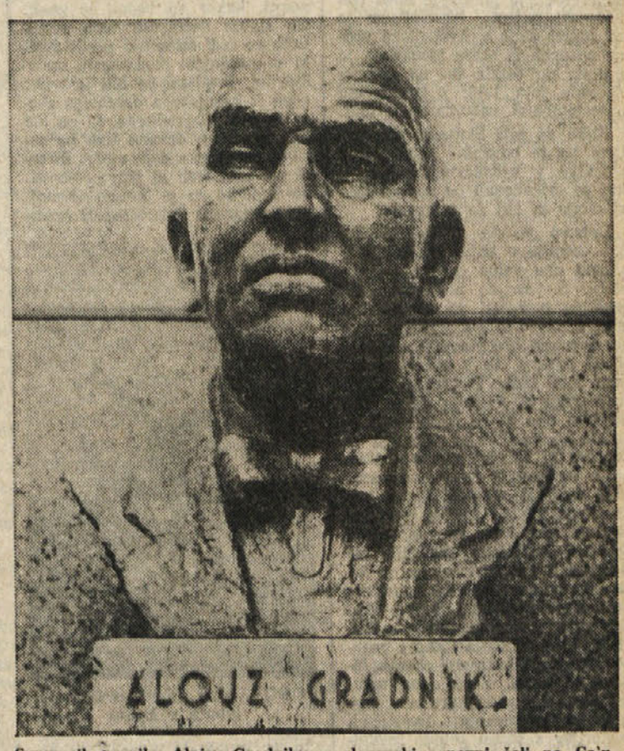

Spomenik pesniku Alojzu Gradniku v slovenski osnovni šoli na Colu v repentabrski občini

Primorske bibliografske vesti

PLANINSKI VESTNIK, 9, 1978.
V glasilu Planinske zveze Slovenije sta v septembrski številki dva članka, ki se dotikata Primorske. Dr. Lev Svetek opisuje v članku z naslovom **Na Krnu v vojnem letu 1944** (Iz partizanskega dnevnika, str. 576-583) prvo partizansko propagandno pot igralske skupine, ki jo je vodil igralec Danilo Turk-Joco. Med potjo proti skrajnim zahodnim mejam slovenskega življa, proti Reziji in Beneški Sloveniji, so se nekega jasnega dne povzpeli tudi na Krn.
Ob 70-letnici dr. Slavka Tute je Janko Fili napisal kratko biografijo (str. 585-586).

KRONIKA. (Časopis za slovensko krajevno zgodovino), 2, 1978.
Arduino Cremonesi (prevod Stanko Murovec) nam v razpravi z naslovom **Potresi v zgodovini Furlanije** (71-82) podaja kronološki pregled potresov tega področja vse od leta 1000 do danes. Avtor nam nudi bogat izbor strokovne literature.

BOREC, 6 in 7, 1978.
V tej in v naslednji dvojni številki Borca, revije za zgodovino NOB in ohranjanje revolucionarnih tradicij, je France Škerl objavil članek **Prihod britanskih obveščevalcev na Primorsko** (str. 325 do 347 v št. 6 in str. 435 do 454 v št. 7). Avtor je ta dogodek, ki ga je pod drugačnim naslovom opisal tudi Pavel Dobida v Prispevkih 1973, št. 1-2, str. 185-209, ob uporabi novih virov, popolneje dokumentiral.

BOREC, 8 in 9, 1978.
V dvojni številki Borca so objavljeni kar trije prispevki o NOB na Primorskem. Andrej Pagon-Ogarev je napisal članek z naslovom **Dva od njih so obglavili s sekiro** (462-466). Pod tem naslovom je dr. Tone Ferenc v lanski deseti številki revije Borec dokumentirano opisal gnusen okupatorjev zločin z dne 11. junija 1944 na Idrijskih Krnicah. Andrej Pagon - Ogarev, takratni vojni dopisnik 31. divizije, pa je Ferenčevi razpravi, s pomočjo svojega partizanskega arhiva, dodal še nekaj podrobnosti, ki Ferenčevo razpravo nazorneje osvetljujejo.
Zanimiv je tudi članek Franca Hvale **Dva glasova o nemški junijski ofenzivi 1944 na Cerkljanskem** (455-462), ki omenja še en gnusen okupatorjev zločin, ko so 10. junija 1944 v zaselku Žabže pod vasjo Bukovo na Cerkljanskem postrelili pet ljudi in jih s hišo vred zažgali.
Naj omenim še članek Borisa Mlakarja **Primorski domobranci in Italijani**, ki opisuje prizadevanja domobrancev, da bi se (tako v kulturnem kot tudi v političnem pogledu) predstavili Primorcem kot «nekakšni naravni osvoboditelji, kot borci proti fašizmu».

SLAVISTIČNA REVIJA. (Časopis za jezikoslovje in literarne vede). Zbornik prispevkov za VIII. mednarodni slavistični kongres v Zagrebu (Ljubljani) 1978.
Revija nam prinaša razpravo Tineta Logarja **Slovenska dialektična metatonija**, ki obravnava narečje iz Šmartna pri Dobrovem (41-45).

SODOBNOST, 8 - 9, 1978.
V dvojni številki, v Kroniki, je Pavle Merkù v članku **Bogata spomladanska knjižna žetev v Benečiji in o Benečiji** (901-906) spregovoril o pomenu predavanj, ki obravnavajo beneško kulturo in zgodovino z naslovom Beneški kulturni dnevi. Avtor je podal oceno tako člankov prvih dveh ciklusov teh predavanj, ki so izšli letos spomladi, kot tudi ostalih del s tematiko o Beneški Sloveniji.

N. S.

PRED LETOŠNJO STOLETNICO (1878) ZGODOVINSKEGA TABORA V DOLINI

Taborsko gibanje na Slovenskem v luči hotenj naših prednikov pred sto in več leti

S pričujočim zapisom prof. Benjamina Slavca, avtorja pred petimi leti objavljene knjige v italijanskem jeziku z naslovom «Il movimento nazionale e politico degli Sloveni e dei Croati dall'Illuminismo alla creazione dello Stato Jugoslavo», bomo seznanili naše bralce s taborskim gibanjem na Slovenskem in z dogodki, ki so posredno ali neposredno povezani z delovanjem in hotenji naših prednikov pred sto in več leti.

Uvodoma bi poudaril, da spada pojav nacionalne zavesti pri Slovencih v čas prosvetljenstva ob koncu 18. in v začetku 19. stoletja, ter da je ustanovitev Napoleonovih Ilirskih provinc pomenila pomemben zagon v tej smeri, zlasti, če nacionalni problem povežemo s političnim dejstvom osvobajanje od tisočletne nemške odvisnosti. Napoleonov padec in zmaga reakcije v Evropi je navidezno zaustavila začeti proces in nacionalne težnje, kolikor so prihajale do veljave v dobi Metternichovega absolutizma, so se omejevale skoro izključno le na jezikovne probleme in na težnje po večji uveljavitvi slovenskega jezika v javnem življenju. Zagon in zanos, ki sta ga pred tem pokazala Linhart in Vodnik, ne moreta zaradi stroge cenzure več do veljave. Edino Prešernu je uspelo, da je ob nepopisnih žrtvah in težavah nadaljeval s svobodoljubno tradicijo, lastno slovenskemu človeku, ki je stoletja prej triumfirala v velikih kmečkih uporih.

Napočilo je leto 1848. Fevdalnemu sistemu je za vedno odbila zadnja ura. Slovenski človek, ki je bil dotlej skoro izključno le tlačan, je postal osebno svoboden in zemlja, dotlej last zemljiškega gospoda, je postala njegova last. Tisočletnega fevdalizma in absolutističnega režima je bilo konec. Nastopili so boljši časi. Toda ne povsem. Uspeh avstrijskega orožja proti upornim Italijanom v severni Italiji in še zlasti pomoč ruskega carja svojemu avstrijskemu sovrstniku proti upornim Madžarom, ima za posledico, da avstrijski cesar prekliče dano ustavo in ponovno uvede osovraženi absolutizem, ki dobi naziv po ministru Bachu — Bachov absolutizem. Polagoma se ukinejo tudi ostale svoboščine in vračajo se stari časi brezpravnosti. Toda ne za dolgo. Vojna za osvoboditev Italije ob francoski podpori ob koncu petdesetih let prejšnjega stoletja privede do izgube Lombardije, kar zapečati nadaljnji obstoj Bachovega režima in cesar je prisiljen leta 1860 obljubiti novo ustavo (oktobrsko diplomo), ki pa avstrijske buržoazije ni zadovoljila. Zato mora februarja naslednjega leta proglasiti novo (februarski patent). Absolutizem je bil odtlej dalje v Avstriji za vedno pokopan in stara monarhija je postala ter ostala vse do svojega razpada leta 1918, z nekaterimi spremembami, ustavna monarhija.

Kako so bili Slovenci pripravljeni na te odločilne zgodovinske trenutke v večnacionalni državi, kaj so pričakovali od novonastale situacije in kaj so zahtevali?

Dejstvo je, da je vse slovensko ozemlje v tistih časih bilo v sklopu ene same države — Avstriji. S tem so bile dane objektivne možnosti za uresničenje zahtev po zedinjeni Sloveniji, kar so slovenski predstavniki zahtevali od cesarja že v revolucionarnem letu 1848. V pravno-političnem oziru bi Avstrija ničesar ne utrpela, ako bi se ta zahteva uresničila. Vendar pa Avstrija te zahteve ni sprejela ne leta 1848, ne v šestdesetih in sedemdesetih letih v času taborov in ne pozneje vse tja do svojega razpada oktobra leta 1918. Kaj je bilo v postavki zedinjene Slovenije za Avstrijo nesprejemljivo, da ni bila pripravljena ugoditi slovenskim zahtevam? Razloge je treba iskati v njeni germanizatorični politiki, ki je imela svojo oporo v pravnozgodovinski instituciji obstoja historičnih dežel. Slednje so namreč nastajale v dolgotrajnem procesu zaokroževanja dinastičnih teritorijev s strani velikih fevdalnih rodbin. V časih centralizma in absolutizma je bila moč fevdalnega partikularizma sicer zastrta, vendar ni bil prizadet teritorialni okvir historičnih dežel. Ta je bil celo dobrodošel pri upravni razdelitvi velike habsburške monarhije v politično teritorialne enote.

Slovenci so živeli v času stare Avstrije v naslednjih historičnih deželah: na Koroškem, Štajerskem, Goriškem, Kranjskem, v Trstu in Istri. Vsaka od teh (Trst ima status dežele, čeprav je šlo skoro le za mesto) je imela svoj poseben deželnj zbor, državni zbor (parlament) za vso državo pa je bil ob začetku ustavne dobe na Dunaju. Razdelitev Avstrije v zgodovinske dežele je bila za Slovence nepovoljna, ker so bili v številnih deželnih zborih v manjši ni. Koroška je bila že zdavnaj po večini nemška, enako tudi Štajerska v svojih zgodovinskih mejah; na Goriškem, v Trstu in Istri so se morali Slovenci ubadati z Italijani, točneje z italijanskim iredentizmom in nacionalizmom. Edino na Kranjskem (Gorenjska, Notranjska in Dolenjska) so bili Slovenci v povolinem položaju, ker so bili v večini.

Obstoj teh historičnih dežel, med seboj ločenih in odvisnih le od državnega središča, ni dajal Slovencem nobenih perspektiv za boljše čase. Zato je bila zahteva po zedinjeni Sloveniji za Slovence bistvena zahteva in življenjskega pomena za njihov nadaljnji obstoj in uveljavitev. Ta zahteva se v različnih variantah vleče kot rdeča nit od leta 1848 vse tja do razpada Avstrije leta 1918. Navidezno ni bila sama na sebi revolucionarna, saj se je omejevala na ustanovitev slovenske države znotraj Avstrije, oziroma pod žezlom habsburške monarhije, vendar pa bi njena uresničitev pomenila konec nemške prevlade nad Slovenci, zato je nemški krogi tudi niso hoteli sprejeti.

Povrnimo se na začetek ustavne dobe v šestdeseta leta prejšnjega stoletja in sezanimo se nekoliko pobliže z obetavno novonastalo situacijo.

Cesar je 26. feb. 1861. leta, potem ko ni uspel prodreti z oktobrsko diplomo, razglasil novo ustavo, pod imenom februarski patent. Za vso monarhijo je bil predviden državni zbor, ki sta ga sestavljali dve zbornici: gosposka, v katero je imenoval člane sam cesar; poslanska, v katero so volili deželni zbori. V vsakem deželnem zboru je bilo pet kurij (virilisti, poslanci veleposestva, trgovsko - obrtnih zbornic, mest in podeželja). Že v samem začetku svojega delovanja se je državni zbor (parlament) razcepil v dva tabora. Zunanji kriterij za razdelitev je bilo vprašanje pristojnosti državnega oziroma deželnih zborov. Levica in center sta se zavzemala za večjo moč in pristojnost osrednjega parlamenta in centralne oblasti, desnica pa se je navduševala za čimvečjo avtonomijo dežel. Prve imenujemo centraliste, druge pa federaliste. Odnos narodov v monarhiji do teh dveh političnih sistemov, ki se menjujeta na oblasti, je bil zelo različen. Pogubnejši je bil vsekakor centralizem, ki je bil v službi najhujše germanizacije.

Na Slovenskem se je že ob volitvah v deželne zbore izkazalo, da na volitve slovenska stran ni bila pripravljena. Organizirane agitacije ni bilo. Vse je bilo prepuščeno posameznim zavednim Slovencem na terenu, ki so se morali znajti, kakor so vedeli in znali. Ob slabih deželnozborskih rezultatih so tudi slovenski predstavniki v osrednjem parlamentu maloštevilni. Izvoljeni so bili le trije: eden iz kranjskega deželnega zbora in dva iz goriškega, ki pa sta bila izvoljena deloma tudi po zaslugi italijanske odklonitve. In tudi pri njih treh ni bilo enotnosti. Medtem ko se je Toman (Kranjska) pridružil federalistični opoziciji, se je goriški predstavnik Anton Černe iz klopi vladne večine potegoval za pravice slovenskega jezika v uradih, sodiščih in šolah. Tudi sicer ni prihajalo iz slovenskih vrst do pomembnejših zahtev in jasnejših opredelitev. Nacionalni interesi so se vse preveč podrejali oportunističnim stališčem in ideološkim zahtevam. Tako je Jeranova Zgodnja danica zapisala celo sledeče: «Ljuba, preljuba nam je narodnost in slovenščina. Bog nam jo ohrani in daj, da bi ji odprli vrata v šole in pisarne, kakor pravica terja; toda pervo nam je naša katoliška vera. Vsa moja slovenščina mi ni piškavega oreha vredna, ako sem ob vero in po smrti vekomaj zavržen». Vodilno besedo v narodnem gibanju je obdržal Bleiweis s svojim krogom (Toman, Costa). Zanje je značilna previdna in umirjena politika, nagnjenost h kompromisom in strah pred vsako revolucijo. Tako je zapisal v Novicah: «Mi Slovenci nočemo krvavega boja, ampak le mirno duševno zmago, ktero bomo, ker sta Bog in cesar z nami, tudi zadobili, ako le smo strpljivi, stanovitni in složni». Taka in podobna stališča, ki so bila ljuba konservativnim elementom že v predmarčni dobi, sprožijo upravičen odpor v mladi inteligenci, katera se je vse bolj vdajala liberalni miselnosti, ki je

Spomenika taboru in NOB pred cerkvijo v Dolini

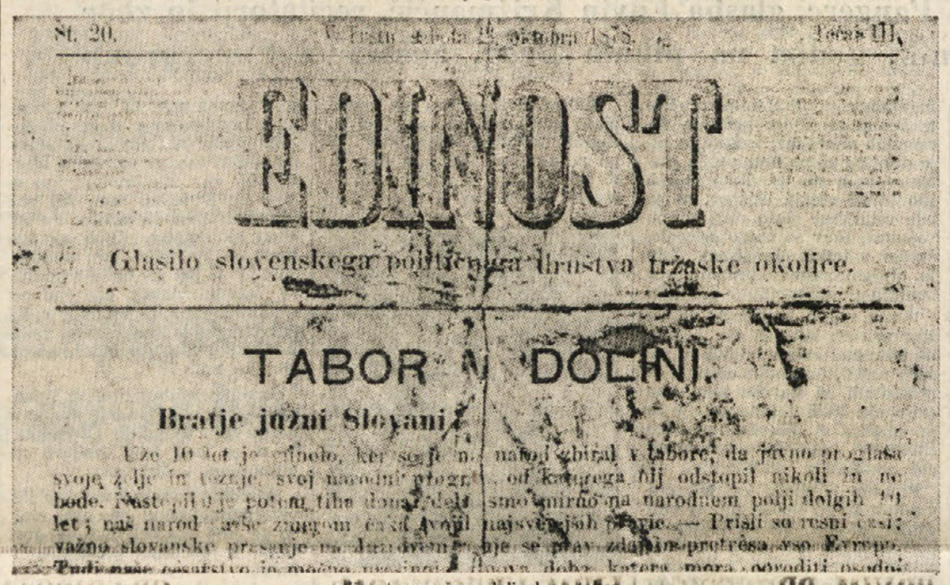

Št. 20. V Trstu dne 15. oktobra 1878. Letnik II.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva tržaške okolice.

TABOR V DOLINI.

Bratje južni Slovani!

«Edinost» poroča o dolinskem taboru

Učitelj Alojzij Bunc, organizator tabora v Dolini

nicah se je zbirala narodno zavedna inteligenca, slovenska mestna in trška gospoda ter podeželski veljaki, ponekod tudi nižji sloji. V njih se prirejajo «besede», prireditve z igrami, recitacijami, petjem, koncertnimi točkami, govori in predavanji, ki so se navadno zaključevale s plesom in veselicami. Mnogokje so imele pevske zbore, godbo in knjižnico. V kulturnem življenju, zlasti v literarnem delovanju, se je v vzdušju rodoljubnega navdušenja puščalo ob stran vsako estetsko merilo. Ravnali so se po načelu: piši, kar je potrebno in koristno, kar vzbuja in širi domoljubna čustva. Kritike niso poznali in so se je izogibali, češ da bi s tem škodovali domoljubnemu delovanju.

Središče slovenskega kulturnega in tudi političnega življenja je postala Ljubljana. Njena čitalnica je bila največja. Leta 1864 je bila ustanovljena Slovenska matica, ki si je zadala nalogo izdajati slovenska znanstvena in poljudna dela; dve leti pozneje pa nastane Dramatično društvo, predhodnik današnjega SNG. Tu je v tem času od leta 1863 izhajal list Naprej, ki ga je urejal Fran Levstik, prvi slovenski politični časopis v ustavni dobi.

Leto 1865 prinese konec Schmerlingove vlade in cesar se je pri sestavi nove vlade obrnil na konservativce (federaliste). Novi ministrski predsednik grof Belcredi je bil izrazit federalist. S septembrskim cesarskim patentom je bil sistiran temeljni zakon o državnem zastopstvu, po katerem je bilo treba doseči predhodni sporazum z ogrskim in hrvaškim saborom, ki sta doslej odklanjala sodelovanje v skupnem parlamentu. Cesarjev manifest je sprožil silno ogorčenje pri centralistično usmerjenih avstrijskih Nemcih, medtem ko je velika večina zastopnikov nenemških narodov pozdravila septembrski patent kot obet enakopravnosti narodov, priznanja zgodovinskih dežel in konec centralističnega pritiska.

Slovensko politično vodstvo se je ob tej priložnosti postavilo na noge in se seišlo v glavnem mestu slovenske Štajerske Mariboru dne 20. septembra 1865, da določi svoje stališče, znano pod imenom «mariborski program». Tudi v tem primeru je bilo glavno vprašanje razprava, kako doseči zedinjenje vseh Slovencev. Znova je prevladalo «zgodovinsko načelo». Govorili so o življenjenju stare Ilirske kraljevine, kar pa je bilo v tem času in z ozirom na kraj sestanka absurd (bivše Napoleonove Ilirske province in potem avstrijsko Ilirsko kraljestvo niso vključevali štajerskih Slovencev!). Prevladal je Eirspielerjev predlog o notranjeavstrijski deželni skupini (Kranjska, Koroška, Štajerska in Primorska). Vsaka dežela naj bi imela svoj deželni zbor, sestavljen iz poslancev narodov, ki žive v deželi na osnovi narodnostnih kurij. Skupne zadeve pa bi reševal skupni parlament notranjeavstrijske skupine. Narodne zadeve vsake narodnosti pa bi reševali poslanci iste narodnosti iz vseh dežel. Mariborski program je hotel rešiti problem zedinjenja Slovencev, ne da bi kršili načelo nedeljivosti dežel, ki je bilo tako ljubo štajerskim in koroškim Nemcem. Program sta znanstveno utemeljevala Peter Hitzinger v Novicah in Peter Radics v Triglavu, nemško pisanem slovenskem časopisu v Ljubljani. Toda kmalu se je izkazalo, da za notranjeavstrijske Nemce novi program ni bil nič bolj vabljiv kot ZS in tudi pri Slovencih samih ni naletel na splošno odobravanje.

Medtem se kolo zgodovine premika nezadržno dalje. Izbruhnila je prusko - avstrijska vojna, v kateri stopi tudi Italija kot pruski zaveznik. Poslednice za Avstrijo so hude. Prusiji mora prepustiti vodilno vlogo v Nemški zvezi, Italiji pa izročiti Benečijo. S tem pa je bilo približno 40.000 Slovencev odtrganih od svojih rojakov in se je znašlo v novi državi. S preureditvijo avstrijskega cesarstva v Avstro-Ogrsko pa se je bilo še kakih sto tisoč Slovencev v Prekmurju in Beli krajini znašlo izven avstrijske polovice in izročeno madžarskemu gospostvu. Deželni razkosanosti se je pridružila še notranja, hujša, državna razkosanost. Možnosti za ZS postajajo vse težje, če že ne nemogoče. Z dualizmom pa je bila še posebno prizadeta misel o slovensko - hrvaški vzajemnosti.

Slovenci po letu 1867

Dualizem je pomenil hud udarec vsem tistim političnim koncepcijam, ki so računale na enakopravnost narodov v monarhiji. Razdelitev oblasti med Nemce in Madžare pa je utrdila in podaljšala možnost nadaljnjega narodnostnega zatiranja, ne samo pri Slovencih in Hrvatih marveč tudi pri vseh ostalih Slovanih v državi in tudi pri Italijanih, ki so še ostali v Avstro - Ogrski.

Volitve v deželne zbore na Slovenskem so ob tej priliki izpadle povoljno. Tako so bili na Štajerskem v slovenskih kmečkih okrajih izvoljeni samo slovenski kandidati, enako tudi na Goriškem, največji uspeh pa je bil zabeležen na Kranjskem. V nepopisnem navdušenju je pisal dr. Valentin Zarnik v Novicah, da bodo ostali dnevi teh volite «z zlatimi črkami zapisani v naši zgodovini» in pristavlja: «Zdaj šele moremo prosto dihati, zdaj šele smemo reči, da je slovenski narod v resnici na svetu, da živi, da se zrelo politično giblje in da nismo samo narodopisni pojem». Celo v močno ogroženi Koroški sta se dobro afirmirala Einspieler v Celovcu in Pucher v Beljaku.

Belcredi je moral kmalu odstopiti vladno predsedstvo Beustu, kateri je dobil od krone vsa pooblastila, da se dualizem sprejme v cislitvanski konstituanti kot gotovo dejstvo. Zaman so si avstrijski federalisti prizadevali, da bi ga onemogočili. Čehi so se odločili proti volitvam v državni zbor in računajo tudi na podporo ostalih. Toda tudi Beust ni ostal križem rok. Najprej je pridobil Poljake, s tem da jim je obljubil široko avtonomijo. Slovenci sprva slede Čehom in slovenska večina v kranjskem deželnem zboru je poslala cesarju adreso, v kateri odreka bodočemu državnemu zboru ustavnost in cesarja obvešča, da kranjski deželni zbor ne bo volil vanj. Cesar pa je v odgovor s patentom 1. marca zbor razpustil in razpisal nove volitve na Kranjskem za konec istega meseca. Volitve so vsled močnega nemškega pritiska izpadle nekoliko slabše kot prejšnje, a so bile še vedno uspešne. Novice so ob tej priliki zapisale: «Zmaga je večja kot sprva, ako bo treba desetkrat voliti, bomo volili desetkrat tako!» V Ljubljani zavlada živahno narodno in protinemško vzdušje. Slovensko časopisje je dajalo nenavadno velik pomen vseslovanski etnografski razstavi v Moskvi. Udeleženec te razstave, Matija Majar, je v tem letu izdal svojo rusko slovnico. V Ljubljani je bilo tedaj slišati peti rusko himno, kar pa je dajalo nemškemu časopisju povod za še ostrejše stališče proti Slovencem.

Toda medtem ko se je med ljudstvom krepil odporni narodni duh, se je slovensko politično vodstvo vse bolj odtegovalo od tega vzdušja in vdajalo oportunizmu. Pojavilo se je vprašanje, ali naj Slovenci sledijo Čehom in se vzdržijo volitev v državni zbor, potem ko so se Poljaki že izneverili federalistom. Prevladal je oportunizem. Kranjska slovenska delegacija je šla v državni zbor in Svetec je pred odhodom na Dunaj pisal Vošnjaku: «V sedanjih silovitih in brezpostavnih Beustovih časih kaže bolj po lahko stopati, da si vsej deželni zbor ohranimo in da ga ne izpostavimo novi nevarnosti. Zato se mi vidi pametneje, da se šibi enako viharju upognjemo, raje nego, da bi nas, ko bi se ustavljali, prelomil.»

Skromno obiskani državni zbor se je sestal 22. maja. Slovenci so ob tej priliki predložili Beustu sledeče zahteve: razširjeno deželno avtonomijo, enakopravnost slovenščine v šolah in uradih, slovenske uradnike in sodnike in nekaj drugih zahtev. Pri adresni debati dne 3. junija sta se Toman in Svetec ravnala po Riegerovem navodilu, govorila zoper adreso nemške dualistične večine. Toda pri glasovanju so vsi slovenski predstavniki glasovali zanjo. Dejanje slovenskih poslancev je bilo nepričakovano in neznaslišano. Sprožilo je velikansko negodovanje in razburjenje v domovini in pri ostalih Slovanih. Celo konservativnega Bleiweisa je ta korak «osupnil», čeprav je v Novicah opravičeval njihovo dejanje.

Oportunistično in nepremišljeno stališče slovenskih prvakov, ki so sklonili tilnik pred Beustom in glasovali za dualizem, je vzdramilo «mladoslovensko» generacijo, ki postane za kratko dobo nosilec nove politične dejavnosti. Ta je postala nosilec ideje slovenskega naroda, ki se je zasvetlikala nekaterim odličnejšim slovenskim možem v času «pomladi narodov» leta 1848, ideja, ki se je upala po prestanem desetletju Bachovega absolutizma v vsej pohlevnosti oglasiti v zadnjem stavku slovenske spomenice Schmerlingu l. 1861, ideja, ki se je v vsenarodni debati očiščevala l. 1866. Ta ideja je bila ideja zedinjene Slovenije, zedinjene po izbrisu vseh meja historičnega prava in zarisana po edinih mejah, zapisanih v grudo po narodu, njegovem tisočletnem delu in njegovi historični eksistenci, ideja Slovenije zedinjene po prirodnem pravu (kot ugotavlja literarni zgodovinar Ivan Prijatelj).

V Slovenskem narodu, glasilu «mladoslovencev», ki je začel izhajati aprila leta 1868, zasledimo naslednje misli, ki jih smemo tolmačiti kot smernice «mladoslovenskega programa»: Zbrišimo krivično nam zgodovinsko pravo in nadomestimo vso preteklost z živo, krepko narodno utripajočo sedanjostjo, namesto na Dunaj moledovat drobtinic, hodimo rajši v narodu budit narodno zavednost, in na usta izbujenega samozavestnega naroda, naslonjeni na ostalo slovanstvo, bomo nekoč ob kritični uri Avstrije lahko posegli po samoodločbi.» Ob drugi priliki ni izrekel nezaupanje samo Beustu, ampak tudi slovenskim poslancem. «Beust je ondan en košček železnice od Državnega zbora izprosil Kranjskim Slovencem (Kakor bi ranjki Prešeren dejal, za peseta kruha kos, da lajal več ne bo), toda nikdar bi ne smeli zaradi te železnice in bogega abecednika pustiti Čehe na cedilu». Beust je namreč Tomanu obljubil gradnjo gorenjske železnice kot plačilo za glasovanje slovenskih poslancev za dualizem. Časopis še ironično pripominja: «Morda nam bodo res še kaj malega dali od vlade, postavim zraven abecednika še katekizem, ali ne smemo preveč zaupati, pazite, da ne pozabimo slovanstva. Timeo Danaos!». Pisec teh člankov je bil Josip Jurčič, ki je časopis tudi urejeval, se zavzemal za načelno politiko, ki je imela za cilj prav zedinje. Slovenijo, kajti po njegovih besedah «izgubiti nimamo ničesar, ker ničesar nimamo. Dobiti nam je mogoče vse . . . Bolje je, da kot narod začnemo boj za pravično reč in v tem boju poginemo kot Saturnovi otroci, kakor da poginemo brez boja v strahopetnosti!». Jurčičeve misli so jasne in koncizne ter ne potrebujejo nobenega pojasnila ali dodatka.

V zakonodajnih zborih sta dala prvič javnega duška tej ideji slovenska poslanca v štajerskem deželnem zboru Herman in Vošnjak. 9. sept. 1868 je Herman v Gradcu takole govoril: «. . . v tem deželnem zboru ne bomo slovenski poslanci nikdar nič dosegli . . . Gospoda moja, temu zlu se ne pride prej v okom, predno se Slovenci ne ločijo od vas in se ne združijo vsi v eno celoto.» Podobno je govoril tudi dr. Vošnjak. Vložena je bila tudi interpelacija z zahtevo po uresničitvi slovenskih zahtev po enakopravnosti v šoli in uradih in obvezno znanje slovenskega jezika pri uradnikih, ki službujejo na Slovenskem.

Slovenska Štajerska je navdušeno pozdravila zahteve svojih predstavnikov. Herman in Vošnjak sta dobivala brzojavne čestitke ne samo s Slovenskega, marveč celo iz Češke. Graški deželni zbor dobiva iz slovenske Štajerske veliko prošenj za enakopravnost slovenščine in za ZS.

Interpelacijo o enakopravnosti slovenščine v uradih in šolah je obravnaval tudi goriški deželni zbor. Realnejše izglede za uresničevanje postavljenih zahtev pa je imel nedvomno kranjski deželni zbor, odkoder bi morala iziti najbolj radikalna zahteva po zedinjeni Sloveniji. V veliko presenečenje in razočaranje pa ni prišlo tu do nikake interpelacije in nikakega predloga. Samo Bleiweis je v svojem poročilu o težkem stanju primorskih in štajerskih Slovencev povedal: «Po vsem tem je tedaj želja po zedinjeni Sloveniji na vsako stran upravičena in ponavljala se bode ta želja tako dolgo, dokler ne bode več klic vpijočega v puščavi». V ostalem se je v kranjskem deželnem zboru govorilo o enakopravnosti slovenščine, o potrebi vsaj enega oddelka vseučilišča v Ljubljani, o potrebi po slovenski akademiji znanosti in umetnosti in o vlogi slovenščine na srednji šoli. Jurčič, ki je v tistem času poleg Levstika najpazljiveje sledil stopinjam slovenskih prvakov, je v Narodu ostro kritiziral kompromisarsko in oportunistično politiko staroslovencev.

Avantgardna vloga mladoslovencev se je pokazala zlasti v iniciativi za organiziranje taborov. Bila : to velika množična zborovanja na prostem. Njihovo prirejanje je omogočila prav tista decembrska ustava, proti kateri je bila njihova ost naperjena. Slovenski rodoljubi so hoteli s temi shodi predočiti narodu, vladi in ne nazadnje tudi slovenskim konservativnim prvakom, da prisluhnejo narodnim zahtevam, ali pa da se umaknejo s političnega pozornice. Njihov velikanski pomen je v celoti dognal že leta 1868 Valentin Zarnik, ko je v Novicah zapisal, da je stopil slovenski narod s tem dejanjem iz čitalniškega radovanja in rajanja prvikrat samostojno na politično polje. «Slovenski tabori! Kakor se spominjam te najkrasr iše dobe naše zgodovine, širi se mi srce od radosti in vselej na novo preživim ure vzvišenega narodnega navdušenja, katero je takrat prešinjalo govornike in tudi v preprostem narodu vzplamtevalo, ta je res v takih trenutkih pripravljen bil vse žrtvovati za narodne pravice» je zapisal v svojih spominih dr. Josip Vošnjak. Prvič po kmečkih uporih so se slovenske ljudske množice aktivno angažirale za družbenopolitične cilje in se zavestno zavzele za njihovo uresničevanje. Radikalizem, ki je prihajal do veljave na taborih, je bil predvsem nacionalne narave, socialen pa toliko, kolikor je še veljalo, da je bila gospoda tuja, ljudstvo pa slovensko. Zato je bilo taborsko gibanje narodnoosvobodilno in socialno obenem. Medtem ko se leta 1848, pa tudi leta 1861 in 1866 ni vedelo koliko ljudi med Slovenci se zavzema za slovenske politične zahteve (Bleiweis leta 1848 ni vedel odgovoriti na vprašanje nadvojvode Janeza, če so zahteve po zedinjeni Sloveniji tudi zahteve prebivalcev Štajerske, Koroške in drugih), se ob taborih ob masovni podpori zahteva zedinjena Slovenija. Predvsem so bili tabori neka vrsta plebiscita slovenskega prebivalstva Koroške, Štajerske, Kranjske in Primorske za združitev v eno samo politično enoto.

Čast za sklicanje prvega tabora je pripadla ljutomerski čitalnici. Priredili so ga 9. avgusta 1868 ob udeležbi kakih 7.000 obiskovalcev. Na njem je bila sprejeta resolucija z zahtevo po zedinjeni Sloveniji ter da postane slovenščina izključno uradni jezik na Slovenskem, ki se ga morajo vsi uradniki naučiti, in ki ga morajo čimprej vpeljati v osnovne in srednje šole kot učni jezik, nemščina pa naj bi ostala kot učni predmet. Ljutomerski tabor je bil najradikalnejši v svojih zahtevah tudi zato, ker je bilo slovensko ljudstvo na Štajerskem najbolj izpostavljeno raznarodovalnemu pritisku.

Velik uspeh ljutomerskega tabora je opogumil štajerske rodoljube, da so še v istem mesecu sklicali nov tabor za 6. september istega leta v Žalcu. Udeležilo se ga je še enkrat več obiskovalcev kot v Ljutomeru. Značilen je bil ob tej priliki govor dr. Valentina Zarnika, ko je med drugim poudaril: «Zemlja slovenska, na kateri prebivamo, je zemlja sveta. Zadnji ostanek le je več onega velcega slovenskega posestva, katero se je nekdaj raztezalo čez Gradec, Dunaj, Tirole itd., katerega pa smo zgubili dve tretjini, tako da imamo zdaj svojo granico že pri Muri. Zadnji sveti ostanek je torej, kar še imamo, držati ga moramo z vsemi močmi, da ne bodo nekdaj naši otroci rekli: Naši očetje so nam zapravili lepo deželo.»

Vzdramila se je tudi Koroška in sklican je bil tabor v Bistrico pri Pliberku, ki bi moral biti 29. septembra istega leta, a ga je vlada prepovedala, češ da zakon ne dovoljuje taborov v bližini Celovca, dokler tam zaseda deželni zbor. 17. oktobra je bil tabor v Šempasu pri Gorici, ki se ga je udeležilo 10.000 ljudi.

Značilno je dejstvo, da leta 1868 ni bil sklican noben tabor na Kranjskem. Toda na ostre kritike «mladih», zlasti Levstika, se zganejo tudi kranjski prvaki, da organizirajo prvi tabor 9. maja pri gračšini pesnika Vilharja na Kalcah. Največji slovenski tabor pa so sklicali v Vižmarjih pri Ljubljani, ki se ga je udeležila ogromna množica (30.000) iz Ljubljane, okolice, kakor tudi predstavnikov iz Štajerske, Goriške, Trsta in Istre.

Omeniti je še naslednje tabore: v Ormožu (8. avgusta 1869), kjer je župnik Božidar Raič zaključil svoj govor s priseganjem navzočih na zahteve govornika. Dr. Vošnjak pripoveduje: «Bil sem na mnogih taborih in shodih, pa takega splošnega navdušenja, kakor pri tem govoru, nisem doživel.» Leta 1870 so se zvrstili tabori v Tolminu, Sežani, Cerknici, pri Radgoni, Kubedu, Bistrici pri Pliberku, Zopračah na Koroškem in v Vipavi. Leta 1871 sta bila še tabora v Kastvu v Istri in Buhljah na Koroškem. Po daljšem presledku je bil leta 1878 sklican nov tabor, tokrat v Dolini, katerega stoto obletnico obhajamo letos.

Na mednarodnem prizorišču se je v tem vmesnem obdobju zgodilo marsikaj novega in pomembnega, kar je imelo svojo težo v političnem življenju habsburške monarhije in kar je neposredno ali posredno vplivalo tudi na slovenske razmere in na nadaljnje smernice slovenske politike. Nemogoče je na tem mestu strniti v bežen zaokrožen pregled, kar se je med tem presledkom zgodilo. Poznano je, da je francosko - pruska vojna v začetku sedemdesetih let privedla do ustanovitve novega nemškega cesarstva, ki je postajalo atraktivna sila tudi za avstrijske Nemce. Pri njih se pojavljajo celo stališča, da je Avstrija svojo vlogo odigrala ter naj se nemški predeli Avstrije priključijo k Nemčiji. Zagovorniki takih stališč pa seveda prištevajo slovensko ozemlje za «nemško». Tak «razpad» Avstrije bi bil za Slovence še hujša nesreča, ker bi njihova priključitev v homogeno nemško državo pomenila še hujšo germanizacijo in skorajšnjo nacionalno smrt. Iz bojazni pred novo nevarnostjo velike Nemčije iščejo Slovenci takih rešitev, ki bi jim bile učinkovite proti nemški pa tudi proti italijanski nevarnosti (Francosko - pruska vojna je namreč posredno vplivala tudi na italijanske razmere; Italijani so ob tej priliki zasedli Rim in napravili konec papeški posvetni državi. Z osvoboditvijo srednje Italije je postala odslej Italijanska kraljevina teritorialno enotna od Alp do Sicilije). Nemci smatrajo slovensko ozemlje za most na Jadran, zato ga je treba čimprej ponemčiti, Italijani pa kot odskočno desko za bodoče nosege na Balkan. Nemško - italijanska nevarnost je direktno ogrožala Slovence, toda bila je nevarna tudi ostalim južnim Slovanom.

8. nov. 1870 so se sestali slovenski in hrvatski politiki na predhodni sestanek v Sisku, kmalu zatem 1. dec. istega leta na prvi južnoslovanski kongres v Ljubljani ter je bil formuliran skupen program za dosego edinstva na legalen način. Seveda pa je bilo kočljivo vprašanje, kako to doseči, ali v avstrijskem, ali v ogrskem okviru? V ozadju tega je tičalo skrito vprašanje, kateri narodni element: srbski ali hrvatski bo tvoril kristalizacijsko jedro ali Piemont bodočega državno samostojnega južnega slovanstva.

Reševanje slovenskega vprašanja v povezavi z ostalimi južnimi Slovani ne ostaja le pobožna želja, ampak dobiva tudi vse večje izglede za uresničevanje, zlasti po avstrijski okupaciji Bosne in Hercegovine sredi leta 1878, torej le nekaj mesecev pred dolinskim taborom.

BENJAMIN SLAVEC

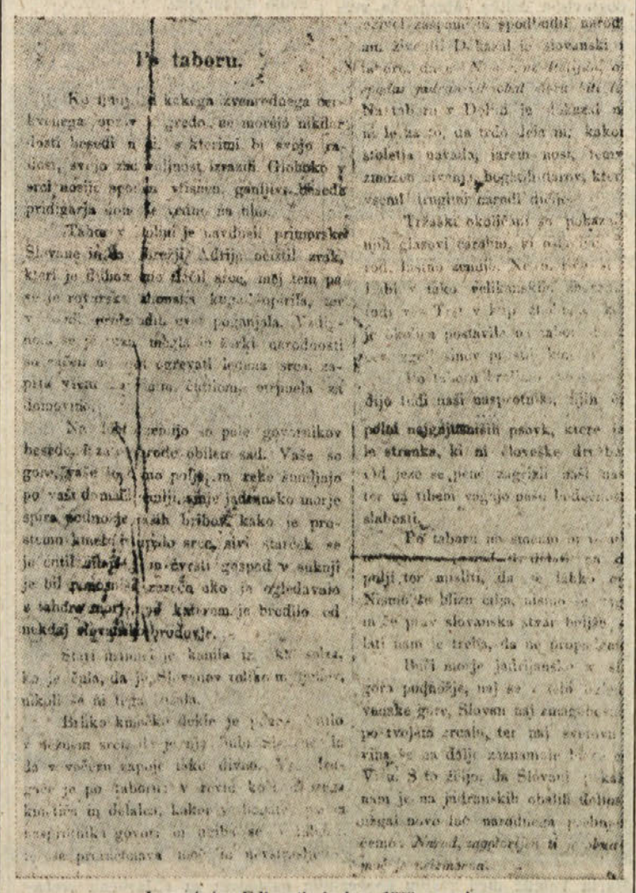

Izrezek iz «Edinosti» iz leta 1878 po taboru

PRAZNIK OBČINE PIRAN V SPOMIN NA USTANOVITEV MORNARICE IX. KORPUSA NOVJ

Pomorstvo in turizem nosilni panogi nadaljnjega razvoja piranske občine

Razgovor s predsednikom občinske skupščine Tonetom Mikelnom

Ob prazniku piranske občine, ki ga slave vsako leto 15. oktobra v spomin na ustanovitev mornariškega odreda IX. korpusa NOVJ, je naš sodelavec obiskal predsednika občinske skupščine Toneta Mikelna in mu zastavil nekaj vprašanj.

— Kako gledate na delegatski razvoj občine skozi razpravo in sklepe nedavnega posvetovanja predstavnikov slovenskih občin v Kopru?

— Vsakdanja praksa nam potrjuje, da pomeni uvedba delegatskega sistema resnično dograjevanje občine predvsem kot samoupravne skupnosti. Delegatski sistem v občini ne sestavljajo le skupščina in njej odgovorni organi, ampak tudi celotna delegatska baza, torej delovni ljudje v TOZD, delovnih, krajevnih in samoupravnih skupnostih ter družbenopolitičnih organizacijah. V delegatskem sistemu se iz dneva v dan bolj poglabljajo delegatski odnosi s tem, ko delavci v TOZD pridobivajo odločilno vlogo v celotnem sistemu samoupravnega in političnega odločanja v občini. To jim zagotavlja njihova neodtujljiva pravica, da odločajo o celotnem dohodku v TOZD.

Tudi za naše krajevne skupnosti v občini lahko mirno rečemo, da so zelo pomemben dejavnik pri razvijanju in utrjevanju občine kot samoupravne skupnosti. Isto lahko rečemo za občinske samoupravne interesne skupnosti.

Ko opisujemo naše dosežke oziroma novo kvaliteto v razvoju občine kot samoupravne skupnosti, v katero prehajamo od uvedbe delegatskega sistema in delegatskih razmerij v letu 1974, pa ne nameravamo zatrjevati, da smo na tem področju vse dogradili. Zavedamo se namreč, da dograditev občine po naši ustavni zamisli kot komune z dvojnim značajem, torej kot samoupravne skupnosti in kot temeljne družbenopolitične skupnosti, terja daljši proces. Vendar z vsakodnevnim zavestnim in prizadevnim delovanjem spoznavamo tudi razne slabosti, ki jih z novimi metodami in prijemi organizirano, s skupnimi močmi postopoma odpravljamo.

Ko poskušamo primerjati delegatski razvoj naše občine z drugimi občinami na slovenskem prostoru, lahko rečemo, da ne ugotovimo bistvenih razlik. To pomeni, da tudi na tem področju živimo s časom na celotnem slovenskem prostoru.

Sklepi, sprejeti na nedavni skupščini skupnosti slovenskih občin v Kopru (novinar z njimi razpolaga), so v celoti aktualni tudi za nadaljnji razvoj naše občine. Zato si že prizadevamo in si bomo tudi v nadalje, zlasti skozi naše programe in plane dela na celi črti, torej od TOZD, zborov skupščine in njenih organov, krajevnih skupnosti, samoupravnih interesnih skupnosti, DPO, da jih bomo v okviru realnih možnosti izvrševali in s tem dograjevali delegatsko občino — komuno kot samoupravno skupnost in temeljno družbenopolitično skupnost.

— V pomorstvu, kot nosilni gospodarski panogi občine se je marsikaj premaknilo naprej, v celoti pa še zmeraj ne moremo biti zadovoljni. Tu mislim predvsem na uresničevanje piranskega sporazuma, ki bi moral predstavljati začetek širokega sodelovanja med jugoslovanskimi podjetji pomorskega gospodarstva?

— Splošna plovba Piran je v zadnjih nekaj letih z nakupom devetih ladij povečala zmogljivosti ladjevja za preko 75 odst. S sodobnimi polkontejnerskimi ladjami je začela z uvajanjem nove tehnologije pomorskega transporta. Izrazito izvozno usmerjena delovna organizacija, ki s svojim poslovanjem v celoti deluje na mednarodnem pomorskem tržišču, bo v letošnjem letu ustvarila že okrog 100 milijonov deviznega priliva.

Razmere na svetovnem pomorskem tržišču, ki so že več let sila neugodne, se seveda odražajo tudi v trenutnih gospodarskih težavah našega edinega pomorskega prevoznika. Zato je danes, še bolj kot je bilo včeraj, jasno, da bodo sedanje težave lahko odpravljene z nadaljnjim še hitrejšim izvajanjem srednjeročnega razvojnega programa in dejanskim uresničevanjem sprejetih, vendar zaenkrat še neizvajanih elementarnih družbeno-ekonomskih ukrepov, ki so naravnani na zagotavljanje enakopravnejšega nastopanja jugoslovanskih ladijskih prevoznikov na zahtevnem mednarodnem trgu. Hitrejši nadaljnji razvoj je nujen, kajti z ladjami, ki so stare že preko 18 let, takih pa ima Splošna plovba kar četrtino, ne more uspešno poslovati v vse bolj ostri konkurenci.

«Piranski sporazum», ki je bil podpisan junija 1976 med ladjarskimi in ladjedelniškimi delovnimi organizacijami Jugoslavije, ne more dobiti pričakovane življenjske moči vse dotlej, dokler bo domači ladjar postavljen glede cene in kreditnih pogojev v bistveno slabši položaj od tujega. Nadaljnja prizadevanja bi bilo treba usmeriti v odpravljanje teh razlik in to ne glede na republiške meje.

Modernizacijo flote pa je treba v takih tržnih pogojih kot vladajo danes, zagotoviti z obsežnejšimi nakupi manjših rabljenih ladij, ki bi tudi v teh razmerah lahko zagotavljale uspešno poslovanje.

— Za nami je bogata bera glavne turistične sezone, pa tudi od posezone si mnogo obetamo. Vendar se takoj postavlja vprašanje, kako izkoristiti letošnje izkušnje za popestritev turističnih uslug, saj kljub uspehom obstajajo možnosti za večje učinke?

— Res je letošnja turistična sezona uspešnejša od lanske in tudi obeti za posezono so dobri; v veliki meri zaradi dobrega dela delavcev v turističnem gospodarstvu in dobrih priprav na sezono. Vendar pa z rezultati v celoti ne moremo biti zadovoljni. Ugotavljamo lahko, da ciljev, ki smo jih zastavili v srednjeročnem programu razvoja za obdobje 1976 - 1980, ne dosegamo; tako kar zadeva investicij v nove turistične kapacitete kot tudi finančnega obsega turističnega prometa. Odločneje bomo morali preseči še vedno močno prisotno razdrobljenost turističnega gospodarstva, spodbuditi sodelovanje ter povezovanje v širši regiji in med regijami ter izhajajoč iz dohodkovnih povezav glede na mnogostranski učinek turizma v drugih gospodarskih dejavnostih, poiskati nove oblike združevanja dela in sredstev.

Novi programi in investicije so usmerjene zlasti v izgradnjo infrastrukture, ki ni dvignila raven naše turistične ponudbe, jo obogatila z novimi oblikami, ki so na turističnem tržišču vse bolj iskane (letalstvo, športno-rekreacijske dejavnosti) in omogočila večjo rentabilnost že zgrajenih turističnih kapacitet.

V naši občini sta v izgradnji dva takšna pomembna objekta — letališče v Sečovljah, ki smo ga odprli pred kratkim in športno-rekreacijski center v Luciji, v okviru katerega je že usposobljen del športno-turistične luke.

Posebej velja opozoriti tudi na najširši kulturni pomen turizma. Ob široki odprtosti naših meja in gostoljubnosti naših ljudi moramo turistom omogočiti spoznavanje bogate kulturne dediščine jugoslovanskih narodov in narodnosti ter dosežkov, ki smo jih dosegli pri izgradnji humanih, socialističnih odnosov.

— Za konec še vprašanje: kako si predstavljate sodelovanje vseh delovnih ljudi in občanov pri napredku občine in kakšna naj bi bila v tem smislu vaša želja ob občinskem prazniku?

— Vprašanje je vsekakor zelo kompleksno in široko. Zato bo moj odgovor nanj, glede na odmerjeni prostor, gotovo skromen.

Naj začnem z delovnimi ljudmi v združenem delu, predvsem v materialni proizvodnji.

Odprava odtujenosti posameznega delavca pomeni nesporno odpravo odtujenosti vseh delavcev. Z drugimi besedami slehern delavec naj pri opravljanju dela in nalog da od sebe po svojih sposobnostih in naj v polni meri, ki je z ustavo zajamčena, sodeluje in soodloča pri razpolaganju z rezultati svojega dela. Torej poleg pridobljene politične moči naj se nenehno zavzema tudi za uveljavitev in razvijanje nove organizacije dela. Delavec v TOZD, delovni in drugi samoupravni skupnosti naj pri razpolaganju z ustvarjenim dohodkom vodi računa tudi o dogovorjenih in programiranih potrebah in interesih kraja, kjer prebiva sam in člani njegove družine, t.j. krajevne skupnosti, ter o dogovorjenih in programiranih potrebah delavcev v samoupravnih interesnih in drugih samoupravnih skupnostih, ki opravljajo določene storitve za normalno delo, življenje in razvoj občinske skupnosti.

Vsi delovni ljudje in občani v občinski skupnosti naj se po svojih sposobnostih, nagnjenostih še intenzivnejše kot doslej neposredno vključijo prek raznih samoupravnih skupnosti in samoupravnih organov v reševanje vprašanj in interesov, pomembnih za kraj in življenje človeka. Potrebe in njih prioritete naj bodo temeljiteje programirane. Programi posameznih organizacij in skupnosti pa usklajeni. Sprejemajo naj se na podlagi družbenega dogovarjanja in sporazumevanje. Različni interesi naj se prav tako usklajujejo in rešujejo z dogovarjanjem in sporazumevanjem.

Vsem delovnim ljudem in občanom naše občine iskreno čestitam ob našem prazniku in želim veliko delovnih uspehov in osebnega zadovoljstva.

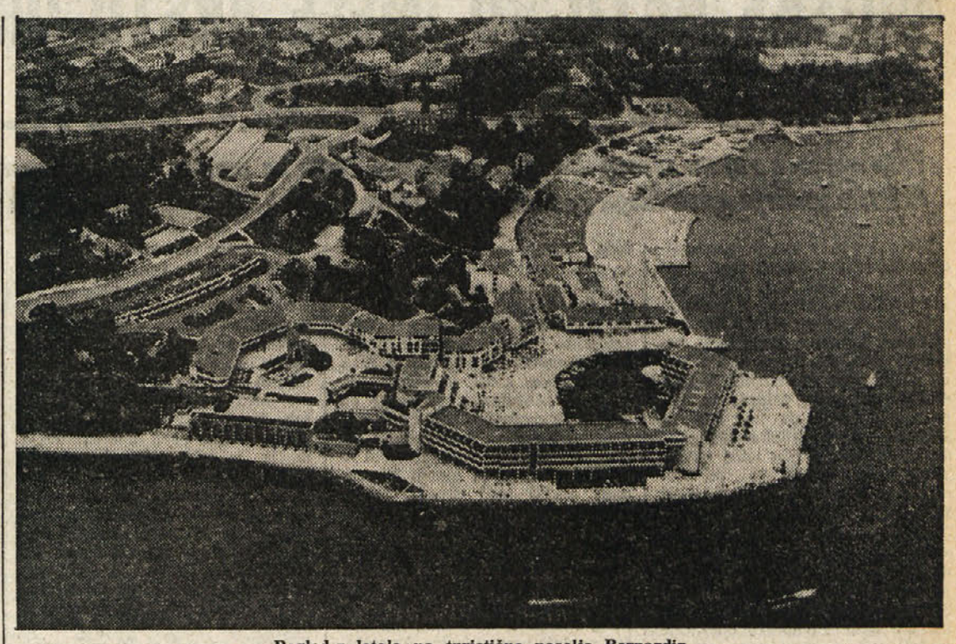

Pogled z letala na turistično naselje Bernardin

PANTOMIM ANDRES VALDES GOST NA ZAMEJSKIH ODRIH

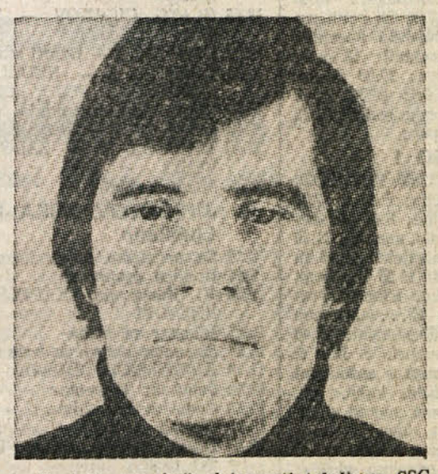

V okviru posebnih dejavnosti tržaškega SSG bo od ponedeljka, 16. t.m. do vključno 28. t.m., gostoval na Tržaškem in Goriškem priznani pantomimik Andres Valdes.

Andres Valdes, se je rodil v Havani, Kuba. Prvič je nastopil pred številnimi gledalci v četrtem letu starosti kot plesalec v cirkusu. Za tem se njegovo sodelovanje v ansamblih pred publiko ni ustavilo: nastopil je v otroških prireditvah s trdno odločitvijo, da je bila smer njegovega življenjskega dela že izbrana. Po končani igralski akademiji je postal plesalec-igralec in leta 1954 je odpotoval v Meksiko z željo in upi, da ga bodo tudi tukaj gledalci sprejeli tako prisrčno kot v Kubi, kjer je leto dni vsak dan nastopal v izbrani televizijski oddaji. S pantomimo se je začel ukvarjati prav v Meksiku, ko je nastopal na filmu, televiziji in gledališču. Zelo znana je bila televizijska oddaja «Kubanske večerne», ki mu je prinesla ponudbo pogodbe za dva kratka filma za ameriško televizijo. Tako se je leta 1958 odpravil v Ameriko in nastopal tam tudi v ansamblu iz Kube kot komik.

Po poteku dveh let se je odločil za pot v Evropo. V Parizu, kjer je živel pet let, se je povsem posvetil pantomimi in mimu. Šolal se je pri največjem umetniku pantomime Etiennu Decrouxu, ki je bil profesor svetovno znanega mojstra pantomime Marcela Marceaua. V času med bivanjem v Parizu je gostoval v Belgiji, Italiji in Švici.

Leta 1962 je zastopal Francijo na internacionalnem festivalu za pantomimo v Berlinu.

1963. nastopi v theatre L'alnambra v Parizu in v spectacle experimental du clavier v Parizu. Od leta 1964 živi Andres Valdes v Ljubljani.

ADRIJAN RUSTJA

NAJVEČJE SLOVENSKO TURISTIČNO SREDIŠČE SE ODPIRA SVETU

Portorož še bolj svetovljanski

Za sečoveljskim letališčem nared še ena prvih sodobnejših marin v državi - Kopica načrtov za bodoče

PORTOROŽ . . .

Največje slovensko turistično središče, Portorož, odpira precej na široko vrata bodočemu razvoju, prav tako, kot tudi pridno zajema tisto, kar ponuja vsakdan.

Za zgrajenim letališčem v Sečovljah, ki bo služilo turističnim in športnim namenom in o katerem smo že poročali, je središče bogatejše še za eno, prav tako pomembno pridobitev. Na opuščenih solinah v Luciji je namreč zraslo prvo sodobnejše opremljeno športno - turistično pristanišče pri nas, ki bo lahko privabilo tudi obiskovalce iz tako imenovane «višje kategorije». Takšnim turistom radi tudi porečemo gostje z globljim žepom, vsekakor pa so to gostje, ki na dopustu ob slovenskem delu Jadrana ne varčujejo svojih prihrankov, niti ne vračajo praznih steklenic v trgovine in čakajo na vrnjeno kavcijo, marveč so resnično prišli porabiti za dopust odmerjene denarje.

O portoroški marini je več ali manj vse jasno: 240 privezov za plovila dolga med 6 in 15 metri, priključki za telefon, električno, vodo, z morske strani urejeno kopališče, v kratkem pa bo obiskovalce pričakalo tudi dvigalo za dviganje in spuščanje plovil v morje, pa ploščad za plovila in podobno. Poznavalci vedo povedati, da je «minimarina», ki ji zaenkrat manjka še bencinska črpalka, manjša trgovina in kakšen manjši servis, nekaj boljše urejenega in opremljenega v širšem prostoru. Sploh so Portorožani že nekam navajeni, da pri urejanju in gradnji dosežejo zgornjo mejo in kategorijo, kar sicer poseg nekoliko podraži, mu pa zato neprimerno podaljša življenjsko dobo.

Bodočnost: zaokroženo turistično središče

Načrti za nekdanje soline v Luciji pa se tu ne ustavijo. Potem, ko je investitor, Turistično hotelsko podjetje Portorož, plačal za marino nekaj več kot 30 milijonov dinarjev, je z izvajalci že podpisal pogodbe za nadaljevanje del. Nadaljevanje pa pomeni ureditev kanala Fažan, kjer bo dovolj prostora za brezplačno «parkiranje» plovil domačinov, prav tako sta predvideni dve cestni povezavi do marine, ureditev večjega parkirišča in ploščadi, na celotno območje pa je treba tudi napeljati električno, vodo, urediti kanalizacijsko mrežo in ga hortikulturno polepšati. Za vse posege bo že omenjeni investitor odštel nadaljnjih 24 milijonov dinarjev.

Središče pa še naprej!

Dela na nekdanjih solinah, ki bodo poslej namenjene turizmu in športu, pa z napisanim ne bodo ponehala. Prav kmalu pride na vrsto dom vodnih športov za potrebe jadralcev, plavalcev in veslačev, v programu je tudi druga marina, kjer bodo lahko sprejeli 400 večjih plovil, po letu 1980 pa tudi športna dvorana, kjer bo prostora za 3 tisoč gledalcev. Na površinah bodo uredili nogometno in druga igrišča, pa še kaj. Pod to «še kaj» lahko sodi ureditev nekakšnega solinarskega muzeja na prostem, kjer nameravajo prikazati današnji in nekdanji način pridobivanja soli. Načrtovalci prav tako razmišljajo o konjih, ki bi bili na voljo stalnim obiskovalcem kot del turistične ponudbe kraja, na vrsto bodo prišle kopalne peščine in med njimi posebna za naturiste.

Načrtov je vsekakor dovolj. Sodeč po sedanjem zagonu, pred nami so namreč prvi končni turistični «izdelki», lahko sklepamo, da bomo najmanj čez 10 let pričakali v Portorožu urejeno turistično in športno središče, primerno za dnevno zabavo številnih obiskovalcev, domačih prebivalcev in za pripravljanje aktivnih športnikov.

Portorož bo tako h kongresnemu, zdravstvenemu turizmu in siceršnjemu dobremu obisku primaknil še možnost za športni turizem, ki je v silovitem razmahu. Središče s tako naravnim «značajem» pa bo potem lahko privabljalo obiskovalce različnih želja in različnega kova, vsakdo pa bo tu lahko prišel na svoj račun.

Portoroža se sicer drži nekaj svetovljanskega sijaja, ki ima zdaj večji, drugič spet manjši lesk. Znabiti, da mu bodo letališče, marina in zaokroženo turistično - športno središče utrdile trajen sloves uspešnosti.

ZORAN DEBENJAK

RAZGOVOR Z JURICO ČENARJEM, PRVIM PROFESIONALNIM UREDNIKOM GLASILA GRADIŠČANSKIH HRVATOV

Gradiščanski Hrvati enako kot koroški Slovenci

Vloga Hrvatskih novin v narodnostnem boju - Prizadevanja za radijske oddaje v hrvaščini iz deželnega studia v Železnem in za TV oddaje - Študentski dvomesečnik Novi glas - Založniška dejavnost

ŽELEZNO/EISENSTADT — Gradiščanski Hrvati, ko govorijo o neuresničenem 7. členu državne pogodbe, poudarjajo zlasti tri temeljna vprašanja: neurejeno šolstvo, slabe možnosti obveščanja za narodnost in o narodnosti ter zavlačevanje uvedbe hrvaščine v javne ustanove. Prav to jesen pa imamo občutek, da so naredili ravno v informativni dejavnosti pomemben napredek, čeprav moramo hkrati pribiti, da ne vsega kar bi morali imeti in kar bi bila republika Avstrija dolžna narediti za gradiščanske Hrvate.

Napredek je viden zlasti v Hrvatskih novinah, ki so dobile novega urednika **Jurico Čenarja,** donedavnega predsednika Hrvaškega akademskega kluba na Dunaju. Tako je postal Jurica Čenar v večstoletni zgodovini gradiščanskih Hrvatov prvi profesionalni narodnostno politični delavec, ki nadaljuje prizadevanja za urejanje narodnostnih vprašanj, kakor je to že počel kot dvakratni predsednik narodnostne študentske organizacije. Vse to so bili razlogi, da smo poprosili poklicnega kolega za nekoliko daljši pogovor, v katerem ne bo govora zgolj o informiranju, marveč želimo nekoliko širše poseči v sedanje razmere na narodnostno političnem področju Gradiščanske; pisali in pogovarjali se bomo o razmerah, ki jih je predsednik Hrvaškega kulturnega društva v Železnem doktor Ivo Müller označil kot stopnjo čakanja, vendar aktivnega in ne pasivnega čakanja.

— Zadnje čase posvečate na Gradiščanskem veliko pozornosti obveščanju v hrvaškem jeziku. Jurica Čenar, vi ste novinar - urednik Hrvatskih novin, prej pa ste bili predsednik Hrvaškega akademskega kluba na Dunaju. Razmere torej dobro poznate, zato bi vas najprej prosil, da pojasnite, čemu pravzaprav tolikšna pozornost obveščanju?

J. Čenar: «Pri obveščanju našega prebivalstva je najpomembnejše, da ga sproti seznanjamo z zahtevami, ki jih postavljamo vladi, da pišemo o trenutnih razmerah, ga obveščamo, kako potekajo razgovori o tem ali onem nerešenem vprašanju. Tako na primer, kako potekajo pogovori z avstrijsko radiotelevizijo, kako je s šolstvom in podobno. Pri vsem tem imajo sredstva obveščanja zelo pomembno vlogo, prebivalstvo pa seznanjamo samo prek Hrvatskih novin, ker nimamo drugih možnosti.»

— Kako je z novim konceptom Hrvatskih novin, ki ste jih omenili?

J. Čenar: «Novi osnutek v celoti še ni uresničen. Ker imamo boljše tehnične možnosti, za zdaj le preizkušamo. Prizadevamo si biti čimbolj informativni, novi koncept pa bomo uresničili najbrž v začetku prihodnjega leta.»

— Nekaj poizkusov je že bilo, po obliki in po vsebini?

J. Čenar: «Ocena je korektna, sicer pa je k temu pripomoglo tudi naključje. Prek Hrvatskih novin smo namreč izzvali vprašanje, kako bo z oddajami v hrvaškem jeziku iz deželnega radijskega studia. Prva je bila akcija z lepaki, ki so opozarjali, kako potrebne so oddaje za Hrvate; ta prizadevanja, da nadaljujemo v našem časniku. Uspelo nam je, da je bila tematika doslej objavljena tudi po radiu in na televiziji, o njej pa so pisali tudi osrednji Junajski časniki. Ravno zavoljo tega se zdaj precej razpravlja o uvedbi hrvaških radijskih oddaj.»

— Prav to sem mislil tudi vprašati — kako je s hrvaškimi oddajami iz deželnega studia tukaj v Železnem? Prva pobuda je bila dana že leta 1970, vendar so, kolikor vemo, takrat dejali, da hrvaške oddaje niso mogoče, ker Gradiščanski nima tehnične možnosti. Te možnosti od lani so, in kaj zdaj?

J. Čenar: «Najbrž je res zanimivo, da je zdajšnji intendant gradiščanskega studia Karl Hofer še pred kratkim izjavljal, da ne bo težav z uvedbo hrvaških oddaj, ko bo Gradiščanska imela svojo valovno dolžino. Menil je celo, da Hrvati morajo dobiti oddaje v svojem jeziku; toda medtem se je Karl Hofer odločil za koncept, ,az bi dejal, za asimilacijski koncept, ki sicer predvideva oddaje o Hrvatih, vendar v nemškem jeziku. To je že stara oblika, predlagana pred leti, ko so menili, da bi le nekatere dele teh oddaj prevedli tudi v hrvaški jezik. Mnenje sedanjega intendanta je, da bi imele zgolj hrvaške oddaje premalo poslušalcev in da bi poslušalci ugašali radijske sprejemnike zaradi teh oddaj.»

Jurica Čenar, novi urednik Hrvatskih novin

— Vendar se s tako obliko, da bi obveščali Hrvate v nemškem jeziku, najbrž gradiščanski Hrvati, pa tudi vi, ki delate v sredstvih obveščanja in organizacijah, ne boste mogli sprijazniti. Kolikor vemo, imate svoje predloge, kako oblikovati radijsk oddaje oziroma radijski program?

J. Čenar: «Da, imamo jih. Prvi predlog smo poslali avstrijski radioteleviziji že leta 1970, ko smo zahtevali štirinajst ur programa na teden. Zdaj si prizadevamo za oddaje, ki bi bile vsaj tako dolge, kot jih imajo koroški Slovenci. Oddaje naj bi pripravljala skupina v gradiščanskem studiu, v njej pa bi morali biti sodelavci iz narodnostnih vrst.»

— Potem bi obveščali o mednarodnih dogodkih, o domačih kulturnih dogodkih in o vsem, kar se tu na Gradiščanskem dogaja...

J. Čenar: «Da, in o športu, imeli bi otroške oddaje. Mislimo, da so potrebne tudi take oddaje, kakor jih predlaga Karl Hofer, da bi namreč nemško govoreče poslušalce seznanjali s položajem gradiščanskih Hrvatov. To bi moralo biti v drugem in ne manjšini primernem radijskem času; gre za povsem druga vprašanja kot je program, namenjen gradiščanskim Hrvatom.»

— Eno so informacije v hrvaškem jeziku, drugo pa so informacije o narodnosti za večinski narod. Toda ostaniva še pri tem vprašanju. Bi o veliki a[illegible], ki ste jo že omenili, povedali še kaj več. Bila je na Gradiščanskem in že tudi na Dunaju, kolikor vem?

J. Čenar: «Akcijo je organiziral komite za pravice gradiščanskih Hrvatov, podprla pa so jo vsa gradiščanska društva — s tem se je pravzaprav začela razprava o radiotelevizijskem programu. Sicer pa je komite za pravice gradiščanskih Hrvatov že pred dvema letoma plakate s podobno vsebino. Menimo, da je prišel čas, ko bo potrebno nekaj storiti, kajti manjšina ne more samo čakati in čakati na [illegible] inskega naroda. Tako ne doseže veliko.»

— Na Gradiš[illegible]skem pripravljate novo revijo POKUS. Ste vi tudi seznanjeni s tem?

J. Čenar: «Da, vem za to in menim, da gre za zelo zanimiv projekt, ker so nam ga ponudili nemško govoreči [illegible]rijci. Torej tisti, ki nimajo ravno veliko stikov z manjšino, a menijo, da ji je na kulturnem področju trebno pomagati. POKUS bo kulturnopolitična in družbenopolitična revija, ki bo na voljo v vseh gradiščanskih kioskih. S tem bomo nekako zapolnili praznino v naši založniški dejavnosti.»

— Tu boste objavljali prispevke, ki bolj pretehtano, z več dokumenti obravnavajo narodnostno življenje, narodnostno problematiko. Kaj pa študenti?

J. Čenar: «Tudi študenti so pripravili nov koncept svojega Novega glasa, ki je večkrat zašel v težave. Zdaj pripravljajo novo glasilo in prva številka bo kmalu izšla. Za začetek bo Novi glas izhajal kot dvomesečnik, če bo dobro sprejet, pa vsak mesec.»

— Pa za mlade, najmlajše?

J. Čenar: «Za najmlajše imamo v Hrvatskih novinah prilogo Radost, ki izhaja dobro leto, vendar ne dovolj uspešno. Mnogo bolje bi bilo, če bi Radost izhajala samostojno, ker bi ji lahže razširjali med mladimi kot na primer šolske knjige ali šolski list ter bi mu tako zagotovili tudi denar za nadaljnje izhajanje.»

— Če nekako strneva ta pogovor o informativni dejavnosti, bi nekaj povedala še o sodelavcih, o ljudeh, ki so bili pripravljeni ali pa so pripravljeni sodelovati pri časnikih, v tem, kar tukaj izdajate, pa še mogoče beseda o finančnem položaju?

J. Čenar: «S sodelavci imamo res precejšnje težave, najbrž tudi zato, ker je sedanja ekipa sodelavcev Hrvatskih novin sorazmerno stara. Premalo je svežih idej, zato imam zelo pomembno vlogo — iskati mlajše sodelavce. Menim, da jih je dovolj, le najti jih moram. Drugo vprašanje je seveda, kako je z materialnim položajem. Če bi jih bilo dovolj denarja, bi lahko naredili v našem tisku, tudi pri Hrvatskih novinah še mnogo več, lahko bi tiskali več knjig, želeli bi si posebne revije za kmetovalce, za mlajšo in starejšo generacijo.

Avstrija bi sicer morala podpirati manjšinski tisk že na temelju državne pogodbe, vendar se tudi tu ne drži svoje obveznosti. Ne daje nam tistih pravic, ki jih ima večinski narod. Žal, teh razmer ne vidi oziroma jih noče videti.

— Torej je vaše Tiskarsko društvo, ki nekako skrbi za izdajanje lista, za knjige, tudi v težkem finančnem položaju?

J. Čenar: «Na vsak način, saj se nenehno spopada s pomanjkanjem denarja. Ob 50-letnici smrti Mateja Meršiča - Miloradiča, če spomnim samo na en primer — smo izdali jubilejno zbirko, za katero smo porabili veliko denarja. To smo morali storiti, saj gre za celotni Miloradičev opus, zato pa smo hoče nočeš morali odtegniti denar drugim izdajam. Ali drugače rečeno: na voljo imamo določeno, seveda premajhno vsoto denarja, in če želimo založiti še kaj več, se moramo dogovoriti, da naš časnik določen čas ne bo izhajal na 12, ampak na 8 straneh. Tako seveda ne bo šlo dolgo in morali bomo najti kak izhod.»

Morali bomo - bodo najti kak izhod, če ponovimo za sogovornikom Jurico Čenarjem, kajti očitno se tudi gradiščanski Hrvati ne mislijo sprijazniti z usodo, ki jim jo želi vsiliti uradna politika, sedmojulijska zakonodaja in gradiščanski asimilanti. Vse, kar je bilo potrebno reči o informiranju, je razgrnil ta naš nekoliko daljši pogovor, pripišimo le, da se tudi matična domovina, Socialistična republika Hrvatska, zanima, kako rešujejo svoje, v tem primeru probleme informiranja na Gradiščanskem. V ta namen so na radiu Zagreb spremenili tudi koncept stalnih nedeljskih enournih oddaj «Za Hrvate v sosednjih državah» te[illegible] od 1. oktobra dalje polovico te oddaje namenjajo razmeram med gradiščanskimi Hrvati. Gre bolj za zasilno rešitev, dokler ne bodo imeli svojih oddaj iz Železnega.

ERNEST RUŽIČ

Izgradnjo rafinerije v Kopru začasno odložili

Izvršni organi obalnih občinskih skupščin in vodstvo družbenih političnih organizacij so v zadnjih tednih izčrpno obravnavali analizo izvajanja srednjeročnega plana razvoja obale v letih 1976 do 1978. Strokovne službe so na osnovi pripomb pripravile poročilo, ki je prišlo na dnevni red izvršnega sveta obalne skupnosti.

Osnovna ugotovitev je bila, da so gradnjo rafinerije v Kopru začasno odložili zaradi razlogov zunanje narave in da bo potrebno nastalo vrzel zapolniti z drugimi pobudami. V naslednjih dveh letih naj bi bil glavni poudarek na utrjevanju primarnega in sekundarnega sektorja gospodarstva. Večjo pozornost bodo posvetili tudi pomorskemu gospodarstvu (predvsem razvoju koprske luke in Splošne plovbe) ter turizmu. Prej kot so načrtovali, naj bi začeli z drugo fazo izgradnje turističnega naselja Bernardin.

Izredno slaba žetev soli

Sečoveljski solinarji so čez poletje pridelali le 2 tisoč ton soli, kar je 10 tisoč ton manj, kot so načrtovali. Vzrok je seveda v slabem vremenu. Sicer pa traja tako ali podobno stanje že nekaj let in izgradnja tovarne soli, kjer pridelek ne bi bil več odvisen od vremena, je zmeraj bolj aktualna. Prav zdaj potekajo pogovori o sofinansiranju tega objekta med Drogo in drugimi zainteresiranimi činitelji. Upamo, da bodo uspeli, predvsem pa, da bi rešili vprašanje urodnejših pogojev za najetje kreditov.

DA BI VOJAŠKI KROGI VZHODA IN ZAHODA OPRAVIČILI STROŠKE

VOJSKE NATO SO IMELE VRSTO OROŽNIH VAJ SOVJETI SO «OPAZOVALCE» GOSTILI Z VODKO

Vala orožnih vaj na severu Evrope - Sovjetske ladje se motajo med manevrskimi ladjami Zahoda
Prikrite grožnje ameriškega generala - Sovjeti vabijo zahodne opazovalce, a jih neradi puščajo na teren

Vtem ko se v krogih poznavalcev razmer v zadnjem času z zadovoljstvom ugotavlja, da bi moglo med ZDA in SZ v kratkem priti do sklenitve «SALT-2», kar posredno govori o manjšanju napetosti, smo na drugi strani priča neverjetno velikemu številu orožnih vaj, torej priprav za morebiten spopad, pa naj gre za obrambno ali napadalno akcijo. V okviru NATO je bilo letos neverjetno veliko orožnih vaj, pa tudi na drugi strani so se preizkušali v vojaških veščinah.

Na severu Norveške in na Danskem Jyllandu so imeli petnajstdnevne orožne vaje, pri katerih je sodelovalo 40 tisoč mornarjev, 200 vojnih plovil, 22 podmornic ter 800 letal. Pomorske operacije so bile zelo obsežne in sta pri teh sodelovali kar dve grupi letalonosilk. Te orožne vaje so imenovali «Poroka na severu». Toda to je bil le del mnogo širšega programa vojaških vaj NATO pod skupnim naslovom «Autumn Forge 78», v katerih je sodelovalo nad 300 tisoč vojakov z ustrezno pomorsko in letalsko silo. Orožne vaje so se v raznih oblikah in v večjih in manjših grupacijah zvrstile od severovzhodnega Atlantika pa vse do Rokavskega preliva.

Da bi si ustvarili približno sliko o obsegu in dinamiki teh orožnih vaj, bomo navedli nekaj podatkov:

Od 8. do 26. septembra je na otočju Julland ter v Zahodni Nemčiji in sicer v pokrajinah Schleswig - Hollstein bila velika akcija, v kateri je sodelovalo kakih 60 tisoč vojakov. Tem orožnim vajam so dali ime «Bold Guard», kar bi po naše pomenilo «Drzna straža». V istem času, torej od 8. do 24. septembra je v akciji «Griffon Galore», torej «Krepki Griffon» sodelovalo 6.500 vojakov, v akciji «Cold Fire» torej «Hladni ogenj» pa je preizkusilo svoje sposobnosti vojno letalstvo šestih članic NATO.

Preselimo se nekoliko proti vzhodu. V orožnih vajah «Blaue Donau» - «Plava Donava» je sodelovalo 40 tisoč vojakov in kot tam naslov orožnih vaj pove, so se vojske NATO umaknile z atlantskih obal v notranjost Zahodne Nemčije. V času od 18. do 23. septembra pa so v Zahodni Nemčiji imeli vaje pod naslovom «Certain Shield» torej «Varni ščit», pri katerih je sodelovalo 60 tisoč zahodnonemških, belgijskih, angleških in ameriških vojakov. V tem primeru je morda zanimivo navesti primer treh tankov in sedmih ameriških vojakov, ki so jih Američani med vajami ali bolje po vajah — pozabili in se je «izgublena» enota šele teden dni po končanih vajah vrnila na izhodišče in nato domov. Vaje «Certain Shield» so bile povezane z vajami «Reforger», ki naj bi označile «možnost vrnitve zahodne vojske v Nemčijo». Končno bomo navedli še orožne vaje z naslovom «Crested Cap», kar bi po naše pomenilo «Perjanica». Tu so preizkusili desant ali če hočemo hkrati desant in zračni most. V rekordnem času so namreč iz strateških rezerv ZDA prepeljali v Zahodno Evropo 13 tisoč vojakov in 48 letal vrste F-4E, torej znanih «fantomov» itd. Toda bolj kot ta akcija je bila v tem primeru pomembna akcija dobave streliva vojski na evropskem Zahodu, ker so prav tako v rekordnem času prepeljali 37 tisoč ton orožja, streliva in druge opreme in še 130 helikopterjev.

Lahko bi še navajali orožne vaje v manjših obsegih in nekaj tega je še na vrsti, to se pravi, da ves program orožnih vaj še ni zaključen. Če pa pogledamo to, kar se je doslej dogajalo, bomo ugotovili nekaj pomembnih «zanimivosti» ali podrobnosti:

Tako se je na nebu Zahodne Nemčije tokrat prvič pojavil prav v okviru manevrov «Hladen ogenj» veliki ameriški bombnik B-52, to se pravi tisti transportni bombnik, ki so ga Američani preverili v Vietnamu. Ne smemo pozabiti, da so Američani v Vietnamu prevažali z njim vojsko in vojno oskrbo, toda osnovni smoter tega letala je prinesti atomsko bombo na sovjetske cilje, seveda v primeru vojne. Gre namreč za letalo z izredno velikim radiusom. Letalo namreč more v enem samem nepreki-njenem poletu opraviti pot iz ZDA do Sovjetske zveze in nazaj.

Druga podrobnost: ko so se ob zaključku manevrov «Hladni ogenj» časnikarji srečalj z ameriškim generalom Aleksandrom Haigom v Neumünstru, je ta glavni komandant NATO med drugim rekel: «Naša zveza z vsem srcem podpira prepoved uporabe kemijskega orožja, toda če se ne doseže napredek v pogajanjih za prepoved tega orožja, bomo morali svoje mnenje spremeniti.» Kdor se le malo spominja Vietnama, mu takšna grožnja izzveni čudno. Američani so kemijsko orožje dodobra preverili v Vietnamu. To se pravi, da bi sedaj to kemijsko orožje morali še izpopolniti in ga napraviti še bolj strašno ... Čemu?

Med razne akcije jesenskih manevrov na zahodu Evrope spada tudi akcija «Jesenskega kovača 78», v kateri so skušali «izboljšati koordinacijo v taktiki in logistiki», to se pravi v oskrbi. Toda v navodilih glede te koordinacije je bilo rečeno, da gre za «krepitev Evrope v krizni situaciji», ki je nastala zaradi «narasle plime levičarskih sil, plime, ki je dosegla kritično točko, «tudi brez prodora rdečega sovražnika v smeri Atlantika». V tem primeru, kot vidimo, ne gre za vojaške vaje, ki bi bile vperjene proti potencialnemu jutrišnjemu vojaškemu nasprotniku — Sovjetski zvezi oziroma socialističnemu bloku, pač pa gre za pripravo za primer, če bi v zahodni Evropi napredni, oziroma levičarski elementi pridobili še več oblasti oziroma veljave v javnem in političnem življenju. To pa ni več vprašanje Pentagona in njegovih ožjih zavezni-kov.

In vendar strategom, ki so vse to pripravili in vodili, ni šlo vse tako, kot so računali, kajti po poročilih, ki so prišla s Shetlandskih otokov, so orožne vaje «Severna poroka» opazovali ali če hočemo spremljali Sovjeti z najmanj petnajstih ladij ter iz šestih podmornic. Med sovjetskimi vojnimi plovili, ki so se v času teh orožnih vaj «motale» okoli Shetlandskega otočja, je bila tudi raketna križarka «Admiral Makarov», posebna sovjetska letala pa so orožne vaje «nadzirala» iz zraka.

Še in še bi lahko navajali številke, ki bi prikazovale obseg teh orožnih vaj, pa tudi nadrobnosti, ki bi nakazovale nekatere zaskrbljujoče posebnosti, toda nedavno je neki znani italijanski politik in državnik govoril o 400 milijardah dolarjev, kolikor jih svet žrtvuje vsako leto za vojsko, ali kot temu tudi rečejo za varnost. In te strahotne stroške je treba na nek način opravičiti.

Letos zgodaj spomladi in v septembru pa so na nek način opravičevali svoj delež teh stroškov tudi sovjetski strategi ter strategi varšavskega pakta. In tudi tu so imeli v gosteh svoje potencialne nasprotnike ali sovražnike. Ko so v februarju letos Sovjeti priredili orožne vaje, so povabili v goste vojaške predstavnike NATO. In tudi v septembru, ko so imeli vaje na Kavkazu ter v bližini Minska, so tudi povabili opazovalce NATO. Neki novinar, ki je spremljal sovjetske orožne vaje in bil tudi v bližini gostov NATO, je med drugim zapisal:

«Razlikuje se gostoljubje, ki ga zahodne ali vzhodne dežele nudijo svojim gostom iz nasprotnikovega bloka. Opazovalcem NATO, ki so bili na orožnih vajah v Beli Rusiji, so nudili vse, kar so hoteli, predvsem pa veliko kaviarja in vodke. Ko pa so si zahodni opazovalci hoteli pobliže ogledati manevre, so jim nalili še več vodke in nakopičili še več kaviarja, tako da niso od orožnih vaj imeli nič.»

Sicer pa bi bilo vsako tako opazovanje nepotrebno odveč, ko pa vohunska služba deluje danes povsem drugače, veliko bolje in temeljiteje, saj smo pred nedavnim zvedeli, da ameriški vohunski satelit z višine 160 km ne opazi le vojaka v premiku, pač pa tudi veliko manjši predmet. Ko pa gre za premik enot, tankov, topov itd., ima ameriški satelit lahko delo. In enako velja za sovjetskega.

● Krleževa tragična komedija

(Nadaljevanje s 5. strani)

danjosti. Urbanu se vda bolj iz negotovosti in naveličanosti, kot zaradi neke notranje potrebe. Nikakor se ne želi odpovedati življenju, ki ji ga nudi Avrel. Slednjega je zaigral Livio Bogatec, podal je karikaturo salonskega umetnika, včasih preveč enosmerno in enostavno, to se je poznalo predvsem, ko je moral biti Avrel pijan. Bogatec je tragičnost Avrelove ničvrednosti večkrat zakril z «odprto» komičnostjo. Kljub temu Bogatčeve vloge ne gre ocenjevati negativno. V igri so nastopili še Nerina Švab (Fanny), Mira Sardoč (prva dama), Tanja Smotlak (druga dama), in Jožko Lukeš (gospod). Pri oceni igralcev moramo upoštevati, da so bile njihove negotovosti in večkratno podajanje klišejskih gest tudi sad negotove režije. Zadovoljivo sceno je izdelal Niko Matul, kostume pa je pripravila Ružica Nenadović - Sokolič, glasbo pa Aleksander Vodopivec.

Bruselj pripravlja velika slavja ob svoji 1000-letnici

Poleg več velikih razstav in prireditev bo tudi veliko športa

BRUSELJ — Prebivalci Bruslja pravijo, da je belgijsko glavno mesto prestolnica vsega sveta. In ta «prestolnica sveta» bo prihodnje leto slavila svoj veliki jubilej — 1000-letnico. Ustanovljena je bila namreč 979. leta.

V začetku so mislili, da bi bilo prav jubilej proslavili z velikim «ljudskim slavjem», vendar so se nato premislili, kot pravi bruseljski župan Pierre van Halteren, kajti «nabralo se je veliko manifestativnega programa, ki prekaša poprečje ljudske veselice in najavljenega je veliko tujega občinstva, saj računamo, da bo naše mesto obiskalo zelo veliko turistov».

Proslavljanje tisočletnice Bruslja se bo začelo v aprilu, ko bodo poromo postavili na oder Berliozovo «Faustovo pogubljenje». In to prireditev nameravajo pripraviti «v velikem stilu», saj bo sodelovalo na odru in pod odrom nič manj kot 400 ljudi. Toliko bo članov orkestra in zbora pri uprizoritvi opere. Zanimivo je pri tem še to, da bodo opero znanega francoskega skladatelja uprizorili v obeh jezikih, namreč v flamščini in francoščini in to pomešano, to se pravi, da ne bo uprizorjena opera enkrat v flamščini, drugič v francoščini, pač pa se bosta jezika med seboj «križala».

Kaj vse pride nato na vrsto, je za sedaj težko reči, vsekakor čaka stotisoče tujih turistov velikanska razstava z naslovom «Simbolizem sv. Mihaela», to se pravi razstava, ki bo povezana z bruseljskim zaščitnikom sv. Mihaelom. Zanimivo je, da bo razstava vsebovala tudi dele, ki so danes še po najrazličnejših muzejih sveta, tako da bodo posamezna olja prinesli tudi iz Sovjetske zveze, iz raznih delov Srednjega vzhoda, da ne govorimo o delih, ki jih bodo poslali Bruslju razne pinakoteke iz srednje Evrope. Obiskovalce Bruslja bo čakala tudi velikanska razstava stenskih preprog, med katerimi bo tudi nekaj znanih tovrstnih del, kot na primer «Maksimilijanovlov», ki ga bodo prinesli iz Francije in sicer iz pariškega Louvra.

Za ljubitelje športa je vredno omeniti to, da nameravajo prirediti vrsto mednarodnih športnih prireditev, med drugim tudi nogometni turnir, ki bo pripeljal v Belgijo najboljše nogometne enajsterice iz vse Evrope, kolesarska dirka po Franciji «Tour de France» pa bo imela eno etapo tudi v Bruslju.

Samo ob sebi se razume, da se bodo na to veliko slavje pripravili tudi belgijski gostinci, ki so nad pobudo navdušeni, kajti prav oni so v zadnjih letih doživljali nemajhno krizo, ker se je srednjeevropski in severnoevropski turizem pomaknil proti jugu, proti Sredozemlju in so njihove domače, belgijske zmogljivosti ostale slabo zasedene. Poleg tega pa je znano, da je Belgija zadnja leta imela malo tujih gostov tudi zaradi vedno višjih cen, saj je Bruselj najdražje mesto v Evropi.

Da so belgijski gostinci upravičeno nerazpoloženi nad sedanjostjo in navdušeni nad tem programom, nam govorita naslednja dva podatka: leta 1976 je obiskalo Bruselj 1.900.000 tujih turistov, v lanskem letu pa jih je bilo le 1.032.000. Kar so imeli v Bruslju pred dvajsetimi leti, torej 1958, svetovno razstavo, sloviti «Expo», ki se je dobro obnesla je razumljivo, da bi jim tudi letošnje slavje moglo prinesti več milijonov gostov, kar Bruselj s svojo zgodovino in s svojo današnjo stvarnostjo tudi zasluži.

Restavracija «DA FLEGO»
TRŽIČ (Monfalcone)
Ul. Bagni 39 Tel. (0481) 73389
Velika banketna dvorana: poroke, birme, obhajila ipd. Domača kuhinja z ribjimi specialitetami in divjačino. Veliko parkirišče.

POHIŠTVO
RENAR
OPČINE, Proseška 3
Telefon 212-255
Lastna obrtniška delavnica in prodajalna
Nudimo po ugodnih cenah: SPALNICE, KUHINJE, DNEVNE SOBE, SEDEŽNE GARNITURE, POSTELJICE IN POHIŠTVO ZA OTROKE, OTROŠKE VOZIČKE IN STAJICE.
Obiščite nas!

RADIO TELEVIZIJA

Nedelja, 15. oktobra 1978

TRST A

8.00, 11.00, 12.00, 14.00, 19.00 Poročila; 8.15 Dobro jutro; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Maša; 9.45 Nedliški zvon, oddaja o Benečiji; 10.15 Vedri zvoki; 10.30 Danes obiščemo Gabrje; 11.05 Mladinski oder; 11.35 Nabožna glasba; 12.15 Glasba po željah; 13.00 Ljudje pred mikrofonom; 13.20 Poslušajmo spet; 15.00 Nedeljsko popoldne: Napotki za filateliste, Šport in glasba; Prenosi z naših prireditev.

KOPER

6.30, 7.30, 10.30, 12.30, 13.30, 14.30, 20.30 Poročila; 6.05 - 7.00 Glasba za dobro jutro; 8.30 V nedeljo zjutraj z G. Pagano; 9.15 Skupina Libertas; 9.30 Plošče; 10.00 Z nami je; 10.15 Glasbeni portret; 10.40 Glasba in nasveti; 11.00 Dogodki in odmevi; 11.30 Kim, svet mladih; 12.00 Pogovor s poslušalci; 12.10 Glasba po željah; 12.40 Pičice na i; 14.00 Avto story; 14.33 Najpopularnejše popevke tedna; 15.00 Posebna oddaja iz Furlanije; 15.15 Onore al merito; 15.30 Folk in ne; 16.00 Jaz poslušam, ti poslušaš; 16.30 Sosednji kraji in ljudje; 16.50 in 17.45 Od hiše do hiše: Glasba po željah, Kmetijski nasveti, Gospodinjski kotiček, Humor; 17.30 Primorski dnevnik; 18.30 Nedelja na športnih igriščih; 20.00 Orkestralna panorama; 20.32 Rock party; 21.15 Majhna dela velikih mojstrov; 22.00 Plesna glasba.

RADIO 1

8.00, 10.10, 13.00, 17.00, 19.00 Poročila; 6.00 Glasbeno prebujenje; 6.30 Prostor za humor; 8.40 Naša zemlja; 9.10 Katoliški svet; 9.30 Maša; 10.20 V prvi vrsti; 10.30 Special: Nanni Loy; 11.45 Radio sballa; 13.30 Il Calderone, glasbeno - govorni program; 14.45 Bel papir; 15.50 Vse o nogometu, minuto za minuto; 17.05 Stadio quiz, nagradna oddaja; 18.25 Radio 1 za vsakogar; 19.30 Nabožna oddaja; 20.15 Don Pasquale, drama; 22.30 Rdeča plošča; 23.08 Lahko noč.

RADIO 2

7.30, 8.30, 9.30, 11.30, 12.30, 13.30, 16.55, 19.30 Poročila; 6.00 in 8.05 Neki drugi dan; 7.55 Succoth; 8.15 Danes je nedelja; 8.45 Videoflex; 9.35 Gran varietà z Domenicom Modugnom; 11.00 Ne, ni BBC!; 12.15 Revival; 12.45 Nagradna oddaja; 13.40 Romanca; 14.00 Popevke; 15.00 Nedelja v športu; 15.50 V nedeljo z nami; 17.00 Športna nedelja; 19.50 Franco Soprano: Opera '78; 22.40 Lahko noč Evropa.

LJUBLJANA

6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 19.00 Poročila; 6.15 Danes je nedelja; 7.15 Zdravo, tovariši vojaki!; 8.07 Radijska igra za otroke; 8.34 Skladbe za mladino; 9.05 Še pomnite, tovariši ...; 10.05 Kar znaš, to veljaš; 11.05 Pogovor s poslušalci; 11.15 Glasba po željah; 13.20 Za kmetijske proizvajalce; 13.45 Obisk pri orkestru Radia Hannover; 14.05 Nedeljsko popoldne; 17.50 Zabavna radijska igra; 19.35 Lahko noč, otroci!; 19.45 Glasbene razglednice; 20.00 V nedeljo zvečer; 22.20 Skupni program JRT; 23.05 Literarni nokturno; 23.15 Plesna glasba za vas; 00.05 Nočni program.

Ponedeljek, 16. oktobra 1978

TRST A

7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.30, 14.00, 15.30, 17.00, 18.00, 19.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro; 7.45 Pravljica za dobro jutro; 8.05 Prijateljsko iz studia 2; 9.05 V svetu jugoslovanske lahke glasbe; 9.30 Psihologija predšolskega otroka; 10.05 Koncert sredi jutra; 11.00 Odlomki iz Svevove proze; 11.35 Plošča dneva; 12.00 Kdo je na vrsti?; 12.10 Vesela glasba; 13.15 Naša pesem 1978; 13.35 Orkestri lahke glasbe; 14.10 Kulturna beležnica; 14.20 Glasbeni ping pong; 16.30 Glasbena panorama; 17.05 Mi in glasba: koncert violinista Črtomira Šiškoviča in pianistke Alison Lander; 18.05 Čas in družba; 18.20 Za ljubitelje operne glasbe.

KOPER

6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 18.30, 19.30, 20.30 Poročila; 6.05 - 7.00 Glasba za dobro jutro; 8.32 Orkestralne miniature; 9.15 Pianist Eumir Deodato in njegov orkester; 9.32 Plošče; 10.00 Z nami je...; 10.10 Življenje v šoli; 10.32 Glasbeni trenutek; 10.40 Glasba in nasveti; 11.00 Kim, svet mladih; 11.32 Poslušajmo jih skupaj; 12.00 Na prvi strani; 12.05 Glasba po željah; 14.00 Športne vesti; 14.10 Plošče; 14.33 Valčki, polke in mazurke; 15.20 Orkester Pino Presti; 15.40 Glasbeni odmor; 15.45 Onore al merito; 16.00 Pismo iz...; 16.05 La Vera Romagna; 16.40 Glasbeni notes; 17.00 Ob petih popoldne; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 Glasbeni cocktail; 18.35 Iz zborovskega arhiva; 20.00 Srečanje z našimi pevci; 20.32 Rock party; 21.00 Diskoteka sound; 21.32 Gremo gledat opero.

RADIO 1

7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00 Poročila; 6.00 in 7.30 Glasbeno prebujenje; 8.40 Glasbeni odmor; 9.00 Radio, anch'io; 11.30 Končno spet ponedeljek!; 12.05 in 13.30 Vi in jaz '78; 14.05 Glasbena oddaja; 14.30 Nekdo trka na vrata, povest; 15.05 E ... state con noi - s Furiom Bordonom; 16.40 Plošče; 17.05 Sestanek z Juli & Julie; 17.20 Srečanja s sodobnimi pisatelji; 17.50 Kdo, kako, kje, kdaj; 18.05 Glasbeni spored z Mino; 18.35 Castigat ridendo mores, satira; 19.30 Nabožna oddaja; 19.35 Iznajdba, ki ji pravimo plošča; 20.00 Evropski objektiv; 20.35 Zvočna kombinacija; 21.25 Cirano, radijska priredba.

LJUBLJANA

6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 15.00, 18.00, 19. Poročila; 6.20 Rekreacija; 6.50 Dobro jutro, otroci!; 7.30 Iz naših sporedov; 8.08 Glasbena matineja; 9.05 Ringaraja; 9.20 Pesnica za mlade risarje in pozdravi; 9.40 Vedre melodij 10.45 Turistični napotki; 11.03 Za vsakogar nekaj; 12.10 Veliki revijski orkestri 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Pihalne godbe; 13.30 Priporočajo vam...; 14.05 Primorska poje 14.30 Glasba po željah; 15.30 Glasbeni intermezzo; 15.45 Kulturna kronika; 16.00 «Vrtiljak»; 18.05 Izročila tisočletij; 18.25 Zvočni signali; 19.35 Lahko noč, otroci!; 19.45 Minute z ansamblom Milana Križana; 20.00 Kulturni globus; 20.10 Giacomo Puccini: «Gianni Schicchi»; 22.20 Popevke iz jugoslovanskih studiov.

Nedelja, 15. oktobra 1978

ITALIJANSKA TV
Prvi kanal

10.45 Maša
11.40 *Nedeljska srečanja*
13.00 DNEVNIK — OB 13. URI
13.30 DNEVNIK 1 — VESTI
14.00 V TEKU NEDELJE ...
14.15 *Športne vesti*
14.20 *Io e la Befana* — uvod
15.05 *Zgodbe starega Zahoda:* BILLYJEVO DEKLE — TV film
15.55 Športne vesti
16.45 *90. minuta:* NOGOMET
17.00 IO E LA BEFANA
18.10 *Športne vesti*
19.00 ITALIJANSKO NOGOMETNO PRVENSTVO
20.00 DNEVNIK
20.40 WILLIAM SHAKESPEARE — 4. epizoda
21.35 *Športna nedelja*
22.35 Napoved programa za prihodnje dni

Drugi kanal

12.30 Risani filmi!
13.00 DNEVNIK 2 — OB 13. URI
13.30 ONA DRUGA NEDELJA
15.15 DNEVNIK 2 — NEPOSREDNI ŠPORTNI PRENOSI
16.45 *Tom & Jerry* — risanke
16.55 DNEVNIK 2 — NEPOSREDNI ŠPORTNI PRENOSI
17.15 Napoved programa za prihodnje dni
17.25 *Bologna:* PIAZZA MAGGIORE, glasbena oddaja
18.15 *Italijansko nogometno prvenstvo*
18.55 ZLATO CIGANOV — TV film
19.50 DNEVNIK 2 — Odprti studio
20.00 DNEVNIK 2 — NEDELJA SPRINT
20.40 Stryx, glasbena oddaja
21.45 DNEVNIK 2 — DOSSIER
22.40 DNEVNIK 2 — ZADNJE VESTI
22.55 Mladi izvajalci

JUGOSLOVANSKA TV
Ljubljana

8.35 *Za nedeljsko dobro jutro*
9.05 Pregled programa
9.25 *V. Kovačević:* KAPELSKI KRESOVI
10.35 Nikogar ni doma
10.55 *Skrivnost pletenega koša*
11.30 KMETIJSKA ODDAJA
12.30 Šahovski komentar
14.40 Čudovita leta filma
15.05 *Okrogli svet*
15.25 *Dosje našega časa:* LETO 1954
16.40 *Nogomet:* DINAMO — HAJDUK
17.15 Športna poročila
17.20 SNEG NA KILIMANDŽARU, film
19.30 DNEVNIK
20.00 *J. Horvat:* MAČEK POD ČELADO, nadaljevanka
21.07 ČIČARIJA — dok. oddaja
21.40 DNEVNIK
21.55 Športni pregled

Koper

19.30 Otroški kotiček
20.00 *Na 27. kanalu*
20.15 STIČIŠČA
20.35 NAŠA MLADA LETA, film
22.00 Glasbena revija z ansamblom Bay City Rollars

Zagreb

13.45 *Črni biseri, film*
19.30 DNEVNIK
20.00 *Joža Horvat:* Maček pod čelado
21.05 KARAVANA: BEOGRAD
21.35 DNEVNIK
21.55 Športni pregled

Ponedeljek, 16. oktobra 1978

ITALIJANSKA TV
Prvi kanal

12.30 *Nova* - sodobne znanstvene raziskave
13.00 *Knjižne novosti*
13.25 Vremenska slika
13.30 DNEVNIK
14.00 *Posebna odd. iz parlamenta*
14.25 *Jezik za vsakogar:* Italijanščina
17.00 *Umetniki danes*
17.15 *Iz jazza v jazz*
18.00 *Argumenti*
18.30 *Glasovi iz temine*
18.50 Osmi dan
19.20 *Rottamopoli:* HIŠA NA DREVESU - TV film
19.45 Almanah in Vremenska slika
20.00 DNEVNIK
20.40 *Gregory Peck:* dogodivščine mirnega Američana CAPTAIN NEWMAN - film
Ob koncu DNEVNIK, *Danes v parlamentu in Vremenska slika*

Drugi kanal

12.30 Vidim, slišim, govorim
13.00 *Dnevnik 2* — OB 13. URI
13.30 *Vzgoja in dežele Program za mladino*
17.00 *Paddington*, risanka
17.05 *Deček Dominic* - TV film
17.30 Znanstveni dokumentarec
18.00 *Otroštvo danes*
18.30 *Iz parlamenta*
DNEVNIK 2 — ŠPORT
18.55 *Spaziolibero*
Programi pristopanja
19.10 *Potovanje okrog sveta v 80 dneh*, risani filmi
Vremenske napovedi
19.45 DNEVNIK 2 - ODPRTI STUDIO
20.40 *Močnejši spol*, nagradna oddaja
21.55 *Jerry Lewis show*, risani filmi
21.40 Zadnji jezdeci sveta
Indonezija - Sumba: otok konjev
22.30 *Protestantizem*
Ob koncu DNEVNIK 2 — Zadnje vesti

JUGOSLOVANSKA TV
Ljubljana

9.00, 10.00, 11.10, 15.00, 16.00 *TV v šoli*
Materinščina, Risanka, Zemljepis, Polja in travniki, Aluminij
17.30 Vrtec na obisku
17.40 *Čudovita leta filma*
18.05 Obzornik
18.15 *Temeljna organizacija združenega dela*
18.45 *Mladi za mlade*
19.15 Risanka
19.30 DNEVNIK
20.00 *I. Štivčić:* POGREBŠČINA, drama
21.30 *Kulturne diagonale*
22.10 DNEVNIK

Koper

20.00 Otroški kotiček
20.15 DNEVNIK
20.35 *Skrivnosti Jadrana:* Eksplozivi na dnu morja
21.05 *Proza na televiziji*
Andrej Hieng: NORI MALAR
22.00 *Baletni večer* z Nadeždo Pavlovo

Zagreb

19.30 DNEVNIK
20.00 TV DRAMA
21.30 Glasbeni trenutek
21.35 Panorama
22.20 DNEVNIK
22.35 *Dokumentarni film*

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA OD 17. DO 21. OKTOBRA 1978

TOREK, 17. okto'a

8.55 VIII. kongres Zveze združenj borcev Jugoslavije; 15.45 TV v šoli; 16.25 Šolska TV; 17.25 Radenci 78, I. del; 17.50 Obzornik; 18.00 Pisani svet; 18.35 Trimska televizija; 19.10 Risanka; 19.15 Cikcek; 19.30 Dnevnik; 20.00 Pogovor o ...; 20.55 A. N. Tolstoj: Trnova pot, nadaljevanka; 22.20 Dnevnik in kronika kongresa Zveze združenj borcev Jugoslavije.

KOPER

19.30 Odprta meja; 20.00 Otroški kotiček; 20.15 Dnevnik; 20.35 Aktualna tema: Jugoslavija in neuvrščeni; 21.30 Serijski film: Noči in dnevi; 22.10 Umetnost v Jugoslaviji; 22.40 Stevan Mokranjac: Rukoveti.

SREDA, 18. oktobra

8.30 in 10.00 TV v šoli; 17.00 Šahovski komentar; 17.30 Z besedo in sliko: Deklica Delfina in lisica Zvitorepka; 17.40 Poskočna domišljija; 18.05 Obzornik; 18.15 Modrovanja na kršju; 18.40 Naša pesem 78; 19.10 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.00 Film tedna: Sonce hijen; 21.50 Dnevnik in kronika kongresa Zveze združenj borcev Jugoslavije; 22.20 Razvoj popularne glasbe.

KOPER

20.00 Otroški kotiček; 20.15 Dnevnik; 20.35 Dan resnice, film; 22.05 Tekmovanje v nogometu za pokal Evrope.

ČETRTEK, 19. oktobra

8.55 Kongres Zveze združenj borcev Jugoslavije; 15.55 Šolska TV; 16.50 Obzornik; 17.00 Kronika kongresa Zveze združenj borcev Jugoslavije; 17.30 Risanka; 17.35 Trinajstletniki; 18.05 Profesor Baltazar, risanka; 18.15 Planine sveta: Atlas; 19.10 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 V živo: «Vaša gnada - kruh strada».

KOPER

20.00 Otroški kotiček; 20.15 Dnevnik; 20.35 Gusarji Južnih morij, film; 22.05 Samoupravljanje v Jugoslaviji; 22.30 Slovenski rock 77.

PETEK, 20. okt'a

9.00, 10.00 in 15.00 TV v šoli; 16.45 Šahovski komentar; 17.15 Velika predstava na dnu morja; 17.30 Norost Maje Skowron; 18.00 Obzornik; 18.10 Pevski tabor 78; 18.40 Izbira študija in poklica; 19.10 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.00 7+7, zabavno - glasbena oddaja; 21.05 Razgledi: Človek in kamen; 21.40 Dnevnik; 21.55 Baretta, serijski film.

KOPER

20.00 Otroški kotiček; 20.15 Dnevnik; 20.35 Samo bodočnost še nekaj velja, film; 22.05 Propagandno-dokumentarna oddaja: 22.20 16. festival planin iz Trenta: Dežela mogle in ognja, dok. film; 22.10 Glasbeni nokturno.

SOBOTA, 21. okto'a

8.05 Profesor Baltazar; 8.15 Vrtec na obisku; 8.25 Trinajstletniki; 8.55 Pisani svet; 9.30 Nasilje nad otroki; 10.05 Šopek z bodečo žico, nadaljevanka; 10.55 Velika šolska ura; 12.30 Trimska televizija; 15.55 Lisjak iz Bolstona, mlad. film; 17.35 Muppet show; 18.00 Obzornik; 18.10 Moč mladosti, reportaža; 19.10 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.00 F. Cialente: Camilla, nad.; 20.55 Moda za vas; 21.05 Ljubljenje, film; 22.30 Dnevnik.

KOPER

19.30 Otroški kotiček; 20.15 Dnevnik; 20.35 Pravniki v navzkrižnem ognju, TV film; 21.30 Dosje našega časa; 22.30 Zaljubljenca, filmska komedija.

MIŠKO KRANJEC

Nekoč bo lepše

(Dve povesti)

17.

«Štiri imam. Mnogo, kaj ne?» Prikimal je s smehljajem in dejal:

«Da po resnici povem — mnogo. Seveda, tu se ne da kaj storiti. Ne le dobra, temveč tudi hrabra mati ste. Veste, pri nas so mnoge stvari teoretično lepo rešene, človek bi dejal — najbolje! Praksa pa pri nas često šepa daleč za načeli. Socialna vprašanja, vse te sirote, reveže, onemogle, otroke prelagamo na prihodnost, govorimo pa, kot da je vse v najlepšem redu. Državni uradnik sem, moja plača ni blesteča, gotovo pa ni manjša od vaše z vsemi vašimi dokladami; pa je tudi moja slaba. Recimo, da kot inženir imam neke svoje potrebe, a danes je glavna potreba pri vseh — kruh, in prav bi bilo, da bi si mati, ki ima otroke, smela skuhati primerno kosilo. Zavidam vas sicer za otroke, za skrbi z njimi ne. Tam je treba poguma.» Za čas je prenehal, nato se je spet vrnil k začetni stvari: «Pravite, da še ni bilo tistega Kolmana? Seveda — če vas je videl tako z otroki obdarjeno vdovo! Prestrašil se je, kaj ne? Sem si kar mislil! Vendar se mi zdi pošten človek. Najbrž se ženi. Kar mislim si, kako ga je presunilo, da ženska, kakršna ste vi, in ki mu je gotovo ugajala, ima toliko otrok! Nekdaj smo moški bolehali na ženski poštenosti: ali je imela s kom kaj ali ne! Danes nas plaši vprašanje preskrbe! In sploh — vzeti žensko s štirimi otroki!» Spet se je veselo, nežaljivo zasmejal in tudi v njej zbujal vedrino. «No, nikar naj vam ne bo žal! Saj si menda ne želite za vsako ceno moža?»

«Ne!» je rekla veselo. «Kaj takega!»

«Vidite, oni pa išče ženo!»

«Ali ga poznate?» je vprašala.

«Tako kot vi,» je dejal. Gledala mu je v oči. Nekaj ji le ni bilo jasno. Čez čas je le vprašala, da se ji ni mogel izogniti:

«Povejte, gospod Ogrinec, zakaj se toliko ukvarjate s to stvarjo?»

Pomežikoval je presenečeno; nato se je zasmejal. Obstal je, ji ponudil roko in dejal prav tako veselo, kot ga je vprašala: «Nisem se zmotil v vas. Ne zamerite, ugajate mi. Ne mislite, da vam dvorim! Nekaj zdravega, vedrega je v vas. Rad imam ljudi, ki niso cmeravi, četudi jim je težko. — No, zbogom. Rekel bi še: na svidenje. Ker pa na naključja ne dam mnogo, čeprav ravno ta često mešajo življenje, se bojim, da se ne bova srečala. Nisem se pa še odločil, da bi vas obiskal!» Spet se je zasmejal in ji še stisnil roko.

Šel je. Ozrla se je za njim. O nečem si ni bila na jasnem, a vendar o tem ni razmišljala. Hitela je, ker se je zamudila. Pač pa si je dejala med hojo: «Mar nisem tudi sama mislila, da bo oni... Kolman še prišel? Pa sva se z Ogrincem oba zmotila!» Vendar ob tem ni bila razočarana.

TRETJE POGLAVJE

Kolman Andrej se je postavil na pločnik na križišču cest.

Vrvež ob drugi uri popoldne je bil velik: vozovi, avtomobili, kamioni, tramvaji, kolesarji, pešci — vse se je prehitevalo in komaj je prometnemu miličniku uspelo, da je to valovje ljudi in vozov spravljal dalje.

Zdelo se je, da Kolman Andrej uživa pri tej razgibanosti in si je celo dejal skoraj naglas: «Se vidi, da je Ljubljana uradniško mesto: ob drugi uri je največ ljudi na cesti.»

Vendar — Andrej je čakal na Dano. Vedel je, da mora tu priti

Dolgo se je bil odločal. Bal se je odločitve — takšne ali drugačne. Bal se je, da bi jo poiskal in loteval se ga je obup, ko se ji je odpovedal. «Ne morem, ne smem,» si je včasih dejal, a čutil, kako mrtev je ta sklep, kako nekaj silnega prerašča kalup rednega, solidnega življenja, ki je bilo kakor sveta podoba postavljeno v dostojen okvir ne le njegove službe, ne le njegovega aktivizma, neke zgledne zdržnosti in načelne poštenosti, temveč je prerašča tudi njegovo voljo in njegove moči. Vendar poguma tudi ni imel, da bi šel: zdelo se mu je, da jasno vidi do kraja vso «štorijo». Nekaj mu je govorilo, da je vse to le vrinjeno poglavje v njegovo življenje.

Vprašanje «svetega zakona», ki se je bil zanj odločal doslej, je bilo preprosto: ob zelo živi podob

VELIKA PRIDOBITEV ZA VES SLOVENSKI ZAMEJSKI ŠPORT

V Ronkah ustanovili športno društvo

Iskra ime novega društva - Predsednik Karel Gergolet - Pozdrav predsednika ZSŠDI Vojka Kocmana in tajnika Vilija Prinčiča

Tudi Slovenci v Ronkah bodo odslej imeli svoje športno društvo. Pred nekaj dnevi so se namreč zbrali na otvoritvenem občnem zboru domači športni delavci, simpatizerji ter skratka vsi tisti, ki jim je pri srcu ohranitev slovenstva na tem, tako izpostavljenem področju slovenskega etničnega ozemlja.

Zamisel o ustanovitvi slovenskega društva v Ronkah se je porodila letos poleti, ko se je skupina mladih začela resneje ukvarjati s tem vprašanjem. Naj omenimo, da sta bila glavna pobudnika te zanimisli dva mlada, novoizvoljena slovenska odbornika v ronškem občinskem svetu, in sicer Liljana Vižintin ter Robert Pahor. Oba dokaj dobro poznata šport, saj sta bila še pred nedavnim aktivna odbojkarja pri ŠD Dom iz Gorice. Poleg tega je Robert Pahor tudi uspešno dokončal visoko šolo za telesno kulturo v Rimu. Pogoji za razvoj slovenskega organiziranega športa v tem okraju so torej idealni, kajti, že od nekdaj tu živečih ali pozneje priseljenih Slovencev v teh krajih ni malo, potrebno je bilo samo lotiti se nečesa. Upati je torej, da bo ta, trenutno še majhna skupina ljudi, uspela privabiti v svoje vrste čimveče število pripadnikov našega naroda. Takih pobud se moramo samo veseliti ter jih vsestransko podpirati, kar sta na občnem zboru podčrtala Vojko Kocman in Vili Prinčič, predsednik ter tajnik ZSŠDI.

Prisotni so tudi soglasno potrdili predlog, da bi se novo društvo imenovalo «Športno društvo ISKRA» s sedežem v Romjanu pri Ronkah. Izvoljen je bil tudi odbor s porazdelitvijo funkcij. Za predsednika je bil izvoljen Karel Gergolet, ki je svoj čas bil tudi med ustanovitelji ŠZ Mladost iz Doberdoba; zdaj pa že več let živi v Ronkah ter je tudi nogometni sodnik. Podpredsednik bo Robert Pahor, ki bo poleg te funkcije tudi treniral. Za tajnico so izbrali Metko Fantini, za gospodarja Klavdija Vižintina, medtem ko se bo z blagajničarstvom ubadala Sonja Vižintin. Svetovalca pa sta Elviro Jerman ter Davorin Devetak.

Nadzorni odbor pa bodo sestavljali Feručo Černic, Liljana Vižintin ter Giuliana Fontana.

Odbor se je obvezal, da bo čimprej poskrbel za legalizacijo statuta pri notarju, nakar bo društvo pričelo z rednim delovanjem. Za športno panogo si je društvo izbralo žensko odbojko, ki trenutno ima največ možnosti uveljavitve. Kasneje pa mislijo ustanoviti tudi sekcijo za otroško telovadbo ter prirediti tečaje v plavanju.

Vemo, da se bo društvo na svoji poti, zlasti pa na začetku srečevalo z obilnimi težavami, vendar smo prepričani, da jih bo znalo premostiti ter da bo poleg športnih uspehov, svojo požrtvovalnost kronalo z onim največjim, da bi javnosti dokazali, da tudi v krajih, kjer smo izrazito v manjšini, še obstajamo ter krepimo našo narodno zavest.

Vili Prinčič

KAJAK

Milan Janić uspešen

CIUDAD MEXICO — Jugoslovanski kajakaš Milan Janić, ki je pred nedavnim postal v Beogradu svetovni prvak, je na velikem tekmovanju v glavnem mehiškem mestu dodal že itak uspešni sezoni še en zavidljiv uspeh.

V izredno ostri konkurenci je slavil v kajaku enosedu na 500 metrov. Premagal je nič manj kot Madžara Czapa, ki je bil doslej kar osemkrat svetovni prvak te kategorije.

Drugi jugoslovanski svetovni prvak Matija Ljubek je v kanuju na 500 metrov osvojil drugo mesto. Boljši od njega je bil Madžar Hajdu.

ORIENTACIJSKI POHOD — *V ORGANIZACIJI SK DEVIN*

Spet pohod po Krasu

Udeležencem bodo podelili mnogo nagrad

SK Devin priredi v nedeljo, 22. t.m., drugi jesenski pohod po Krasu. Medtem ko je lanski, prvi jesenski pohod potekal od Repna do Trnovce, se bo letošnji odvijal v okolici Praprota, kjer se bo začel in tudi zaključil. Start bo z igrišča, ki je last vaške skupnosti iz Praprota. Odhodi se bodo začeli ob 9. uri in se bodo zaključili ob 11. uri. Hoje bo približno dve uri in pol. Nagrajevanje bo v zgodnjih popoldanskih urah, vedno na igrišču v Praprotu, kjer bo organizator poskrbel tudi za razne igre: tek v vrečah, vlečenje vrvi in podobno. Deloval bo tudi dobro založen kiosk s klobasami in pristno kraško kapljico.

Pravilnik

1. Smučarski klub Devin priredi v nedeljo, 22. oktobra 1978, jesenski ocenjevalni pohod z odhodom in prihodom v Praprotu.
2. Jesenskega ocenjevalnega pohoda se lahko udeležijo skupine ali družine.
3. Odhodi se začnejo ob 9. uri in se zaključijo ob 11. uri.
4. Organizator bo nagradil prvih dest ekip. Prvo, drugo in tretjeuvrščena ekipa ali družina prejme pokal. Četrto, peto in šestouvrščena ekipa ali družina prejme kolajne. Sedmo, osmo, deveto in desetouvrščena ekipa ali družina prejme trofejo. Najštevilnejša šola prejme pokal. Najstarejši in najmlajši (dokumentirani) udeleženec prejme posebno priznanje. Posebno priznanje prejme tudi najštevilnejša družina.
   Vsem udeležencem bo organizator ob prihodu na cilj podaril spominsko značko.
5. Vpisnina 1.000 lir na osebo.
6. Med pohodom bo organizator nudil vsem udeležencem čaj.
7. Ekipa ali družina mora v popolni postavi priti na cilj in izročiti vprašalno polo.
8. Kdor dospe na cilj pred določenem časom mu bo sodnik odbil pet točk za vsako minuto. Kdor dospe na cilj po določenem času mu bo sodnik odbil eno točko na vsakih pet minut.
9. Organizator odklanja vsakršno odgovornost za škodo, ki lahko nastane iz kateregakoli razloga, tako pri udeležencih ali pri drugih osebah ali predmetih, pred pohodom, med pohodom in po njem.
10. Organizator si pridržuje pravico, da pravilnik po lastni uvidevnosti spremeni.

Š. F.

OBVESTILO

ŠD Kontovel

obvešča, da je spored treningov naslednji:

KOŠARKA

Minibasket - igralci letnikov 1967 in 1968:
ponedeljek od 14. do 16. ure
sreda od 14. do 16. ure
sobota od 16. do 18. ure
Minibasket - igralci letnika 1968 in mlajši:
četrtek od 18. do 19. ure
sobota od 14. do 16. ure
Dečki in naraščajniki:
ponedeljek, sreda in petek od 18. do 19. ure
Kadeti:
ponedeljek, sreda in petek od 19. do 20. ure

ODBOJKA

Deklice:
torek od 18. do 19. ure
četrtek od 19. do 20. ure
3. divizija:
torek od 19. do 20. ure
četrtek od 20. do 21. ure
1. divizija:
ponedeljek od 20. do 22. ure
sreda od 20. do 22. ure

ŠAHOVSKA PANORAMA

Korčnoj — Karpov 5:5

Korčnojevo izenačenje na 5 proti 5 v dvoboju za naslov svetovnega prvaka v Baguiu na Filipinih je prava senzacija, ki je še nismo zasledili v zgodovini svetovnega šaha. Po 27 partijah je namreč svetovni prvak Karpov vodil kar z rezultatom 5 proti 2, vendar pa je Korčnoj v samih štirih partijah rezultat sprevrgel ter v nadaljevanju 31. partije dosegel svojo peto zmago. Korčnoj je obe zadnji partiji z belimi figurami osvojil. V 29. partiji je zaigral angleško igro, oba šahista pa sta želela ostrega boja. Po osemdnevnem premoru namreč (najprej električne okvare v dvorani, nato Korčnojeva bolezen) sta se šahista dobro pripravila na to partijo, vendar pa je že v začetku partije kazalo, da s svetovnim prvakom nekaj ni v redu. Za prvih deset potez je namreč razmišljal celo uro, medtem ko je izzivalec porabil le štiri minute svojega igralnega časa. Vseeno pa je prvak zapadel v pasivno pozicijo, iz katere se ni mogel več izvleči. Karpov sicer ni delal velikih napak, vendar pa je Korčnoj zaigral zelo agresivno. Izzivalec je prekinil v nekoliko boljšem položaju, vendar pa se je moral boriti do 79. poteze, da je prisilil nasprotnika k predaji.

Naslednja, 30. partija, je bila popolnoma brezpomembna, saj je Karpov z belimi figurami iskal remi, ki ga je po nepotrebni prekinitvi v popolnoma remi poziciji tudi dosegel. V zadnji, 31. partiji je Korčnoj spet otvoril s svojo priljubljeno prvo potezo c4, šahista pa sta igrala damin gambit. Tudi v tej partiji se je izkazalo, da Karpov išče le pot k remiju, s to taktiko pa je seveda zapadel v mnogo pasivnejšo pozicijo. Šahista sta prešla v trdnjavsko končnico, ob prekinitvi v 46. potezi pa je bil Korčnoj nekoliko boljši, vendar pa ne z zmagano pozicijo na šahovnici, kot so to trdili nekateri časopisi. Dejstvo je, da je Karpov nadaljeval izredno slabo, saj so sami Korčnojevi sekundanti priznali, da niso v nočnih analizah dobili gotove poti k zmagi. Vprašanje je, kako da je brezhiben sovjetski šahovski sekundantski stroj tako površno ali celo malomarno analiziral nadaljevanje 31. partije, v kateri je bil sicer res Karpov v hudih težavah, vendar pa ne zagotovo izgubljen.

Ob izenačenju pa je sedaj res možen kakršenkoli rezultat. Kdor prvi doseže zmago, postane svetovni prvak. Karpov je dokazal, kot že v dvoboju z istim nasprotnikom leta 1974, da ne zdrži fizičnega napora maratonskih dvobojev, glede na to pa, da je svetovni prvak, je svetovna šahovska slika še kar žalostna. Zelo kritično povedano, verjetno ne Karpov, ne Korčnoj ne zaslužita naslova svetovnega prvaka, ker pa ga mora nekdo osvojiti se zanj potegujeta trenutno najboljša produkta svetovnega šaha. Mnogi pa se ob tem sprašujejo, kaj bi ta dva dosegla v dvoboju s Fischerjem v njegovih najboljših časih.

Sedaj pa še nekaj denarnih podatkov o dvoboju. Čim dlje traja dvoboj, toliko večji je tudi denarni sklad. Ko sta Karpov in Korčnoj začela, bi jima morali prireditelji izplačati 550.000 dolarjev (350 tisoč zmagovalcu in 200 tisoč poražencu) v švicarskih frankih. Zdaj pa, ko se je vrednost švicarske valute močno dvignila, oziroma vrednost dolarja padla, gre tu že za vsoto 699.500 dolarjev. Zmagovalec bi torej ta hip namesto predvidenih 350 tisoč dobil že 471 tisoč dolarjev, poraženec pa 258 tisoč, namesto 200 tisoč dolarjev. Dnevni stroški v zvezi z dvobojem so okoli 10 tisoč dolarjev. Če pomislimo, da so partije na sporedu trikrat tedensko in da trajajo poprečno 45 potez, potem ena poteza velja 750 dolarjev. Če pa k temu še dodamo nagradni sklad se vrednost poteze dvigne na 1500 dolarjev! Torej res zlate poteze, najdražje v vsej zgodovini svetovnega šaha, tako drage, da še Fischer ni svoj čas zahteval toliko, kaj šele dobil!

Dušan Jelinčič

OBVESTILA

SPDT

sporoča, da se bo letošnja predsmučarska telovadba za odrasle začela v petek, 20. t.m., ob 20.30 na stadionu «1. maj» v Trstu. Tečaj bo vodil prof. Ivan Furlanič.

ŠD Breg

obvešča, da se bo vadba rekreacije začela jutri, 16. oktobra, ob 21. uri v občinski telovadnici v Dolini.

DOMAČI ŠPORT

DANES

NEDELJA, 15. oktobra 1978

ŠPORTNO SREČANJE OBMEJNIH DEŽEL
9.00 v Murski Soboti
Nastopa tudi ZSŠDI

SKI-ROLKE
ITALIJANSKO PRVENSTVO
9.30 v Cogollu del Cengio
Nastopa tudi SK Devin

KOŠARKA
TURNIR RADIO EXPRESS
16.00 v Trstu, Ul. Monte Cengio
Nastopa tudi Bor

KOLESARSTVO
CIKLOAMATERJI
10.00 v Tržiču
Nastopa tudi Adria

NOGOMET
2. AMATERSKA LIGA
15.00 v Terzu
Terzo - Juventina
* * *
15.00 v Trstu, Campanelle
Campanelle - Zarja
* * *
15.00 na Proseku
Primorje - San Marco
* * *
15.00 v Dolini
Rosandra - Breg
* * *
15.00 v Trebčah
Primorec - Costalunga
* * *
15.00 v Bazovici
Gaja - Aurisina
3. AMATERSKA LIGA
15.00 v Romjanu
Vermegliano - Mladost
* * *
15.00 v Panzanu
Panzano - Sovodnje
* * *
15.00 v Križu
Vesna - CGS
NARAŠČAJNIKI
9.30 v Štandrežu
Juventina - Corno
* * *
9.30 v Sovodnjah
Sovodnje - Natisone
* * *
12.15 pri Domju
S. Andrea - Zarja
ZAČETNIKI
11.00 v Gorici
Azzurra - Juventina
* * *
9.30 v Trstu, pri Sv. Sergiju
Inter S. Sergio - Breg
* * *
12.00 na Proseku
Primorje - Fortitudo
NAJMLAJŠI
12.15 v Trstu, Campanelle
Campanelle - Vesna
* * *
10.00 v Dolini
Breg - Libertas
* * *
10.30 v Miljah
Forfitudo - Kras
* * *
12.15 v Žavljah
Zaule - Primorec
* * *
13.00 v Trstu, Ul. Flavia
Fonziana - Primorje

NOGOMET — *3. ITALIJANSKA LIGA*

TRIESTINA - NOVARA

Tržačani, ki bodo danes igrali doma, bodo skušali osvojiti ves izkupiček - Gostje še neuigrani, a vendar nevarni

Drugi domači nastop Triestine v srečanju proti Novari bo še posebno zanimiv, saj je razplet prvenstva v prvih dveh kolih že pokazal, da vodilnih ekip letos verjetno ne bo. Ker so ekipe, ki so trenutno na vrhu lestvice, danes zaposlene v medsebojnih spopadih ali na težkih gostovanjih, bi se Triestina z zmago verjetno že znašla na vrhu razpredelnice z majhnim številom sopotnic ali teoretsko celo sama. Razumljivo je, da bi tako stanje vlilo tržaškim igralcem novega poguma in moči, predvsem pa samozavesti, ki jo Tagliavinijevi varovanci niso imeli v lanskem prvenstvu.

Današnji nasprotnik je za ambicije Triestine navidezno najbolj primeren: Novara je namreč edino moštvo, ki ni doslej doseglo vsaj točke in je zato na zadnjem mestu lestvice. V drugem kolu so današnji gostje izgubili celo doma s Padovo, ki je verjetno najslabše moštvo v ligi (v prvem kolu so tudi Benečani doma izgubili proti Alessandrii, ki je po napovedih drugi kandidat za izpad).

Tako slab začetek Novare pa je vseeno preveč sumljiv, saj igra za piemontsko ekipo vrsta odličnih in znanih nogometašev. Slaba igra je le posledica neuigranosti, saj igra pri Novari kar devet novih igralcev.

Nogometaši, kot sta Sanseverino (lani pri Monzi) in Viganò (Brescia), bodo morali nujno prej ali slej igrati, kot znajo in to se prav lahko dogodi danes v Trstu. Položaja na lestvici gostov torej ni treba preveč resno upoštevati, čeprav lahko Triestina danes računa na zmago. Glavno vlogo bodo seveda imeli napadalci, ki kljub dobri igri v prvem domačem nastopu, niso še popolnoma zadovoljili, niti prepričali tržaških ljubiteljev nogometa. Prepričanje mnogih pa je, da je letos tržaški napad po odhodu Drija še posebno šibek in da bo treba ob Grezarju na gol letos dolgo čakati. Naloga Andreisa in Panozza je, da tako prepričanje odvrženo. A. K.

V nadaljevanju so krasovci uredili svoje vrste in dobro kljubovali telesno močnejšemu nasprotniku. Minuto pred koncem polčasa je neustavljivi Florjan Žerjal povišal rezultat na 4:0.

V drugem polčasu je Kras igral precej bolje in v peti minuti je sodnik dosodil enajstmetrovko v korist Krasa. Tavčar je z močnim strelom zadel prečko. Pet minut kasneje je Klavdij Purič preprečil gol z roko. Enajstmetrovko pa so gostje zastreljali. Brežani so dosegli še dva zadetka iz protinapadov.

Kras je kljub porazu precej zadovoljil, saj je igral precej bolje kot v prejšnjih tekmah.

R. B.

NAJMLAJŠI

Kras — Breg 0:6 (0:4)

KRAS: Igor Škabar, Klavdij Purič, Kralj, Škrk, Drago Purič, Tavčar, Rebula, Rudi Purič, Hrvatič, Franko Škabar, Terčon, 12 Raubar.

BREG: Pečar, Tedesco, Insigna, Žerjal, Korošec, Tul, Kraljič, Grgić, Florjan Žerjal, Mondo in Pieri.

STRELCI: v 2. in 29. min. Kraljič, v 7. min. Mondo, v 9., 46. in 50. min. Florjan Žerjal.

V slovenskem derbiju je v Križu Breg visoko premagal mlade Krasove nogometaše, ki so igrali bolj borbeno kot ponavadi. Za «rdeče-bele» so bile usodne prav prve minute srečanja, saj so prejeli kar tri zadetke v pičlih devetih minutah igre.

Kadetska nogometna ekipa trebenskega Primorca

Posnetek z nogometnega turnirja v Doberdobu

ODBOJKA — *ZA BLIŽNJA PRVENSTVA*

Sokol že na delu

Nabrežinsko društvo lahko računa na tri ženske ekipe

Odbojkarske ekipe Sokola so letos že zelo zgodaj pričele s treningi na odprtem igrišču v Nabrežini. Sokol ima v ženski odbojki kar tri ekipe. Najmlajše, ki trenirajo komaj eno leto, vodi Jadrana Gabrovec in je z njimi zelo zadovoljna, saj je njena skupina zelo številna. Dekleta hodijo redno na treninge dvakrat tedensko, in sicer ob ponedeljkih in četrtkih. Nekatera od njih so letos obiskala tečaj pri Banih, kjer so se marsikaj naučila in so odnesla tudi veliko lepih spominov in izkušenj.

Ostali dve ekipi trenirata pod vodstvom Sava Ušaja, ki goji tehnično pripravo, za atletsko pripravo pa skrbi Ivo Pertot. Ti dve ekipi sta sestavljeni iz deklet, ki nastopajo v tretji ženski diviziji in iz skupine starejših, ki igrajo v ženski B ligi. Ekipi trenirata skupaj, in sicer trikrat tedensko: ob ponedeljkih, sredah in petkih. Treningi so dokaj naporni vendar dekleta trenirajo rade volje, kajti dobro vedo, kako jim bo to koristilo v prvenstvu, na katero se torej vestno pripravljajo. Igralke prve ekipe, se pravi najstarejše, si bodo za letošnjo sezono izposodile tri igralke iz druge ekipe, tako da se bodo v B ligi predstavile z devetčlansko ekipo.

Drugo ekipo bo torej letos sestavljajo samo osem igralk, ki se bodo seveda potrudile, da bodo letos uresničile željo, da bi prestopile v drugo žensko divizijo.

Ivan Pertot trdi, da bodo odbojkarice atletsko dobro pripravljene in tudi Savo Ušaj je prepričan, da bodo letos njegove varovanke dosegle cilj, ki so si ga zastavile.

T. R.

OBVESTILO

SPDT in združenje staršev osnovne šole pri Sv. Jakobu prirejata otroško telovadbo za otroke mestnih osnovnih šol. Telovadba bo prvič v torek, 17. t.m., v telovadnici šole pri Sv. Jakobu, s pričetkom ob 15.30.

ODBOJKA — *PO ZAKLJUČENEM SVETOVNEM PRVENSTVU*

Pittera izreden trenerski talent

Po mnenju jugoslovanskega zveznega trenerja Krevslja ima prav Pittera največ zaslug za srebrno kolajno Italije na zadnjem SP

Vodja jugoslovanske odbojkarske reprezentance Viktor Krevelj si je kljub odsotnosti «plavih» na svetovnem prvenstvu ogledal finalni del tega turnirja in povedal nekaj zanimivosti, ki so za običajnega športnika večkrat nevidne.

«Kaj menite o tem svetovnem prvenstvu, ki je prineslo veliko presenečenj, največje pa je gotovo drugo mesto tradicionalnih nasprotnikov, to je Italije?»

«Svetovno prvenstvo je italijanska federacija izkoristila v povsem pozitivnem smislu. Predstavljena je bila panoga, ki je dala pravi spektakel in je privabila veliko število navijačev. Organizatorji so imeli polno dvorano EUR, tako v polfinalnih kot v finalnih srečanjih. Na črni borzi pa je kotirala vstopnica celo 50 tisoč lir. Kar se tiče italijanske reprezentance še sledeče: pred tremi meseci so Italijani v Sofiji gladko klonili jugoslovanski reprezentanci s 3:1. Samo tri mesece kasneje je trener Pittera, katerega specializacija je veslanje, po poklicu pa je pedagog (in ga je odbojka tako prevzela, da je v kratkem popeljal Paoletti iz Catanie do državnega naslova), ustvaril kolektiv, ki ve kaj hoče, ki igra sodobno odbojko in si je z vsemi močmi želel zmage. Pobral je od vseh vrhunskih odbojkarskih šol najboljše, pravzaprav tisto, ki najbolj odgovarja italijanskemu temperamentu. Ne moremo iti preko dejstva, da je bila Italija na prejšnjem svetovnem prvenstvu v Mehiki na 19. mestu. Trener Pittera je vedel kaj hoče, odstranil je nekdanje stebre ekipe, kot sta Salemme in Mattioli ter je upošteval predvsem konstruktivne fante, kot so Nazzi, Negri, Lanfranco, De Costa in Greco».

Sovjetska zveza praktično ni imela nasprotnikov. Kako je mogoč tak preobrat v sorazmerno kratkem času, saj so se Sovjeti na olimpijskih igrah v Montrealu morali odreči prvemu mestu?»

«Sovjeti so podredili svoj model igre samo enemu principu in to principu racionalnosti. Igrali so najbolj enostavne kombinacije, posebno pozornost pa so posvetili servisu in bloku. Ta elementa pa sta odločilna v vsaki tekmi in najčešče prispevata k zmagi. Naj omenimo, da šteje ruska znanstvena brigada 30 znanstvenikov ,ki dajejo samo praktične rešitve za razvoj. Platonov in Patkin sta s temi specialisti pripeljala reprezentanco v polno formo točno v finalu in polfinalu, kjer so poleg nasprotnikov morali premagati še publiko, ki je odigrala odločilno vlogo v prid domačinov. Take publike nisem videl še nikjer na svetu, pa tudi sodniki so večkrat oškodovali Sovjetsko zvezo in to skozi vse prvenstvo. Ta reprezentanca je v dobi enega leta osvojila vsa najpomembnejša tekmovanja: evropsko prvenstvo, svetovni pokal na Japonskem in svetovno prvenstvo v Italiji. Sami podatki govorijo o udarni sili tega moštva, ki je nastopilo in igralo na tem prvenstvu povsem drugače, kot smo ga bili vajeni videti. Iz tekem pa je bilo razvidno, da je Platonov znal izkoristiti vse, kar se je pravzaprav dalo. Zajcev, Sairin, Černišev, Moliboga, Selivanov, Ermilov so delovali kot nepogrešljivi stroj ali bolje rečeno, švicarska ura. To šesterko, ki je praktično najboljša postava Sovjetske zveze, je trener Platonov spretno skrival skozi vse tekme. Na igrišče je stopila samo enkrat, v tretjem setu finalne tekme z Italijo in igre je bilo tako konec. Rezultat 15:1.»

«Kot sem že prej omenil je prišlo na dan veliko novih odbojkarskih velesil. Italija, Kuba, Juž. Koreja, Brazilija in tudi Kitajska so se nepričakovano visoko uvrstile. Kaj bi povedali o teh novih odbojkarskih velesilah? »

«Kuba si je zagotovila bron in je s prikazano igro navdušila; čeprav so Kubanci nastopili brez nosilcev igre Lapere in Martineza so z moderno odbojko, ki je slonela na mladih igralcih (Vilceta, Orvieda, Ruiza), katerih poprečna starost je pod 20 leti, šli iz zmage v zmago in so za las klonili Italiji ,predvsem zaradi neizkušenosti. Spektakularna, obenem pri tem pa izredno racionalna igra je privedla Kubo do same odbojkarske elite in le zunanje okoliščine so prispevale, da se Kubanci niso uvrstili še više.

Koreja ima izredno mlado ekipo, v kateri igra odlični 26-letni veteran Joang Kang-sup. To moštvo je pokazalo največ taktičnega znanja. Igra Korejcev je slonela na izrednih kombinacijah, ki so spravile v hude težave tudi bolj kotirane ekipe. Še zanimivost: predsednik korejske federacije je obenem tudi minister za gospodarstvo, kar vsekakor priča o popularnosti odbojke v tej državi.

Tudi Brazilci so pokazali moderen model igre. Reismant, Montineri, Moreno so bili najboljši, vendar so baje vsi trije profesionalci in tako mednarodna federacija vodi postopek, da bi Brazilijo diskvalificirala in kaznovala.

Nadvse so presenetili Kitajci, ki so praktično brez tekmovalnih izkušenj dosegli sorazmerno visoko uvrstitev in v boju za šesto mesto celo premagali Poljsko, ... je olimpijski prvak.

Za zaključek naj povem, da je prišlo v osmih letih do izrednih preobratov. Najbolj so me razočarale ekipe, ki so do nedavnega krojile vrh svetovne odbojke: ZSSR, Češka, Bolgarija, NDR, Poljska so v teku osmih let izgubile veliko prestiža, vendar je ta preobrat vsekakor treba pozitivno oceniti, saj je prišlo v ospredje osem novih ekip, kar priča o nenehnem razvoju te panoge».

«Za zaključek še par besed o jugoslovanski reprezentanci. Po vašem mnenju in čisto odkrito: kakšno vlogo bi imeli «plavi» na tem svetovnem prvenstvu?

«Kar se tiče Jugoslavije moram povedati najprej to, da smo na generalki, to je na univerziadi zasedli sedmo mesto. Prepričan sem, da bi tokrat lahko dosegli kaj več in mogoče celo peto mesto. Ne smemo namreč pozabiti da smo Italijo v Sofiji premagali s 3:1, v Bratislavi Poljsko s čistim 3:0. Kitajce pa smo v desetih odigranih tekmah kar sedemkrat premagali. Za nastop naše vrste na prihodnjem svetovnem prvenstvu, ki bo v Argentini leta 1984 pa je še vse v zraku. Naša federacija bo morala namreč v kratkem rešiti vrsto perečih vprašanj in upam, da se taka afera, kot je bila pred kratkim zaradi odpovedi na svetovnem pokalu na Japonskem, ne bo več ponovila.» VATO

CIKLOKROS

8. 12.. V LONJERJU

Deželno prvenstvo v organizaciji KK Adria

Tekmovalna sezona na cesti se komaj končuje, ko se kolesarji že pripravljajo na tekmovanja v ciklokrosu. Prvi nastop bo na sporedu že 5. novembra v Vidmu, tekmovanja v ciklokrosu pa se bodo nato odvijala vsako nedeljo, saj je na sporedu deset nastopov za dodelitev trofeje «Al Fogolar».

Poleg tega pa bo 8. decembra deželno prvenstvo vseh kategorij v ciklokrosu, prireditelj prvenstva pa bo lonjerski kolesarski klub Adria. Dirk v ciklokrosu se bodo tekmovalci Adrie udeležili tudi letos, nastopala pa bosta Sandro Čok med juniorji in Toni Cerasari med cikloamaterji. Na vsak način bosta naletela na hudo konkurenco, saj se vedno več kolesarjev udejstvuje v tej naporni disciplini, ki se ponavadi odvija na krožni progi v dolžini 20 do 25 kilometrov, ki jo morajo kolesarji prevoziti deloma na kolesu, deloma pa peš.

Po izredno uspelem prvem poskusu lansko leto, je deželna kolesarska zveza povabila tudi letos društva, da nadaljujejo s temi dirkami, saj so odlična priprava za tekmovalno sezono na cesti.

R. Pečar

ŠD SOKOL

sporoča, da se bo tečaj otroške telovadbe začel jutri, 16. oktobra, ob 15. uri v občinski telovadnici v Nabrežini. Vpisovanje bo v telovadnici.

Delovanje ZSŠDI

Program Trenerske zveze ZSŠDI

Trenerska zveza ZSŠDI, ta važen organ, ki prvenstveno skrbi za strokovno vzgajanje in usposabljanje slovenskih trenerjev, stopa v drugo leto svojega obstoja in delovanja. V torek je odbor TZ sestavil v glavnih obrisih okviren program za novo sezono .Podobno kot lani, bo tudi letos ciklus petih strokovnih predavanj, teme pa bodo določili naknadno, upoštevajoč zahteve in potrebe pri posameznih panogah. Načelniki sektorialnih trenerskih zvez po panogah bodo v najkrajšem času sklicali na posvet vse trenerje, da le-ti iznesejo svoje želje in da TZ skuša koordinirati ter uskladiti posamezne potrebe.

Padel je predlog, naj bi ZSŠDI omogočilo trenerjem po ugodnih pogojih ogled svetovnih ali evropskih prvenstev, ki se odvijajo v neposredni bližini. Glede strokovnih tečajev za trenerje, so bile lanskoletne izkušnje negativne, zato bo treba proučiti za vsako panogo posebej, katera rešitev bi bila najboljša. Končno naj omenimo, da bo v kratkem urejena športna knjižnica z vso potrebno strokovno literaturo.

— bs —

RADIO

Oddaja o košarki

Jutrišnja oddaja Radia Trst A «Glasbeni ping-pong», ki jo od 14.20 do 16.30 vodi Ivan Peterlin, bo v celoti posvečena košarki. Beseda bo tekla o komaj zaključenem svetovnem prvenstvu v Manili, o svetovni in še posebno o naši zamejski košarki. Gost oddaje bo trener Poleta in igralec Jadrana Adrijan Sosič, kateremu bodo tudi poslušalci neposredno postavljali vprašanja na telefonsko številko 31065.

ROD MODREGA VALA ● TRST
TABORNIŠKI KOTIČEK
GORICA ●

Taborniki in 10. kongres ZSMS

Taborniška organizacija je vsestransko povezana z realnostjo, ki jo obdaja in s katero živi. Zato ni nič čudnega, da so taborniki aktivno vključeni v splošno dogajanje. Eden izmed dokazov je tudi prisotnost tabornikov na 10. kongresu Zveze socialistične mladine Slovenije, ki je bil te dni v Novi Gorici od 12. do 14. oktobra. Kot gostje so se udeležili kongresa predstavniki Mladinskega odbora SKGZ in v sklopu delegacije je bil tudi predstavnik RMV.

Tesna pa je povezava slovenskih tabornikov s kongresom. Med delegati je bilo namreč dvajset članov Zveze tabornikov Slovenije, ki je kolektivna članica mladinske organizacije. Taborniški delegati so na kongresu opozorili ostale na vlogo taborniške organizacije pri vzgajanju mlade generacije. Obenem pa so na kongresu spregovorili tudi o nerešenem problemu financiranja družbenih organizacij ter o mladinskem turizmu, ki je neločljiv del programov taborniške organizacije. Skratka res delovna prisotnost v sklopu 10. kongresa ZSMS.

Naši vzorniki

Te dni je izšla oktobrska številka revije tabornikov Tabor. V stalni rubriki «Naši vzorniki» nam tokrat predstavljajo brata Peruna — za netabornike naj povem, da gre za Draga Pahorja. Sestavek nam prikazuje njegovo delovanje med gozdovniki v stari Jugoslaviji ter njegov izreden doprinos pri ustanovitvi slovenskih tabornikov v Italiji. Drago Pahor - Perun je namreč ustanovitelj Rodu Modrega vala. Nedvomno je začel graditi dobro organizacijo, saj bomo kmalu praznovali 25 let neprekinjenega delovanja. Kaj več o bratu Perunu bomo spregovorili v eni izmed naslednjih številk Taborniškega kotička.

Skupščina ZTJ

Na zadnji seji izvršnega odbora Zveze tabornikov Jugoslavije so obravnavali vrsto problemov. Med drugim so tudi določili datum zasedanja skupščine Zveze tabornikov Jugoslavije, ki bo 8. decembra v Beogradu.

Zlata puščica 78

Danes poteka v Ljubljani lokostrelsko tekmovanje za Zlato puščico. Organizacija tekmovanja je v priredbi zveze tabornikov Ljubljana — center oziroma odreda Tone Tomšič. To je letošnji prvi republiški preizkus tabornikov — lokostrelcev. Tekmujejo v dveh disciplinah: klasični lokostrelski in lovsko taborniški disciplini. Zadnja disciplina je še posebno privlačna, saj so tarče razporejene v naravi.

Nov taborniški dom

Pretekli teden so taborniki odreda Heroja Bračiča iz Slovenskih Konjic dobili nov taborniški dom, ki je nastal v mestnem športno-rekreacijskem centru.

m. p.

Uredništvo, uprava, oglasni oddelek,
TRST, Ul. Montecchi 6, PP 559 Tel. (040) 79 46 72 (4 linije)
Podružnica Gorica, Ul. 24 Maggio 1 — Tel. (0481) 8 33 82 57 23
Naročnina
Mesečno 2.900 lir — vnaprej plačana celotna 29.000 lir. Letna naročnina za inozemstvo 44.000 lir, za naročnike brezplačno revija «DAN».
V SFRJ številka 3,00 din, ob nedeljah 3,50 din, za zasebnike mesečno 40,00, letno 400,00 din, za organizacije in podjetja mesečno 55,00, letno 550,00 din
Poštni tekoči račun za Italijo Založništvo tržaškega tiska, Trst 11-5374

PRIMORSKI DNEVNIK

Stran 10 15. oktobra 1978

Za SFRJ Žiro račun 50101-603-45361 «ADIT» - DZS - 61000 Ljubljana, Gradišče 10/II. nad., telefon 22207
Oglasi Ob delavnikih: trgovski 1 modul (šir. 1 st., viš. 43 mm) 18.800 lir. Finančni 700, legalni 600, osmrtnice 300, sožalne 400 lir za mm višine v širini 1 stolpca. Mali oglasi 150 lir beseda. Ob praznikih: povišek 20%. IVA 14%. Oglasi iz dežele Furlanije-Julijske krajine se naročajo pri oglasnem oddelku ali upravi, iz vseh drugih dežel v Italiji pri SPI.
Odgovorni urednik Gorazd Vesel
Izdaja in tiska ZTT Trst
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

ŠPORT ŠPORT ŠPORT

KOŠARKA

NA SVETOVNEM PRVENSTVU V MANILI

Jugoslovani svetovni prvaki

V zadnji in odločilni tekmi so včeraj po podaljšku premagali Sovjetsko zvezo, ki je osvojila srebrno kolajno - Brazilija je s točko razlike premagala Italijo in tako osvojila bron - «Azzurri» zopet praznih rok

MANILA — Jugoslavija je včeraj na 8. svetovnem prvenstvu osvojila svojo drugo zlato kolajno v zgodovini SP. Prvo odličje so Jugoslovani osvojili pred osmimi leti v Ljubljani, ko je «plave» vodil Žeravica.

Nadaljuje se tako vrsta izrednih uspehov Jugoslovanov, ki tudi po igri, ki so jo pokazali v Manili, upravičeno sodijo v sam vrh svetovne amaterske košarke. Pred njimi je trenutno le najboljša ameriška amaterska postava, a gotovo ne tista, ki so jo ZDA poslale v Manilo. Nov in zaslužen triumf, torej, jugoslovanske košarke in pravično plačilo za ves napor in požrtvovalno delo vseh jugoslovanskih košarkarskih delavcev.

Sovjeti so se morali zadovoljiti, kot na EP v Liegeu, s srebrno kolajno. Zopet so morali priznati premoč «plavih», pa čeprav so bili včeraj Jugoslovanom povsem enakovredni in na trenutke celo boljši. Ni pa dvoma, da so bili skozi vso prvenstvo Jugoslovani dale' najboljša reprezentanca in da je njihovo prvo mesto povsem zasluženo.

Bronasto kolajno so osvojili Brazilci, ki so gotovo največje presenečenje tega SP. Oscar in tovariši so izgubili le dve tekmi in zato je njihovo tretje mesto tudi zasluženo, pa čeprav so včeraj premagali Italijane le za boro točko in čeprav so zmagoviti koš dosegli prav v zadnji sekundi.

FINALE ZA 1. MESTO
Jugoslavija — SZ 82:81
(41:41; 73:73)

JUGOSLAVIJA: Dalipagić 21 (2:4), Kičanović 17 (1:2), Čošić 6 (2:2), Radovanović 10 (6:6), Vilfan 6, Jerkov 2 (2:3), Delibašić 8 (2:2), Slavnić 4, Žižić 6 (2:3), Knego, Krstulović in Skroče.

SOVJETSKA ZVEZA: Jovajša 2 (2:3), Žarmuhamedov 6, Tkačenko 14 (4:6), Miškin 10 (2:2), Belošteni 2, Saljnikov 12 (2:2), Bjelov 12, Lopatov 8 (2:2), Jedeško 4 (2:2), Jeremin 11 (3:4), Bološev in Žigilj.

SODNIKA: Cline (Kanada), Omor (ZDA).

PET OSEBNIH NAPAK: Čošić (38), Tkačenko (41), Jedeško (43).

PROSTI METI: Jugoslavija 17 na 22, SZ 17 na 21.

GLEDALCEV: 25.000.

Odločilna tekma med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo je potekala po predvidevanju — dramatično. Pričakovati je bilo ogorčen boj do poslednje sekunde. In tako je tudi bilo.

Jugoslovani so začeli tekmo že kot «moralni zmagovalci» tega SP. Dotlej so namreč premagali vse nasprotnike in med njimi tudi Sovjete s 13 točkami razlike. Nasprotno pa so Sovjeti vedeli, da je to edinstvena priložnost, da se znebijo «kompleksa Jugoslavije»: Delibašić namreč še ni bil nared po bolečinah v hrbtu, Kičanović je dva dni pred finalno tekmo imel hude želodčne težave (večkrat je bruhal), Dalipagić je že kazal znake «nasičenosti košarke», pa tudi s centri ni bilo vse v redu. Skratka, idealna priložnost za Gomeljskija, da prekine črno vrsto porazov (0:10), in to prav v odločilni tekmi za SP.

Le zvrhana mera požrtvovalnosti in zbranosti (in to predvsem v podaljšku) je omogočila «plavim» tesno zmago in zlato odličje. Na dlani je, da Jugoslovani niso v tem srečanju s prikazano igro zadovoljili. Kičanović, ki je bil v prvi tekmi s Sovjeti odličen, je tokrat delno odpovedal, pa tudi Jerkov je bil s Tkačenkom v hudih težavah in za nameček tudi Slavnić ni zaigral proti Sovjetom, kot zna.

No, kljub temu pa so «plavi» po podaljšku le izbojevali to izredno dragoceno zmago in slavje v jugoslovanskem taboru je bilo seveda še večje.

FINALE ZA 3. MESTO
Brazilija — Italija 86:85
(50:45)

BRAZILIJA: Fausto 6, Ubiratan, Carioquinha 14, Helio Rubens 4, Marquinho 10, Gilson 12, Marcel 22, Adilson, Oscar 18, Agra, Robertao.

ITALIJA: Caglieris 2, Jellini, Carraro 8, Della Fiori 2, Bariviera 21, Bonamico 8, Meneghin 13, Vecchiato 4, Marzorati 6, Bertolotti 21, Ferracini, Villalta.

SODNIKA: Davidov (SZ) in Richardson (ZDA).

PM: Italija 21:27, Brazilija 8:13.

PON: Gilson (37), Marquinho (39).

Kot na OI v Montrealu, ko je Slavnić 3 sekunde pred koncem tekme dal zmagoviti koš za Jugoslavijo, tako je včeraj Brazilec Marcel, in to prav v zadnji sekundi, pokopal «azzurre» in tako so Italijani zopet ostali praznih rok — brez kolajne.

Čeprav so nekateri «azzurri» pri tem Marcelovem košu ostro protestirali (in pri tem ugovarjanju se je kot običajno najbolj «izkazal» Meneghin), češ da je bilo tekme že konec, pa je treba priznati, da je bil Marcelov koš povsem regularen in priznati je treba tudi, da je bila zmaga Brazilcev povsem zasužena, saj so južnoameriški košarkarji v glavnem vodili skozi vso tekmo in da so popustili le proti koncu srečanja, ko so bili utrujeni.

Italijani pa so zopet zaigrali dokaj živčno, preveč so čutili važnost tega srečanja in pri tem pa so seveda zagrešili hude napake. Sreča se je tako nasmehnila pogumnejšemu in požrtvovalnejšemu nasprotniku, to je Braziliji.

Dalipagić najboljši košarkar SP

Prisotni časnikarji v Manili so za najboljšega košarkarja na tem SP soglasno izbrali Jugoslovana Dražena Dalipagića, ki je tako po nagradi za najboljšega košarkarja Evrope prejel še to laskavo priznanje v Manili.

Na tem SP so izbrali tudi najboljšo peterko, v kateri sta tudi dva jugoslovanska košarkarja.

Najboljša peterka pa je naslednja:
Kičanović (Jugoslavija)
Oscar (Brazilija)
Dalipagić (Jugoslavija)
Marcel (Brazilija)
Tkačenko (SZ)

Dražen Dalipagić je bil z 202 točkami tudi najboljši strelec prvenstva. Torej, Dalipagić je bil gotov prva košarkarska osebnost na igrišču na tem SP.

VČERAJŠNJI IZIDI

Finale za 1. mesto
Jugoslavija - Sovjetska zveza 82:81 (41:41, 73:73)
Finale za 3. mesto
Brazilija - Italija 86:85 (50:45)
Finale za 5. mesto
ZDA - Kanada 96:94
Finale za 7. mesto
Avstralija - Filipini 92:74 (38:36)

KONČNA LESTVICA 8. SP

1. **Jugoslavija** (zlata kolajna)
2. **Sovjetska zv.** (srebrna kolajna)
3. **Brazilija** (bronasta kolajna)
4. Italija, 5. ZDA, 6. Kanada, 7. Avstralija, 8. Filipini, 9. ČSSR, 10. Portoriko, 11. Kitajska, 12. Dominikanska republika, 13. Južna Koreja in 14. Senegal.

Včerajšnja finalna tekma košarkarskega svetovnega prvenstva med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo je bila izredno napeta in borbena. Na sliki: Sovjet Stanislav Eremin je zaman poskušal preprečiti Jugoslovanu Željku Jerkovu (v belem dresu) pot do koša

KOLESARSTVO

TROFEJA BARACCHI

ZMAGA TUJCEV

Prvo mesto sta osvojila Nizozemec Schuiten in Norvežan Knudsen

BERGAMO — Nizozemsko - norveška dvojica Schuiten - Knudsen je osvojila letošnjo tradicionalno mednarodno kolesarsko dirko za trofejo «Baracchi».

Zmagovalca sta bila ves čas neogrožena, saj sta imela prednost od začetka do konca dirke. Najboljši Italijan je bil Baronchelli, uvrstil pa se je (skupno s Švedom Johanssonom) na 3. mesto, medtem ko je zasedla najboljša italijanska dvojica šele četrto mesto.

Lestvica je taka:

1. Schuiten-Knudsen (Niz.-Nor.), ki sta prevozila 110 km dolgo progo v 2.18'38" s poprečno hitrostjo 47,605 km na uro
2. Kuiper-Zoetemelk (Niz.) 2.19'02"
3. Baronchelli - Johansson (It.-Šve.) 2.20'44"
4. Lualdi - Parsani (It.) 2.22'54"
5. Knetemann - Lubberding (Niz.) 2.23'45"
6. Fraccaro - Porrini (It.) 2.26'12"
7. Noris - Rosolan (It.) 2.29'26"
8. Laurent - Hezard (Fr.) 2.36'42"

V anticipiranih tekmah 1. jugoslovanske zvezne nogometne lige so včeraj dosegli te izide:

Osijek - Budučnost	1:1
Dinamo - Hajduk	2:2
Rijeka - Sloboda	0:0

MILJE — V prijateljskem srečanju je včeraj peterka Uniona iz Kopra premagala ekipo Jadrana, ki bo v prihodnji košarkarski sezoni nastopila v prvenstvu prve divizije, s 74:55 (25:29).

NOGOMET

AMSTERDAM — Zadnjo tekmo v svoji plodni nogometni karieri bo nizozemski as Johann Cruyjff odigral 7. novembra v Amsterdamu z ekipo Ajaxa, proti bivšim evropskim prvakom, nogometašem Bayerna iz Münchna. Vstopino so namenili v dobrodelne namene.

ŠAH

NA SP V BAGUIU

Karpov «košarkar»

Včerajšnji dvoboj so odgodili, ker si je Karpov ogledal košarkarski finale SP

BAGUIO — Včeraj bi morala biti na svetovnem šahovskem prvenstvu v Baguiu na sporedu 32. partija med svetovnim prvakom Karpovom in izzivalcem Korčnojem. Do srečanja pa ni prišlo, kar je Karpov izrazil željo, da bi si ogledal finalno srečanje svetovnega košarkarskega prvenstva med Sovjetsko zvezo in Jugoslavijo, ki je bila v filipinski prestolnici.

Karpovova želja, seveda, tistih, ki dvoboj spremljajo, ni presenetila. Svetovni prvak je bil namreč po zadnji partiji, ki je prinesla Korčnoju nepričakovano izenačenje, vidno prizadet. Ogled finala košarkarskega SP je bila zato v bistvu le pretveza, v resnici pa si Karpov skoraj gotovo še ni opomogel po udarcu, ki ga je utrpel. V to so vsaj prepričani šahovski izvedenci.

Dvoboj je zdaj, kajpak, izredno zanimiv. Ob stanju 5:5 zadostuje obema nasprotnikoma le še ena zmaga, da se ta ali oni dokoplje do odločilne točke, saj bo v bodoče svetovni prvak tisti, ki bo prvi skupno zbral šest točk.

Odgodeno 32. partijo bodo odigrali v torek.

TENIS

BARCELONA — Romun Ilie Nastase je izločil Italijana Paola Bertoluccija z mednarodnega teniškega turnirja v Barceloni s 6:3, 3:6, 9:7.

V drugem polfinalnem dvoboju je Madžar Toroczy odslovil Čeha Lendla s 6:, 7:5.

BLOOMINGTON — Američanka Chris Evert in Angležinja Virginia Wade sta se uvrstili v finale mednarodnega ženskega turnirja «indoor» v Bloomingtonu (ZDA). Evertova je premagala rojakinjo Turnbull s 6:4, 60, Wade pa Američanko Reid s 4:6, 6:3, 7:5

KOŠARKA

Uspeh Bora

Na košarkarskem turnirju «Radio-expres» v Trstu je sinoči Bor v kvalifikacijah premagal Barcolano s 84:72 (37:35).

● Kongres ZSMS

(Nadaljevanje s 1. strani)

in narodnosti Jugoslavije, skupaj z Zvezo komunistov Jugoslavije, ki jo vodiš.»

Novoizvoljeni člani RK ZSMS so ob koncu izvolili prvo predsedstvo: funkcijo predsednika RK ZSMS je prevzel Boris Bavdek, podpredsednica je postala Vida Mikuž, medtem ko bo sekretar Nevenka Grgič.

Kongresa se je udeležilo okrog 700 delegatov. Poleg njih je delu sledila še veliko gostov, med katerimi so bili tudi delegacija Mladinskega odbora Slovenske kulturno-gospodarske zveze, skupna delegacije koroške mladine, ter predstavnika Zveze komunistične mladine Italije za Furlanijo - Julijsko krajino. Med številnimi uglednimi gosti družbenopolitičnimi delavci, so se včeraj plenarnega zasedanja udeležili tudi Mitja Ribičič, Franc Šetinc, Vlado Janžič in Milan Kučan.

Mali oglasi

KUPIM FIAT 124 special ali sport, lahko je poškodovan. Telefon popoldan 064 - 60 817.

AVTOMOBIL na tri kolesa «OPECAR» nov ali dobro ohranjen, kupim. Ponudbe z opisom in ceno pošljite FRANCU TEICHMEISTRU — PROSENIŠKO 41 — 63230 ŠENTJUR.

DAJEM v najem obnovljeno stanovanje z vrtom. Tel. 420442 v ponedeljek od 15. ure naprej.

CARLI VIRGILIO sporoča vsem prijateljem in znancem, da je odprl novo prodajalno vseh vrst starih in novih avtomobilov. Na zalogi 500 68, 72; 850 68; A 112 72; NSU 1200 72; mercedes 200 D 70; 124 coupè 1600 74; AR 1300 75; 1500 C 66; tunus 1300 73; 128 71; 124 68 in še druge na izbiro. Obiščite nov salon v Ulici Brigata Casale št. 7, tel. 826084.

IMMOBILIARE SOLARIO, Trg S. Giovanni 3, tel. 040 - 61061, 16 - 19, išče za svoje kliente za prodajo ali najem: stanovanja, hiše, hišice tudi na Krasu. Zajamčena resnost.

POTUJETE V RIM? V slovenskem hotelu Bled imate na razpolago hotelske usluge po različnih cenah, restavracijo z jedili po naročilu, zaprt parkirni prostor, ugodno menjavo dinarjev. Vsaki vaši prošnji rade volje ustrežemo. Obrnite se na upravo hotela Bled, Via S. Croce in Gerusalemme 40, 00185 Rim telefon 06/777102.

ZA TOPOLINA kupim bate Ø 53 mm ali večje. Lahko tudi standard dimenzije s pušami. Benulič, 61110 Ljubljana, Vide Janežič 9, Jugoslavija.

PRODAM ali zamenjam sobno kolo (ciclette). Tel. 53160

«CITROEN» — mehanična delavnica Cavalli, tudi drugih avtomobilov Ul. Rittmayer 4/a.

KROJAČNICA za moške in ženske z novimi vzorci, blago za zimske plašče, suknjiče, obleke in originalni tirolski loden. Obračamo plašče. Košuta — Ul. D'Annunzio 11, poslopje kina Capitol.

TRGOVINA s TV, radio, elektrogospodinjskimi stroji — Colja Aldo — Kontovel 134, tel. 225471, nudi v mesecu oktobru in novembru po ugodnih cenah TV in ostale artikle.

UVOZNO - IZVOZNO PODJETJE IZ TRSTA bi sprejelo v službo sodelavca/ko do 25 let starosti za operativno delo na tržišču. Pismene prijave s kratkim «curiculuum» pod šifro «Operativec» sprejema oglasni oddelek Primorskega dnevnika do 25. t.m.

ROLICH
NABREŽINA
Kamnolomi 35/c — Tel 20-03-71
KERAMIČNE PLOŠČICE
SANITARIJE

V Dolini dajemo v najem trgovino z mešanim blagom in tobakarno — JERJAN. Tel. 790237 od 8. do 13. ure ali pa od 13.30 do 16. ure — 228121.

PRODAM ploščice po nizki ceni in dvojna vrata ter dajem v najem skladišče. Tel. 741670 v uradnih urah.

ŽELITE se poročiti? Informacije agencija «Conoscersi», Ul. Pellicceria 6, Videm — odprto ob sredah, sobotah popoldan in ob nedeljah dopoldan. Tel. 295923.

charlie SHOP

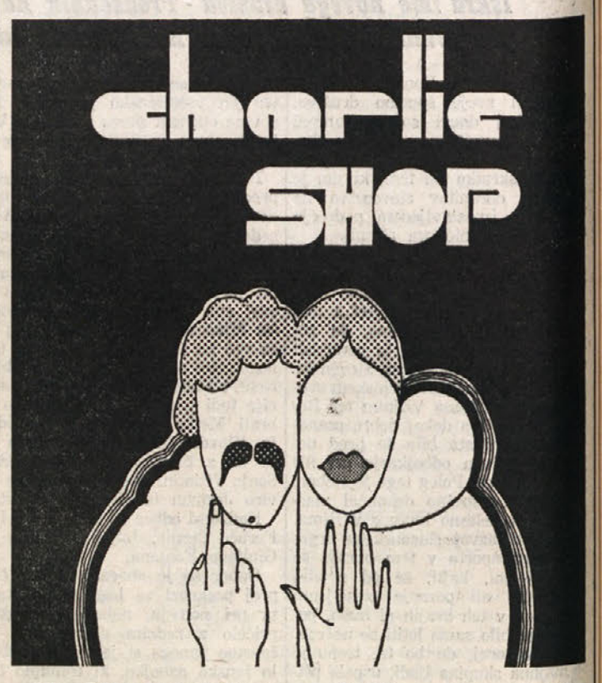

UL. SAN LAZZARO 18 — TRST — TEL. 68-124

V središču TRSTA za cerkvijo sv. Antona je odprta nova trgovina čevljev, usnjene galanterije in konfekcije
VABLJENI!

VELIKI SALON POHIŠTVA

EDI MOBILI
UL. G. DI VITTORIO, 12/1
TRST — TEL. 813301

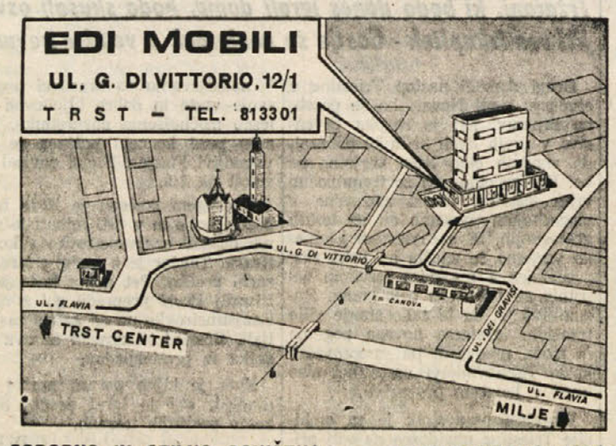

SPALNICE
DNEVNE SOBE
SPREJEMNICE
VHODI

SODOBNO IN STILNO POHIŠTVO KVALIFICIRANO OSEBJE ZA SERVIS IN GARANCIJO
IZBRANI ARTIKLI ugodne cene! Odkup rabljenega pohištva po ugodnih cenah

PRODAJAMO POHIŠTVO ZA KUHINJE podjetja moretuzzo
Posebno ugodni pogoji za prodajo v Jugoslavijo!

SPLOŠNA OPREMA
Korsič
— SERIJSKO POHIŠTVO
— POHIŠTVO PO MERI
— PREUREDITVE
— BOGATA IZBIRA LESTEV
TRST, Ul. S. Cilino 38 (pri cerkvi sv. Ivana), tel. 54-390
KUPCI IZ MATIČNE DOMOVINE BODO DELEŽNI POSEBNE POZORNOSTI

DANCING nočni bar

PLESNI ORKESTER IZ FILIPINOV
vsak večer
ob nedeljah zaprto
ARGONAVTI
NOVA GORICA

ENTE NAZIONALE PER L'ENERGIA ELETTRICA
DRŽAVNA USTANOVA ZA ELEKTRIČNO ENERGIJO
Roma — Via G. B. Martini 3

OBVESTILO LASTNIKOM OBVEZNIC

Po izžrebanju, ki je bilo 9. oktobra 1978 v smislu zakonskih predpisov in pravilnika bodo, začenši s 1. januarjem 1979, vnovčljive pri običajnih poverjenih bančnih zavodih:

a) spodaj navedene obveznice, ki sestavljajo sledeče «serije»:

naslov posojila	Serija štev.
6% 1965-1985 I. emisija (Galvani)	5 - 15 - 19 - 25 - 53
6% 1966-1986 I. emisija (Pacinotti)	4 - 11 - 13 - 24 - 31 - 64
6% 1967-1987 (Righi)	13 - 66 - 77 - 79 - 89
6% 1968-1988 I. emisija (Marconi)	9 - 13 - 18 - 30 - 101 - 115 - 121
6% 1969-1989 I. emisija (Ampère)	61 - 67 - 80 - 86 - 90 - 96 - 115
7% 1970-1985 (Faraday)	1 - 14 - 22 - 25 - 32 - 34 - 50 - 92 - 93
7% 1972-1987 (Edison)	34 - 39 - 54 - 63 - 71 - 87 - 139 - 161 - 178 - 195 - 228 - 250 - 256 - 262 - 272 - 286 - 287 - 299
7% 1973-1993 (Meucci)	8 - 33 - 51 - 70 - 73 - 74 - 87 - 121 - 125 - 193 - 195 - 210 - 283 - 302 - 321

b) spodaj navedene obveznice:

naslov posojila	Obveznice
6% 1965-1985 II. emisija	po 500 obveznic: od štev. 3271 do šte po 1000 obveznic: od štev. 53119 do štev. 57980, od štev. 61928 do štev. 63238, od štev. 67673 do štev. 68169

Obveznice, ki bodo predložene v izplačilo bodo morale biti opremljene s kuponi z zapadlostjo od 1. julija 1979 dalje. Vsota morebitnih manjkajočih kuponov se bo odštela od vsote dolžnega kapitala.